

Honorifikační motiv v urbanonymii města Mladá Boleslav

Diplomová práce

Studijní program:

Studijní obory:

Autor práce:

Vedoucí práce:

N7504 Učitelství pro střední školy

Učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň základní školy

Učitelství českého jazyka a literatury

Bc. Bára Rygerová

Mgr. Václav Lábus, Ph.D.

Katedra českého jazyka a literatury

Zadání diplomové práce

Honorifikační motiv v urbanonymii města Mladá Boleslav

Jméno a příjmení: **Bc. Bára Rygerová**
Osobní číslo: P19000947
Studijní program: N7504 Učitelství pro střední školy
Studijní obory: Učitelství anglického jazyka pro 2. stupeň základní školy
Učitelství českého jazyka a literatury
Zadávací katedra: Katedra českého jazyka a literatury
Akademický rok: **2020/2021**

Zásady pro vypracování:

Cíl:

Popsat uplatnění honorifikačního pojmenovacího motivu v urbanonymii města Mladá Boleslav.

Požadavky:

Sestavit přehled honorifikačních názvů veřejných prostranství, budov a institucí v Mladé Boleslavi včetně jejich diachronních i synchronních pojmenovacích a komunikačních variant. Charakterizovat a klasifikovat jejich formální a sémantickomotivační stránku. Porovnat strukturu a zastoupení honorifikačního motivu v oficiální urbanonymii v různých časových etapách. Shrnout a zhodnotit uplatnění lokálních reálií a osobností v honorifikační urbanonymii. Postihnout uplatnění honorifikačních jmen a jejich vlastnosti v lidové urbanonymii. Zjistit zásady Magistrátu města Mladá Boleslav pro pojmenování nových ulic. Formulace závěrů.

Metody:

Excerpce honorifikačních urbanonym a pomístních jmen z informační literatury, historických a současných plánů města, regionálních publikací a internetových zdrojů. Systematická klasifikace urbanonym podle zvolených kritérií.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování práce:
Jazyk práce:

tištěná/elektronická
Čeština

Seznam odborné literatury:

- DAVID, Jaroslav. Budovatelsk, Zoringrad, Melsgottwaldov… a Havířov (internacionalizační tendence v honorifikačním motivu). In M. Harvalík, E. Minářová, J. M. Tušková. *Teoretické a komunikační aspekty proprietí*. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 187–195.
- DAVID, Jaroslav. Honorifikace jako určující rys moderní urbanonymie. In *Mnohotvárnost a specifická onomastiky. IV. česká onomastická konference. 15. –17. září 2009, Ostrava*. Sborník příspěvků. Ostrava –Praha : Ostravská univerzita –ÚJČ AV ČR, 2010, s. 131–137.
- DAVID, Jaroslav. Honorifikační toponymum. In *Nový encyklopedický slovník češtiny*. Praha: NLN, 2016, s. 640–641.
- DAVID, Jaroslav. Klasifikace honorifikačních toponym. *Slovo a slovesnost*, roč. 72, 2011, s. 13–27.
- DAVID, Jaroslav. *Smrdiv, Brežněves a Rychlonožkova ulice*. Praha: Academia, 2011.
- DAVID, Jaroslav; MÁCHA, Přemysl. *Názvy míst. Paměť, identita, kulturní dědictví*. Brno: Host, 2014.
- HARVALÍK, Milan. Uliční názvosloví a společenské faktory. In *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Praha: Academia, 2004, s. 29–34.
- JANEČKOVÁ, Marie. Uliční názvosloví 20. století a tendence ovlivňující výběr názvů. In E. Minářová, D. Sochorová, J. Zítková. *Vlastní jména v textech a kontextech*. Brno: MUNI PRESS, 2014. s. 96–102.
- MATÚŠOVÁ, Jana. Vývoj a standardizace pomístních jmen a urbanonym v českém pohraničí. *Naše řeč*, roč. 72, 1989, č. 4, s. 179–187.
- ŠINDELÁŘOVÁ, Jaromíra. Klasifikace českých a slovenských urbanonym. In *Mnohotvárnost a specifická onomastiky. IV. česká onomastická konference. 15. –17. září 2009, Ostrava*. Sborník příspěvků. Ostrava –Praha : Ostravská univerzita –ÚJČ AV ČR, 2010, s. 463–472.
- VACULÍK, David. K některým aspektům motivace v urbanonymii. In E. Minářová, D. Sochorová, J. Zítková. *Vlastní jména v textech a kontextech*. Brno: MUNI PRESS, 2014. s. 102–107.
- Regionální literatura o Mladé Boleslavi.
Současné a historické plány Mladé Boleslavi.
Geonames (<http://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/>).
Registr územní identifikace. Veřejný dálkový přístup (<https://vdp.cuzk.cz/vdp/ruian/ulice>).
Oficiální web Statutárního města Mladá Boleslav (<https://www.mb-net.cz/>).

Vedoucí práce: Mgr. Václav Lábus, Ph.D.
Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání práce: 30. listopadu 2020
Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2022

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

PhDr. Kateřina Váňová, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé diplomové práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má diplomová práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

27. dubna 2022

Bc. Bára Rygerová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu své diplomové práce Mgr. Václavu Lábusovi, Ph.D., za jeho ochotný přístup, hodnotné rady a čas strávený konzultacemi.

Dále děkuji Mgr. Janu Juřenovi z Oblastního archivu Mladá Boleslav, Mgr. Sylvě Městecké z Muzea Mladoboleslavska a Jaroslavu Šebkovi z městského zastupitelstva za poskytnutí mapových podkladů. Za poskytnutí cenných informací také děkuji Ing. Jiřímu Bouškovi, Mgr. Martinu Herrmannovi, Mgr. Radku Kotlabovi a JUDr. Evě Vágnerové.

V neposlední řadě děkuji svým rodičům a příteli za podporu.

Anotace

Diplomová práce se zabývá honorifikačními urbanonymy v Mladé Boleslavi. Cílem práce je popsat jejich změny ve 20. století. V teoretické části jsou popsány pojmy urbanonymum a honorifikační urbanonymum, jejich vlastnosti a problematické jevy z nich vyplývající. Dále jsou popsány nejdůležitější změny v urbanonymii měst v českých zemích ve 20. století. V praktické části práce je popsán vývoj konkrétních honorifikačních urbanonym v jednotlivých obdobích a tyto změny jsou následně analyzovány, stejně jako zdroje motivace pro jednotlivá pojmenování. Sledována jsou také procentuální zastoupení orientačních a honorifikačních urbanonym a obraz města v jednotlivých obdobích.

Klíčová slova: urbanonymum, honorifikační motiv in urbanonymii, uliční názvosloví, obraz města

Annotation

The diploma thesis studies commemorative urbanonyms in the town Mladá Boleslav. The main goal of the thesis is to describe their changes in the 20th century. In the theoretical part the terms urbanonym and commemorative urbanonym are explained as well as their features and the problems arising from those features. After that, the main changes in Czech urbanonymy in the 20th century are examined.

In the main part of the thesis the development of particular commemorative urbanonyms in individual periods is described. Afterwards, the changes of those urbanonyms are analysed as well as sources of motivation for those names.

In addition, the relationship between commemorative and orientational names and the city image in individual periods are discussed.

Key words: urbanonym, commemorative motif in urbanonymy, street names, city image

Obsah

1 Úvod.....	14
2 Teoretická východiska	16
2.1. Definice urbanonym	16
2.2. Dělení urbanonym.....	17
2.3. Honorifikační urbanonymum.....	17
2.3.1. Historie užívání honorifikačního motivu v urbanonymii	18
2.3.2. Dělení honorifikačních urbanonym	20
2.3.3. Problematičnost honorifikačních urbanonym	21
2.3.3.1. Náchylnost k proměnám	21
2.3.3.2. Nejednoznačnost názvu a toho, k čemu odkazuje	22
2.3.3.3. Nefunkčnost HU v běžné komunikaci	23
2.3.4. Vztah honorifikační a lidové urbanonymie	23
2.3.5. Honorifikační motiv a česká města.....	24
2.3.6. Honorifikační urbanonyma a jejich proměny ve 20. století v českých zemích	25
2.3.6.1. Období mezi lety 1918–1945.....	25
2.3.6.2. Poválečné období a období komunistické diktatury (1945 – 1950)	27
2.3.6.3. Období mezi lety 1950–1989.....	27
2.3.6.4. Období po roce 1989.....	28
2.3.6.5. Současná situace v České republice.....	30
2.3.7. Honorifikační urbanonyma jako prostředek k upozornění na porušování lidských práv.....	31
2.4. Historie Mladé Boleslavi	32
2.4.1. Historie firmy Škoda Auto.....	34
3 Heslová část	36
3.1. Excerpce honorifikačních urbanonym	36
3.2. Heslář	36
3.2.1. Současné ulice a náměstí s honorifikačním motivem.....	37

3.2.2. Ulice a náměstí bez honorifikačního motivu v současnosti, ale s honorifikačním motivem v minulosti.....	71
3.2.2.1. Zaniklé ulice a náměstí s honorifikačním motivem.....	75
3.2.3. Ostatní objekty	75
4 Analýza heslové části.....	78
4.1. Období do roku 1918	78
4.2. Období mezi lety 1918 a 1939	80
4.3. Období mezi lety 1939 až 1945	82
4.4. Období mezi lety 1945 až 1951	85
4.5. Období mezi lety 1952 až 1988	87
4.5.1. Změny v roce 1952	88
4.5.2. Nové Město a sídliště – nejdůležitější prostory města.....	89
4.5.3. Internacionalizační motiv v urbanonymii Mladé Boleslavi.....	91
4.5.4. Vliv tzv. družby na pojmenování ulic.....	92
4.5.5. Využití uličních systémů v urbanonymii Mladé Boleslavi.....	92
4.6. Období mezi lety 1989 až 2022	94
4.6.1. Změny po roce 1989	95
4.6.2. Současný stav.....	96
4.6.2.1. Zastoupení honorifikačních názvů dle motivace	97
4.6.2.2. Podíl žen v honorifikační urbanonymii MB	98
4.6.2.3. Formální aspekt honorifikačních názvů ulic a náměstí v MB	99
4.6.2.4. Variantnost názvů	100
4.6.2.5. Prostorové rozložení honorifikačních urbanonym.....	100
4.6.2.6. Nejnovější honorifikační názvy a budoucnost urbanonym v Mladé Boleslavi	101
4.7. Shrnutí.....	103
5 Srovnání s Jabloncem nad Nisou	104
6 Využití tématu v hodinách českého jazyka a literatury	105
7 Závěr	108
8 Seznam pramenů a literatury	110

8.1. Knihy, články a akademické práce	110
8.2. Internetové zdroje	111
8.3. Mapy	115

Seznam grafů

Graf 1: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym do roku 1918.....	78
Graf 2: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym mezi lety 1919 a 1938.....	80
Graf 3: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym v roce 1944	82
Graf 4: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym v roce 1948	85
Graf 5: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym v roce 1988	87
Graf 6: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym po roce 1989	94
Graf 7: Osobnosti související s Mladou Boleslaví.....	97
Graf 8: Honorifikační názvy dle motivace	97
Graf 9: Formální aspekt honorifikačních urbanonym v MB	99
Graf 10: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym ve 20. století v MB.....	103

Seznam obrázků

Obrázek 1: Přejmenování ulice Palackého na Sudetskou.....	84
Obrázek 2: Ruční přepisování v mapě ze 40. let	86
Obrázek 3: Nově vznikající čtvrť v MB. Zdroj: Mapy.cz	102

Seznam použitých zkratek

Základní zkratky

ČSÚ – Český statistický úřad

ČTK – Česká tisková kancelář

HU – honorifikační urbanonyma

LU – lidové urbanonymum

MB – Mladá Boleslav

OU – orientační urbanonyma

ÚIR – Územně identifikační registr ČR

Jiné zkratky

aj. – a jiné

cit. – citováno

např. – například

popř. – popřípadě

s. – strana

srov. – srovnej

tzv. – takzvaný

1 Úvod

„Franzův kostel stojí kousek od hlavního náměstí na dalším náměstí, které se jmenuje Sokolovské. Předtím to bylo Masarykovo náměstí. A předtím Náměstí T. G. Masaryka. A předtím Masarykplatz. A předtím Bismarckplatz. A předtím Neustädterplatz. A předtím Neumarkt. Kostel je vysoký, špičatý a šedivý. Šedivější než mraky, co k nám přináší podzim“ (Rudiš 2006, s. 137).

Honorifikační urbanonyma neboli oslavné názvy míst ve městech se používají v českých zemích od poloviny 19. století. Od té doby je honorifikační motiv nejen jedním ze způsobů pojmenování veřejných prostor (zejména ulic a náměstí), ale také důležitým nástrojem upevňování moci jednotlivých ideologií. Téměř každý režim totiž touží vytvořit si vlastní podobu města, v němž jsou vyzdvihovány jím ceněné hodnoty a jejich nositelé. Byla to právě jména ulic a náměstí, zejména pak v centrech měst, která byla ze všech toponym ve 20. století nejproměnlivější. Města se totiž stala v období průmyslové revoluce díky kumulování obyvatelstva prestižními místy, následkem čehož se ukázalo jako neúčinnější měnit názvy a tím demonstrovat svou moc právě zde. Nejinak tomu bylo i v Mladé Boleslavi, ve které také docházelo ke změnám názvů, kdykoliv se změnil vládnoucí režim.

Cílem mé diplomové práce je popsat proměny honorifikačních urbanonym v průběhu 20. století v Mladé Boleslavi. Nejprve ale v teoretické části práce vymezím pojem urbanonymum, honorifikační urbanonymum, jeho vlastnosti a problematické skutečnosti, které z těchto vlastností vyplývají. Zvláštní pozornost je věnována proměnám honorifikačních urbanonym v českých zemích ve 20. století. Dále zmiňuji jedno současné téma, kterým je upozorňování na porušování lidských práv prostřednictvím honorifikačních urbanonym.

Jádro práce je tvořeno heslářem, ve kterém jsou uvedeny jednotlivé honorifikační názvy a jejich proměny ve 20. století. Tyto změny jsou sledovány v období do roku 1918, mezi lety 1919 až 1938, během druhé světové války, v období mezi lety 1945 až 1989 a 1990 až 2022. Prostor je zde také věnován motivaci jednotlivých pojmenování a jejich variantám.

V další části práce jsou tyto názvy po jednotlivých obdobích analyzovány. Pozornost je věnována zejména procentuálnímu zastoupení honorifikačních a

orientačních urbanonym, změnám názvů a jejich příčinám. Věnuji se také otázce tzv. obrazu města – tedy jaký celkový dojem honorifikační urbanonyma užitá v daném období vytvářejí. Zabývám se také internacionalizačním motivem, podílu žen v mladoboleslavské urbanonymii a uličním systémům. Věnuji se také nejnovějším mladoboleslavským urbanonymům a tomu, jak budou pravděpodobně vypadat ta budoucí. V poslední kapitole nastiňuji možnosti, jak lze téma honorifikačních urbanonym využít v hodinách českého jazyka a literatury.

2 Teoretická východiska

2.1. Definice urbanonym

Nejnovější definice urbanonym, ze které budu ve své práci vycházet, pochází z Nového encyklopedického slovníku češtiny. Urbanonyma jsou tam popsána jako vlastní jména místní (toponyma), která označují objekty nacházející se na katastru města. Patří mezi ně zejména názvy ulic, náměstí a veřejných prostranství, ale také názvy dalších institucí, která jsou spojena s městským prostorem – jména městských čtvrtí, parků, sídlišť, sportovních hal, knihoven, hotelů, zastávek hromadné dopravy, bytových a administrativních komplexů, hotelů, restaurací a kostelů (David 2017a). Vzhledem k tomuto velkému počtu objektů mají urbanonyma nevyhraněnou povahu, některá proto spadají spíše do tříd hodonym (vlastní jména dopravních cest) nebo anoikonym (pomístních jmen). Do třídy urbanonym pak nebývají řazena hydronyma ani oronyma, řadí se sem jen tehdy, když označují důležitý prvek městského prostoru (David 2017a). Bývá však obtížné určit, který prvek kritérium „městskosti“ splňuje a který ne (Ptáčnicková 2021, s. 55).

Další definice, kterou David (2017a) zmiňuje, je ta podle Majtána: ten urbanonyma vymezuje jako *„specifickou třídu toponym, která představuje průnik oikonymického a aoikonymického systému a pojmenovává sídelní i nesídelní objekty městských reálií.“*

Pleskalová (2002, s. 506) pak urbanonyma definuje jako *„vlastní jména nesídelních i sídelních objektů ležících na katastru (podle jiného mínění jen v historickém jádru) města.“* Tato definice je podobná té od Rudolfa Šrámka, který urbanonyma vymezuje jako *„vlastní jména všech osídlených i neosídlených objektů nacházejících se na historicky i soudobě vymezeném katastru sídelního útvaru, který má charakter (statut) města, pojmenovávající nejrozmanitější objekty (kromě antroponymických) mající pro život města význam a v katastru města se realizující“* (Ptáčnicková 2021, s. 52).

Na definici urbanonym nepanuje jednotný názor zejména z toho důvodu, že pojmenovávají velké množství objektů a jdou tak napříč základními třídami proprií (David 2017a). V minulosti se dokonce vyskytovaly hlasy, že užívat pojmu urbanonyma

je zbytečné, protože prvky městské reality lze zařadit mezi anoikonyma (Ptáčnicková 2021, s. 52).

V této práci se budu zabývat zejména názvy ulic a náměstí, které tvoří nejvýznamnější složku urbanonymie,

2.2. Dělení urbanonym

Pro účely této práce se jeví jako nejvíce funkční Vaculíkovo (2014, s. 102–103) dělení, kdy jsou rozlišovány dvě kategorie urbanonym: orientační a honorifikační.

Orientační urbanonyma jsou starší (vznikala už od středověku) a svým názvem reagují na:

1. orientaci ulice – její směr (*Karvinská*) či polohu (*Dolní*)
2. vlastnost ulice – její tvar (*Kruhová*), funkci (*Spojovací*), význam (*Vedlejší*), stáří (*Stará*) či charakter (*Myší díra*)
3. významný objekt v dané ulici (*Hradní*)
4. zaměstnání či původ obyvatel, kteří v dané ulici žili (*Soukenická*)
5. oikonyma či anoikonyma (*Na Celně*)

O všech těchto urbanonymech lze říci, že mají nebo měla¹ nějaký vztah k pojmenovávanému objektu. To však nelze říci o druhé skupině urbanonym – honorifikačních.

2.3. Honorifikační urbanonymum

Honorifikační (oslavné, památkové) urbanonymum je takové urbanonymum, které je dáno na počest osoby, skupiny osob, hnutí, organizace nebo významné události (David 2017b).

V užším pojetí jsou za HU považovány jen takové názvy, které jsou jasně politicky a ideologicky motivovány, např. daty významných událostí (*ulice 28. října*), jmény význačných osobností politiky (*náměstí Václava Havla*) a kultury (*ulice*

---

¹ Např. v ulici Masná v Mladé Boleslavi se nenachází žádný masný krám.

Boženy Němcové), názvy organizací (*třída Lidových milicí*) nebo hnutí (*náměstí II. Odboje*). V širším pojetí jsou honorifikačními urbanonymy i takové názvy, které vznikly z jiných toponym, např. ulice *Kodaňská*, *Ruská* nebo *Madridská*. Tyto názvy je však nutné odlišit od orientačních urbanonym, které naznačují směr dané ulice, např. ulice *Sobotecká* a *Přepeřská* v Turnově (David 2017b).

V českých zemích se honorifikace projevuje téměř výlučně jen u urbanonym, a to zejména proto, že prostory měst a zejména jejich centra jsou dostatečně reprezentativní na to, aby nesly své jméno po důležitých osobnostech či jiných významných skutečnostech. Oikonyma (názvy sídel) by se také dala považovat za reprezentativní, nicméně u nich se v českých zemích honorifikační motiv téměř vůbec neuplatnil, a to zejména díky vysoké úrovni české názvoslovné kultury, zapojení odborníků do diskusí při schvalovacích procesech a také díky zákonům, které užití názvů regulovaly. V důsledku toho nemuselo v 90. letech docházet k administrativně náročnému přejmenování celých měst, jako tomu bylo například v bývalém Sovětském svazu. Výjimkou bylo město *Gottwaldov*, nyní zvané *Zlín* (David 2017b).

U anoikonym (pomístních jmen) pak k tomu nedocházelo zejména proto, že jsou pro oslavné užití nějakého názvu málo reprezentativní. Výjimkou je například označení nejvyšší hory Slovenska, *Gerlachova štítu*, v 50. letech 20. století – nazýval se *Stalinův štít*. Právě vysoké hory² splňují podmínku dostatečné reprezentativnosti, proto se u nich někdy uplatňuje honorifikační motiv – příkladem je *Mount Everest* či *Mount McKinley* (současným oficiálním názvem *Denali*) (David 2017b).

2.3.1. Historie užívání honorifikačního motivu v urbanonymii

Ačkoliv se honorifikační motiv vyvinul z posesivního motivu, nejedná se o skutečný vztah vlastnictví (Šrámek 1999, s. 49). Vztah mezi pojmenovávaným a pojmenovávajícím je u honorifikačních urbanonym zpravidla nulový, např. ve *Smetanově ulici* v Mnichově Hradišti Bedřich Smetana nikdy nežil, natož že by ji jakýmkoliv způsobem vlastnil.

V některých případech lze mluvit o nepřímém vztahu mezi veřejným prostranstvím a honorifikačním urbanonymem, který ho pojmenovává. To je případ

---

² A také některé významné vodní plochy (např. *Máchovo jezero*, *Barentsovo moře*, *Viktoriiny vodopády*).

ulice *Komenského* v Liberci, ve které se nachází pedagogická fakulta, ulice *Tyršova* v Bělé pod Bezdězem, ve které se nachází sokolovna, či ulice *Schengenská*, která je u Letiště Václava Havla u Terminálu 2, ze kterého se létá do zemí schengenského prostoru.

Honorifikační motiv se v pojmenování ulic, respektive veřejných prostranství, začal uplatňovat v 19. století, a to v souvislosti s potřebou nových pojmenování a rozvojem politického života v českých zemích. Prvním zaznamenaným honorifikačním urbanonymem je *most Císaře Františka* (dnes *most Legií*) z roku 1841 (Lašťovka-Lašťovková 2011, s. 314), o sedm let poté, v revolučním roce 1848, ho následovaly názvy *Václavské náměstí*, *Karlovo náměstí* a *Karlova ulice*, která vznikly na návrh Karla Havlíčka (Ptáčnicková 2021, s. 20).

Honorifikační urbanonyma však zažila svůj plný rozvoj až v posledních dvou desetiletích 19. století, a to v souvislosti s rozvojem měšťanské společnosti a jejím životním stylem, idejemi a reprezentačními potřebami (Ptáčnicková 2021, s. 68). V této době se stala oslavná pojmenování populární jak mezi politiky, tak mezi obyvatelstvem. Tuto popularitu dokládá například návrh mladoboleslavského obecního zastupitelstva z roku 1884, jehož cílem byla proměna většiny orientačních urbanonym na honorifikační (Městecká 2015, s. 61). Tento návrh však nakonec nebyl schválen. Obliba honorifikačních urbanonym ale v tomto městě nadále rostla, neboť obyvatelé toužili „zvěčnit své vynikající historické muže pojmenováním ulic a náměstí dle nich“ (Městecká 2015, s. 61), a to i ty stále žijící, např. oblíbeného starostu Karla Mattuše (Městecká 2015, s. 61).

Honorifikační urbanonyma byla populární i v období první republiky, vrchol jejich užívání však nastal ve 40. –50. letech 20. století (David 2017b). Ukázkovým příkladem je město Havířov, které zažilo svůj největší rozvoj právě v 50. letech. Tehdy bylo centrum tohoto města tvořeno ze zhruba 82 % urbanonymy honorifikačního typu, některé čtvrti (se sídlištní zástavbou) pak byly tímto typem urbanonym tvořeny zcela. I dnes, po částečném přejmenování některých ulic a náměstí v 90. letech, je míra uplatnění honorifikačního motivu stále vysoce nadprůměrná – 75 %. (David 2011, s. 182).

V roce 1961 začala platit vyhláška, která znemožňovala pojmenovat ulice po stále žijících osobách.³ Tato zásada byla a stále je respektována. Výjimkou bylo pojmenování

---

³ „Ulice nebo jiná veřejná prostranství se zásadně nepojmenovávají podle jmen vynikajících osobností veřejného života domácího nebo zahraničního, které dosud žijí.“ (vyhláška č. 97/1961 Sb.)

ulic po astronautovi Juriji Gagarinovi a astronautce Valentíně Těreškovové v 60. letech 20. století. (David 2017a). Už od 19. století bývala tato zásada součástí městských vyhlášek, uplatňovala se ale nedůsledně –příkladem jsou honorifikační urbanonyma odkazující k T. G. Masarykovi a E. Benešovi⁴ už za jejich života či názvy motivované jmény mužů, kteří se zasloužili o porážku nacistického Německa (J. V. Stalin, Dwight Eisenhower, Jiří VI., I. S. Koněv), které se taktéž užívala, zatímco tyto osobnosti ještě byly naživu (Ptáčnicková 2021, 23–25).

I v jiných evropských státech se běžně užívají honorifikační urbanonyma, jinak tomu ale je ve Spojených státech. I zde najdeme pojmenování typu *Lincoln Park* nebo *Washington Street*, většina názvů ulic ale kombinuje čísla a neutrální výrazy, například názvy stromů. I ve Spojených státech se vyskytovaly tendence pojmenovávat ulice například po měšťanech, kteří žili v konkrétních ulicích, William Penn, muž, který stál za uličním názvoslovím Philadelphie (které pak bylo vzorem jiným městům), tuto praxi odmítl (David 2011, s.169–170). Za jeho rozhodnutím mohlo stát to, že byl kvaker. Toto náboženství mimo jiné vyznává rovnost všech lidí (Marušinec 2018), proto nejspíše Penn nesouhlasil, aby se po některých lidech ulice pojmenovávali, a tím se stávali nadřazenými.

2.3.2. Dělení honorifikačních urbanonym

David (2011, s. 179) dělí honorifikační urbanonyma podle motivace jejich vzniku.

Největší skupinu tvoří tzv. depersonální urbanonyma. Ta odkazují k již nežijícím osobnostem, nejčastěji politického a kulturního života určité země nebo obce.⁵ Řadí se sem ale i urbanonyma odvozená od názvů skupin osob – např. *Budovatelů*, *Dukelských hrdinů* nebo *Osvobozených politických vězňů*.

Druhou skupinu tvoří HU odkazující k hodnotám. Jedná se o názvy jako *Mírová ulice* či *náměstí Svobody*. Honorifikační urbanonyma ze třetí skupiny odkazují k významným datům (např. *ulice 17. listopadu* či *5. května*) a událostem (*ulice*

---

⁴ V důsledku snahy vyhovět přáním veřejnosti (Ptáčnicková 2021, s. 23).

⁵ Existují ale i názvy ulic, které odkazují k fiktivním postavám – např. v Kuřimi lze nalézt ulice nesoucí jméno po hrdinech komiksu *Rychlé šípy*. V ČR se také nachází mnoho míst pojmenovaných po Járu Cimrmanovi. V minulosti pak některá honorifikační urbanonyma odkazovala k hrdinům románu *Jak se kalila ocel* – například hornické učiliště v Havířově neslo název po hlavním hrdinovi této knihy Pavku Korčaginovi.

Slovenského národního povstání, Květnové revoluce). Poslední, čtvrtá skupina názvů, připomíná svou podobou zeměpisná pojmenování. Řadí se sem například urbanonyma *Belgická, Lublaňská, Zborovská* nebo *Kurská*.

2.3.3. Problematičnost honorifikačních urbanonym

Urbanonyma mají několik funkcí, které by měly plnit. Jedná se o nominaci (pojmenovat daný prvek městské prostoru), lokalizaci (pomoci určit, kde se takový prvek nachází), diferenciaci (odlišit svým názvem od sebe různé prvky) a identifikaci (David 2011, s. 38).

Honorifikační urbanonyma zpravidla plní pouze první funkci – prvku je jednoduše dáno nějaké jméno, které je ale informačně vyprázdněné a na rozdíl např. od orientačních urbanonym jako *Školní, Ke kolejím* nebo *Úzká* obyvatelům města o daném prostoru mnoho neřekne. Druhou funkci pak naplňují pouze výjimečně a nepřímo (např. *ulice Jana Kašpara*⁶ u pražského letiště).

Třetí a čtvrtou funkci pak naplňují také jen částečně. Až na výjimky platí, že v jedné konkrétní obci nedochází k tomu, že by se jednotlivá honorifikační urbanonyma opakovala (např. v Liberci najdeme jen jednu *Husovu ulici*), dochází však k tomu, že se ve všech českých městech opakují stále ta samá honorifikační urbanonyma, např. *Havlíčková, Husova, Jiráskova, Komenského, Masarykova, Nerudova, Palackého, Smetanova* a *Tyršova* (David 2011, s. 54). Tím vzniká jakýsi sterilní prostor, ve kterém je v celé České republice odkazováno ke stále stejným lidem (hodnotám, datům, místům) bez ohledu na funkčnost těchto urbanonym.

2.3.3.1. Náchylnost k proměnám

Jedním ze zásadních problémů honorifikačních urbanonym je jejich náchylnost k proměnám. Jsou totiž tvořena na „*politickou objednávku*“ (David 2011, s. 52) a jako slouží jako „*sebeprezentace politické moci*“ (David 2017a). Každá ideologie ale považuje jiné hodnoty a jejich nositele za hodné toho, abych po nich byly pojmenovávány místa ve městech. Pokud se pak tedy ideologie působící v určitém prostoru častěji mění, mění se

---

⁶ Jan Kašpar byl významný letec, průkopník české aviatiky.

s nimi i honofikační urbanonyma. Takovéto přejmenování je podle amerického sociologa Kertze běžným revolučním rituálem. Dochází k němu podle něj proto, že radikální politické změny musí mít silnou podporu, pokud chtějí být institucionalizovány, a to vyžaduje, aby se lidé vzdali svých zavedených zvyků a začali používat koncepci nového režimu (Kertz in David 2011, s. 35). Jinými slovy: aby bylo možné proměnit smýšlení lidí, je třeba nejdříve proměnit prostor, který denně užívají. Jako příklad může posloužit rychlá změna názvů míst ve městech po nástupu nacistické, resp. komunistické diktatury, v rámci tzv. toponymického čištění⁷, kdy je potřeba co nejrychleji „vyčistit“ prostor od nežádoucích toponym (Ptáčnicková 2021, s. 61). K přejmenování důležitých městských prostor ihned po nástupu do funkce dochází i dnes. Ku příkladu jednou z prvních věcí, kterou bratislavský primátor Matúš Vallo po svém zvolení udělal, bylo přejmenování části *náměstí Slovenského národného povstání* na *náměstí Nežnej revolúcie* (Sametové revoluce). Učinil tak proto, že dle jeho názoru by nejvýznamnější slovenské náměstí mělo připomínat pro slovenský národ dvě nejdůležitější události 20. století – začátek konce nacistické a komunistické diktatury (Ustohalová 2019).

2.3.3.2. Nejednoznačnost názvu a toho, k čemu odkazuje

K dalším problémům spjatých s honorifikačními urbanonymy je to, že není jasné, k jaké osobě nebo události daný název odkazuje. Jsou situace, kdy to tolik problematické není, například obyvatele liberecké části Rochlice netrápí, že nevědí, k jaké osobě se jménem Dobiáš odkazuje tamější *Dobiášova ulice*, neboť není známo, že by jakýkoliv nositel tohoto příjmení byl jakkoliv pochybný. To ve vesnici Cvrčovice tento fakt problematický je: musí tam řešit občasně výtky lidí, kterým vadí, že se na katastru této obce nachází *ulice Karla Čurdy*. Tito lidé se domnívají, že se ulice jmenuje po osobě, která udala parašutisty Jozefa Gabčíka a Jana Kubiše. Dotyčný název přitom připomíná cvrčovického rodáka, který se naopak do odboje aktivně zapojil (Božovský 2016).

Referenční nejednoznačnost trápila i některé obyvatele pražské čtvrti Koloděje, kterým vadilo, že není jasně určeno, ke komu odkazuje *Zemanova ulice*, neboť příjmení Zeman bylo a je v Česku poměrně obvyklé. Přiměli tedy vedení města, aby byl název změněn na *ulici Karla Zemana*. O tuto změnu stálo i muzeum, které připomíná osobnost

---

⁷ Toto čištění probíhalo v hojné míře i po roce 1989.

tohoto českého loutkaře, grafika a animátora. V tomto případě proti sobě stála snaha magistrátní místopisné komise použít název, který je co nejkratší, tudíž komunikačně vhodnější, proti touze vzdát hold konkrétní významné osobnosti (ČTK 2021).

Skutečností, že není vždy jednoznačné, ke komu či čemu název dané ulice či náměstí odkazuje, využil komunistický režim v případě urbanonyma *28. října*, kdy toto pojmenování zůstalo beze změny, ale proměnila se jeho interpretace. Kromě vzniku Československé republiky mělo toto datum podle oficiálních zdrojů odkazovat i ke dni znárodnění průmyslu, dolů, hutí a bank (Ptáčnicková 2021, s. 62).

2.3.3.3. Nefunkčnost HU v běžné komunikaci

Právě nefunkčnost honorifikačních urbanonym v komunikaci se ukazuje problematickou. Nejčastěji jsou pro běžnou komunikaci nevhodné právě svou délkou, dochází tedy k univerbizaci názvů. V případě pojmenování ulic se přidává přípona *-ka*. Z *Husovy ulice* se tedy stává *Husovka*, z *Čechovy ulice* *Čechovka* aj. U náměstí pak dochází k přidání koncovky *-ák* – například název *Náměstí Míru* je užíván jako *Mírák*, *Gottwaldovo náměstí* jako *Gottwaldák* apod. (David 2017a).

2.3.4. Vztah honorifikační a lidové urbanonymie

Výše jmenované problémy související s honorifikačními urbanonymy vedou k tomu, že je obyvatelé měst v jejich oficiální podobě příliš nepoužívají. Využívají místo toho vrstvu neoficiální, lidové urbanonymie – názvů míst ve městě, které jsou běžně užívány, ačkoliv je na mapách nenajdeme.

U označení ulic i náměstí je realizována úprava oficiálního názvu nejčastěji pomocí univerbizace (např. LU *Bezručovka*, *Benešák*). Dochází ale k případům, kdy oficiální název je pro mluvčí shledán nefunkčním. Mnohdy tedy obyvatelé užívají dřívější název místa: například místo pojmenování *náměstí Republiky* používají Mladoboleslavští původní označení místa *Leninka* (dřívějším oficiálním názvem *Leninovo náměstí*). Někdy je pak stvořen název zcela jedinečný lidový název bez jakékoliv souvislosti s dřívějším či současným oficiálním názvoslovím. Obyvatelé Mladé Boleslavi například využívají

lidového urbanonyma *Tangent* pro označení třídy *Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera*⁸, která se svou délkou a složitou výslovností v běžné komunikaci naprosto nepoužitelná.

Z výše zmíněného tedy vyplývá, že uživatelé města jsou schopni si s často nefunkční honorifikační urbanonymi poradit. Bylo by ale vhodné, aby jim v jejich snahách vycházela nově vznikající oficiální urbanonymie vstříc.

2.3.5. Honorifikační motiv a česká města

Podle Davida (2011, s. 171) je uliční názvosloví průměrného českého města tvořeno ze 44 procent názvy, které lze považovat za honorifikační. Jsou zde ale velké rozdíly: zatímco v menších městech se honorifikační motiv uplatňuje minimálně (například v Dolním Bousově, městě se zhruba třemi tisíci obyvateli, se nachází pouze jedno urbanonymum uplatňující honorifikační motiv), ve větších městech je podíl vyšší. Souvisí to s dvěma jevy. Zaprvé je ve větších městech více ulic, náměstí a ostatních veřejných prostor, které musí dostat nějaké jméno. Zadruhé jsou větší města a zejména jejich centra jakousi výkladní skříní vládnoucího režimu. Právě v těchto místech, kde se koncentruje větší množství lidí a objektů občanské vybavenosti, je třeba ukázat, jaké hodnoty (a osobnosti je vyznávající) jsou pro daný režim žádoucí (David 2017a).

Většina honorifikačních urbanonym – 78 % – (David 2011, s. 179) odkazuje k významným osobnostem, ponejvíce k těm spojovaným s národním obrozením a českou reformací. Je to zejména proto, že ani jedna z dominantních ideologií 20. století toto období nevyhodnotila jako problematická (David 2011, s. 179–180). Proto jsou názvy ulic jako *Palackého*, *Havlíčková*, *Nerudova*, *Máchova*, *Žižkova* či *Husova* jedny z nejužívanějších (David 2011, s. 171–172). Dále se uplatňují názvy motivované osobnostmi okupace a odboje a v neposlední řadě se hojně uplatňuje jméno prvního československého prezidenta T. G. Masaryka (David 2011, s. 181).

Honorifikační urbanonyma nejsou v českých městech rozmístěna rovnoměrně. V centrech měst je lze najít častěji než na jejich okrajových částech, což je dáno tím, že periferie měst nejsou považována za tolik prestižní. Protože okrajové části města nejsou v centru pozornosti, mohou se v nich navíc uplatnit i taková honorifikační urbanonyma, která by městských jádrech byla považována za ideologicky nevhodná (David 2011,

---

⁸ Tento název je třetím nejdelším označením veřejného prostranství v České republice. Prvním je *park Jiřiny Haukové a Jindřicha Chaloupeckého* a druhým *nábřeží Svazu protifašistických bojovníků* (Mapy.cz).

s. 168). Výjimku ovšem tvořila sídliště, která komunistický režim považoval rovněž za reprezentativní prostory měst, neboť podle něj ukazovala „úspěchy socialistického budování“ (Ptáčnicková 2021, s. 74).

Většina honorifikačních urbanonym je v Česku motivována jmény osobností z českých zemí, a to jak těmi známými celonárodně, tak těmi známými pouze v daném městě/regionu. Po 2. světové válce však byla silná i internacionalizační tendence. Veřejná prostranství se pojmenovávala po osobnostech Sovětského svazu (V. Lenin, J. Stalin), hrdinech bitvy u Stalingradu (Pjanov, Žoluděv), místech důležitých bitev (Dukla, Stalingrad) nebo významných datech (Velká říjnová revoluce) (David 2011, s. 49). Cílem využívání těchto urbanonym bylo vytvořit mýtus internacionální spolupráce, ale také mýtus všudypřítomného vůdce (David 2011, s. 113). Vytvářela se tak tzv. politická krajina, v jejímž důsledku bylo Československo symbolicky podmaněno Sovětským svazem a jeho reáliemi. Pro Hájka (2002, s. 23) byla československá krajina tehdy „nesamostatná, ponížená a proletářská.“

2.3.6. Honorifikační urbanonyma a jejich proměny ve 20. století v českých zemích

Ve 20. století česká společnost prošla několika dramatickými změnami a s nimi spojenými proměnami názvů míst. Nejenom že se někde měnily názvy z německých na české (ať už překlady, nebo částečnými či úplnými změnami), přejmenovávaly se také názvy míst ve městech – urbanonyma. Protože jsou vzhledem k výraznému uplatnění honorifikace urbanonyma v českých zemích poplatná době, jejich proměny jsou spojeny s významnými milníky v českých, respektive československých dějinách – roky 1918, 1938, 1945, 1948, 1960, 1968 a konečně 1989 (David 2011, s. 175).

2.3.6.1. Období mezi lety 1918 – 1945

Poprvé se měnily názvy v souvislosti s vznikem Československé republiky v roce 1918 – zanikla jména spojená s dobou císařství (*Kaiser-Josef Strasse*, *Ferdinandova třída*, *most Císaře Františka*) a často se nahrazovala názvy spojenými s první republikou

a jejími osobnostmi – zejména jejím prvním a druhým prezidentem. Vznikaly ale i názvy jako *Národní třída* nebo *most Legií* (Harvalík 2004, s. 31).

Další změny přišly s okupací republiky Německou říší. Tyto proměny souvisely s nacistickou ideou, že je potřeba začlenit české země do té německé nejen po stránce správní, ale i po stránce symbolické. Jinými slovy – československý prostor bylo potřeba obsadit nejen vojensky, ale hlavně ideologicky. Proto došlo jednak k zavedení dvojjazyčných názvů měst a veřejných prostor, zejména ulic a náměstí, jednak ke změnám názvů významných prostorů měst. K těmto změnám někdy docházelo už v období druhé republiky – například v Liberci, kde už 10. října 1938 (pouhých 9 dní po připojení tehdejších Sudet k Německé říši) došlo k přejmenování čtyř tamějších nejvýznamnějších náměstí na *náměstí Adolfa Hitlera*, *Bismarkovo náměstí*, *náměstí Konrada Henleina* a *náměstí Dr. Goebbelse*, respektive na jejich německé varianty – Liberec byl součástí tehdejších Sudet (Bednařík a Franců 2012). To v Praze se názvy začaly měnit až na jaře roku 1940. Jako první musela svoje jméno změnit *Pelléova ulice* v Dejvicích, která byla přejmenována na počest generála pořádkové policie Wilhelma Fritze von Roettiga, který zemřel při útoku na Polsko. Ulice ale v té době v Praze neměnily svůj název jen na počest nedávno zemřelých či stále žijících osobností Německé říše. Využívala se i jména ze středověku (např. dnešní *Havelská ulice* se pojmenovala po Eberhardovi, pražském mincmistrovi), nebo jména německých měst, ve kterých vznikla městská práva, které české země převzaly (dnešní *Pařížská ulice* se tedy stala *Magdenburskou* a *Letenská Norimberskou*). Všechny tyto změny měly mimo jiné za cíl zdůraznit ideu, že Praha byla odjakživa německé město a jako takové by si mělo v názvech veřejných prostor připomínat německé osobnosti, které se také podílely na rozvoji města, ale zapomnělo se na ně. (Kindlová 2020).

Nejvíce se v českých zemích názvy měnily po začátku okupace a pak v roce 1942, kdy byl zabit říšský protektor Reinhard Heydrich. Po něm byla například za přítomnosti státního tajemníka K. H. Franka přejmenovaná ulice v Plzni, předtím zvaná *Klatovská*⁹ (Kindlová 2020). Už na konci války však byly tyto názvy svévolně odstraňovány. Tento akt je považován za symbol znovuoživené vlády českých obyvatel nad prostorem města (Ptáčnicková 2021, s. 47).

---

⁹ Obyvatelé Plzně žertovali, že se název ulice tolik nezměnil: ulice Klatovská se stala „katovskou“ (Kindlová 2020).

2.3.6.2. Poválečné období a období komunistické diktatury (1945 – 1950)

Po skončení války bylo třeba změnit nejvíce ideologicky zatížené názvy. Nejčastěji se vracely původní názvy (např. z *Konrad Henlein Platz* se opět stalo *Soukenné náměstí*, z *Adolf Hitler Platz* se stalo *náměstí Dr. Edvarda Beneše*, z *ulice Hermanna Göringa* se stala *Masarykova ulice*) (Bednařík a Franců 2012), využívaly se ale i názvy nové. Často svou podobou reagovaly na válečné reálie a události konce války – květnové povstání a osvobození českých zemí sovětskou armádou (např. vznikly názvy jako *ulice 5. května*, *Pplk. Rumjanceva*, *Moskevská* a *Stalingradská*) (Bednařík a Franců 2012).

Nacistickou diktaturu však nedlouho po konci války vystřídala diktatura komunistická, která opět měla potřebu přejmenovávat významná místa ve městech. Někdy se názvy, které nahradily ty nacistické, neměnily (hlavně ty reagující na události a osobnosti spojené s koncem války), někdy ale komunisté cítili potřebu názvy opět proměnit. Zejména bylo podle nich třeba odstranit z veřejného prostoru osobnosti a organizace spojené s první republikou (např. T. G. Masaryka, Charlottu G. Masarykovou, Edvarda Beneše, organizaci Sokol). Pozoruhodné bylo, že se měnily i takové názvy, které lze považovat za ideologicky neutrální – např. *Zelný trh* v Brně změnil své pojmenování na *náměstí 25. února* (Internetová encyklopedie dějin Brna) a *Soukenné náměstí* v Liberci na *Gottwaldovo náměstí* (Bednařík a Franců 2012).

Honorifikační urbanonyma vzniklá v období socialismu odkazovala k osobnostem s ním spjatých, a to jak k československým (Klement Gottwald, Václav Kopecký, Vít Nejedlý, Julius Fučík, Marie Kudeříková), tak světovým (Josif Stalin, Vladimír Lenin, Karl Marx). Dále odkazovala k různým skupinám osob a hnutím (Lidové milice, obránci míru, bojovníci za mír, Rudá armáda, kosmonauti), k významným datům a událostem (8. březen, Velká říjnová revoluce, 25. únor), místům (Stalingrad, Moskva, Dukla¹⁰) a jevům spjatých se socialistickým režimem (pětiletka).

2.3.6.3. Období mezi lety 1950 – 1989

Kult osobnosti Josifa V. Stalina se projevoval i v československé urbanonymii. V padesátých letech dokonce existovaly snahy, aby Stalinovo jméno proniklo i do oikonymie. Vyskytly se návrhy pojmenovat dnešní Havířov jako *Stalinov*,

---

¹⁰ Respektive Dukelský průsmyk, místo bojů tzv. Karpatsko-dukelské operace.

Havlíčkův Brod jako *Stalinův Brod* a Liberec či Hradec Králové jako *Stalinov/Stalinsk* (Ptáčnicková 2021, s. 110). Z těchto nápadů ale sešlo a Stalinovo jméno se užívalo jen v případě názvů ulic a náměstí. Honorifikační urbanonyma odkazující ke jménu tohoto politika byla na konci 40. a na začátku 50. let velmi populární – v téměř každém větším československém městě se takový název nacházel. Ve druhé polovině padesátých let však postupně docházelo k odhalování hrůzností, kterých se tento diktátor dopustil, a tím docházelo i k proměně pohledu na to, zda by jeho jméno měly nést veřejná prostranství. Ke změnám názvů v českých zemích došlo ale až po roce 1962. Názvy připomínající Stalina zmizely např. z Liberce – ze *Stalinovy ulice* v Liberci se stala *ulice 1. máje* (Bednařík a Franců 2012), z Prahy – ze *Stalinovy ulice* se stala *Vinohradská* (Ptáčnicková 2021, s. 112), z Plzně (Encyklopedie Plzeň 2019), z Jablonce nad Nisou (Kourková 2019, s. 36), z Brna (Internetová encyklopedie dějin Brna) aj. V roce 1962 byl také odstřelena obrovská socha Stalina v Praze na Letenské pláni (Ptáčnicková 2021, s. 112).

V šedesátých letech také bylo nutno vyřešit, co dělat s názvy, které odkazovaly k městu Stalingrad – to totiž v roce 1962 změnilo název na Volgograd. Některá města, např. Liberec, jednoduše změnila název ulice *Stalingradská* na *Volgogradskou* (Bednařík a Franců 2012). Většinou se ale názvy změnily úplně – *Stalingradské náměstí* v Jablonci nad Nisou změnilo svůj název na *Mírové náměstí* (Kourková 2019, s. 72), v Brně se změnil název náměstí na *náměstí Sovětských hrdinů* (Internetová encyklopedie dějin Brna).

Od 60. let popularita užívání HU klesala, a to zejména kvůli novým zákonům, které reagovaly na přehodnocení politické a onymické funkčnosti a správnosti honorifikačních urbanonym (David 2011, s. 175). Ani jinak pro československou historii významný rok 1968 nezměnil tento trend, zároveň ani nedocházelo k výraznému přejmenování veřejných prostor. Výjimkou je například přejmenování dnešní *Americké ulice* v Plzni. Ta po okupaci změnila svůj název na *třídu Ludvíka Svobody*, už v roce 1970 se ale vrátila k názvu *Moskevská* (Encyklopedie Plzeň 2019).

2.3.6.4. Období po roce 1989

Změny názvů veřejných prostor po sametové revoluci probíhaly postupně a často na ně dohlíželi historici z daného města, zřizovaly se ale i speciální komise. Nejčastěji se ulicím a náměstím vracel jejich původní název (buď z období první republiky nebo

z poválečného období), někde však, zejména u ulic vzniklých až po roce 1948, se dávala jména nová. Veřejnost do těchto změn měla možnost promlouvat: obyvatelé měst přicházeli s vlastními návrhy a někdy sepisovaly petice (Kolovrátková 2019). V nových pojmenováních hrál opět významnou roli honorifikační motiv. Například v Praze se u urbanonym, kterým se nevracela původní podoba, uplatnila honorifikace z 54 % (David 2011, s. 168). Tím je vyvrácena teze Pavola Odaloše (Odaloš 1996, s. 81), který tvrdí, že jednou z tendencí při přejmenování (v bývalých socialistických zemích v 90. letech 20. století) je ahonorifikace (neuplatňování honorifikačních pojmenování).

Největší tlak byl na změnu takových názvů ulic a náměstí, které byly nejvíce ideologicky zatížené. Zmizela tedy urbanonyma jako *náměstí Sovětských hrdinů*, *ulice Československosovětské družby*, *náměstí Velké říjnové revoluce*, *ulice Vítězného února*, *ulice Československé lidové armády*, *náměstí 25. února* a *třída Lidových milicí*. Žádné urbanonymum v Čechách také už svým názvem nepřipomíná Klementa Gottwalda, Vladimira Iljiče Lenina nebo Antonína Novotného (ÚIR 2016).

Ne všechny názvy spojené s komunistickou ideologií ale zmizely zcela. Například osm ulic v České republice nese jméno *Marxova*, jedna *Engelsova* a pět *Zápotockého*. Padesát názvů ulic a náměstí pak odkazuje ke generálu (a prezidentu) Ludvíku Svobodovi, dvanáct k maršálu Malinovskému a jedenáct k maršálu Koněvovi (ÚIR 2016).

Z veřejného prostoru nezmizela také jména osobností, které komunistický režim protežoval. Stále tedy v České republice najdeme ulice nesoucí své jméno na počest Julia Fučíka (celkem jich je 63), Marie Kudeříkové (11), Marie Pujmanové (18), Marie Majerové (63), Maxima Gorkého (40) či Jurije Gagarina (38) (ÚIR 2016).

Zcela nezmizela ani honorifikační urbanonyma, která připomínají skupiny osob nebo hnutí, která byla pro komunistický režim nějak významná. Třicet dva názvů ulic a náměstí tak odkazuje k Rudé armádě, čtyřicet k budovatelům, padesát pět k pionýrům, čtyřicet k obráncům míru, sto dvacet pět k dělníkům, třicet čtyři k brigádníkům, čtyřicet čtyři ke kosmonautům a jeden ke stachanovcům (ÚIR 2016).

To, do jaké míry město odstranilo ze svých ulic komunistickou ideologií zatížené názvy, záleželo především na lidech, kteří o změnách rozhodovali. Proto například v Mladé Boleslavi už není *Fučíkova ulice*, v jiných městech se ale stále nachází (ÚIR 2016).

Obecně tedy lze říci, že ta pojmenování, která byla komunistickou ideologií nejvíce zatížena, byla změněna, a zůstaly takové názvy, které radnice měst nevyhodnotily jako tolik problematické nebo které se nenacházejí v prestižních částech měst.

Většina těchto změn proběhla v první polovině 90. let a dnes už se o nich příliš nediskutuje. Živelná touha po změnách, která byla příznačná pro období po sametové revoluci, byla vystřídána jistým pragmatismem. Změnit název ulice či náměstí představuje jak pro radnice, tak pro obyvatele značný diskomfort, a pokud tedy ke změně není silný důvod, tak k ní nedochází. Jinými slovy: honorifikační urbanonyma, která přežila 90. léta, už jen těžko budou změněna, protože po těchto změnách není poptávka. Názvy jako *ulice Víta Nejedlého, II. Pětiletky* nebo *Pionýra* tedy z českého prostoru nejspíš nezmizí.

2.3.6.5. Současná situace v České republice

I přes jejich značnou problematičnost tvoří honorifikační urbanonyma v České republice podle Davida (2011, s. 168) 44 % názvů městských prostor. Pro Čechy jsou tedy tak samozřejmá, že při nutnosti pojmenovat novou ulici se uvažuje o honorifikačním urbanonymu jako o jedné ze primární možnosti názvu. Například od ledna do července roku 2021 vzniklo v Praze patnáct nových ulic, z nichž zhruba polovina je honorifikačního typu. Svou podobou připomínají například bývalou ministryni spravedlnosti Dagmar Burešovou, vynálezce Sylvestra Krnku, hudebníka Ferdinanda Havlíka či členy antinacistické organizace Bílá růže (Magistrát hl. města Prahy 2021).

Poslední významná proměna urbanonym, respektive diskuse o ní, proběhla po smrti Václava Havla, a to proto, že část veřejnosti cítila potřebu po tomto významném státníkovi pojmenovat objekty veřejného prostoru. Po deseti letech po jeho smrti však k němu odkazuje pouze 12 honorifikačních urbanonym – pražské letiště, tři ulice, dvě náměstí, dvě nábřeží, tři školy a jedna knihovna (Mapy.cz). Ukázalo se totiž, že by změny názvů představovaly velkou administrativní zátěž. Místo toho si města Václava Havla připomínají lavičkami, které nesou jeho jméno – v Česku jich je už 26 a v ostatních zemích 18 (Knihovna Václava Havla 2022).

2.3.7. Honorifikační urbanonyma jako prostředek k upozornění na porušování lidských práv

K poslednímu přejmenování, kterému se dostalo významnější mediální pozornosti, došlo v Praze v únoru roku 2020, kdy se *náměstí Pod Kaštany*, které se nachází před ambasádou Ruské federace, proměnilo v *náměstí Borise Němcova*. Za změnou stál tlak veřejnosti (alespoň to tvrdí pražský primátor Hřib). Toto přejmenování¹¹ mělo silný politický podtext – cílem bylo upozornit na porušování lidských práv v zemi, kterou tato ambasáda zastupuje, a vyjádření nesouhlasu s jejím jednáním (Vašíčková 2020).

V dubnu roku 2022 navíc došlo přejmenování části ulice *Korunovačnická*, ve které přímo ruská ambasáda sídlí, a to na ulici *Ukrajinských hrdinů*. O tuto změnu požádali radní Prahy 6 několik dní po vypuknutí války na Ukrajině (Gavenda 2022). Na konci března došlo ke schválení této žádosti. Velvyslanectví Ruské federace je tak v současnosti obklopeno *náměstím Borise Němcova*, *ulicí Ukrajinských hrdinů* a *promenádou Anny Politkovské*.¹² V blízkosti se také nachází železniční most, který nově nese název *Skakunův* podle Vitalije Skakuna, muže, který hrdinně odpálil most v Chersonu, aby zabránil postupu ruské armády (ČTK 2022).

Česká republika ale není jediná, která využívá přejmenování veřejných prostor jako symbol nesouhlasu s porušováním lidských práv v jiné zemi. Například v Maďarsku obyvatelé Budapešti nesouhlasili s výstavbou čínské univerzity na svém území, proto (mimo jiné) došlo k přejmenování některých ulic na *ulici Svobodného Honkongu*, *Ujgurských mučedníků*, *Biskupa Sie-Š'kuanga*¹³ a *Dalajlamovy ulice* (Szalay 2021).

Z těchto příkladů lze vysuzovat, že přejmenování ulic má stále silný ideologický základ a ke změnám k pojmenování může dojít kdykoliv si toho bude politické uspořádání vyžadovat, ačkoliv na původních názvech nebylo nic ideologicky závažného.

---

¹¹ Prezident Zeman tento akt nazval projevem „malé upatlané čecháčkové snahy někomu to nandat“ (Vašíčková 2020).

¹² Anna Politkovská byla politická aktivistka, která byla zavražděna ruským režimem. Promenáda se po ní pojmenovala ve stejný den jako náměstí Borise Němcova (Prokeš 2020).

¹³ Biskup podzemní katolické církve v Číně, který kvůli svým aktivitám skončil ve vězení (Szalay 2021).

2.4. Historie Mladé Boleslavi

První zmínky o území, na kterém se dnes nachází Mladá Boleslav, pochází z první poloviny 10. století. Toto hradiště dostalo název po jednom Boleslavovi z rodu Přemyslovců. Zaujímal prostor dnešního Staroměstského náměstí a části Nového Města. Tento prostor byl postupně zmenšen a na nejlépe chráněném místě vznikl hrad – první oficiální zpráva o něm máme ale až z roku 1130. Ve stejné době se poprvé setkáváme s dvouslovným názvem – Nový Boleslav, latinsky de Nouo Bolezlau (Herčík 2004).

Význam místa postupně rostl a hrad se stal centrem téměř celého Pojizeří. Během 13. století však hrad, zejména vlivem různých válek, zpustl. Ve 14. století přešlo panství do majetku rodu Michaloviců. Toto období je významné zejména proto, že Mladá Boleslav nabyla některá městská práva. Další vývoj, zejména v první polovině 15. století, nebyl pro město moc přívětivý, zejména vinou husitských válek (Herčík 2004).

V druhé polovině 15. století připadlo boleslavské panství do držení rodu Tovačovských z Cimburka. Členové tohoto rodu vyznávali kališnickou víru a rozhodli se podpořit jednu tehdejší náboženskou skupinu – Jednotu bratrskou. Ti zde získali minoritský klášter a s podporou svých mecenášů zde vybudovali dům s hospodářským zázemím, sbor, špitál, a později i tiskárnu. Toto místo pojmenovali podle hory ve Staré zemi Karmel. Vůdcem této komunity se stal Lukáš Pražský. Působení Jednoty bratrské mělo celkově pozitivní vliv na Mladou Boleslav. Byl vydán nový městský řád, byl opraven hrad, měšťané získali nové výsady jako například pořádat trh. Po smrti Adama Tovačovského přešla Mladá Boleslav do držení Krajířů z Krajku. Ti se dokonce sami stali členy bratrské církve. Podpora Jednoty bratrské se tak tedy ještě zvýšila – Mladá Boleslav se dokonce nazývala bratrským Římem. Působili zde Jan Augusta a Jan Blahoslav, tiskárna produkovala významné texty apod. Podobně jako za Tovačovských, i za Krajířů Mladá Boleslav vzkvétala. Zvýšil se počet obyvatel i domů, hrad byl přestavěn na renesanční zámek. Město bohatlo nejen z činnosti občanů, ale i z majetku, jež vlastnilo (Herčík 2004).

I přes komplikace, které přinesla smrt Adama Krajíře z Krajku, byla Mladá Boleslav stále prosperujícím místem. Díky Rudolfovi II. získala status města, existovala zde na tehdejší dobu vyspělá sociální péče i školy. To vše se ale změnilo po bitvě na Bílé hoře a třicetileté válce. Mladá Boleslav přišla o 40 % obyvatelstva a kvůli ničivým požárům

zhruba o stejné procento domů. Následkem náboženské perzekuce odešli z města také kněží Jednoty bratrské (Herčík 2004).

Až za vlády Marie Terezie a Josefa II. se situace ve městě opět začala zlepšovat. Mladá Boleslav se stala posádkovým městem, díky čemuž byl zachráněn zpustošený hrad. Začalo se rozvíjet i školství a průmysl. V 19. století tento pozitivní trend pokračoval. Centrem ekonomiky města se stal průmysl. V roce 1881 se plně rozběhla textilní továrna Ignáce Klingera, lidově zvaná Klingrovka (Herčík 2004). Zcela zásadní pro další vývoj Mladé Boleslavi bylo založení továrny na motocykly Václavem Laurinem a Václavem Klementem v roce 1895 (Herčík a Králík 2005, s. 116). Na začátku devatenáctého století měla Mladá Boleslav kolem 17 tisíc obyvatel (ČSÚ 2015).

Tento příznivý vývoj byl, jako v téměř všech městech v českých zemích, narušen 1. světovou válkou. Po ní se situace v Mladé Boleslavi stabilizovala – přibýly například nové podniky a školy. Nejvýznamnější událostí tohoto období se stala Severočeská výstava v roce 1927 (Herčík, 2004). V tuto dobu bydlelo v Mladé Boleslavi zhruba 24 tisíc lidí (ČSÚ 2015).

Po druhé světové válce byly k Mladé Boleslavi připojeny předtím samostatné obce Bezděčín, Čejetice, Čejetičky, Debř, a Chrást, naopak se osamostatnily Kosmonosy (ČSÚ 2015). Období 50. a 60. let s sebou přineslo výstavbu nových panelových domů a vzniku sídliště v čtvrti zvané Severní Město, ale i příchod sovětských vojsk a jejich působení ve městě (Herčík 2004). Aby tato vojska měla kde sídlit, byl převelen celý místní vojenský útvar na Slovensko. Sovětská armáda využívala pochopitelně tyto opuštěné prostory, ale zabrala i některé ubytovny, hotel, restauraci, někdejší rolnickou školu a desítky bytových jednotek, později si postavila i vlastní školu, které se dodnes přezdívá „ruská“ (Herčík 2004). Mezi lety 1950 až 1991 došlo k výraznějšímu nárůstu počtu obyvatel z 23 tisíc na 43 tisíc (ČSÚ 2015).

Nejvýznamnější událostí porevolučních let byla kromě odchodu sovětských vojsk a znovuosamostatnění Kosmonos (od 70. let byly přičleněny k Mladé Boleslavi) (Herčík 2004) privatizace Škody Auto a to, že se stala součástí koncernu Volkswagen. Automobilka se postupně stala nejen nejdůležitějším zaměstnavatelem regionu, ale i významnou součástí české ekonomiky. Tato skutečnost s sebou přináší mnohé výhody – město můžeme považovat za bohaté, s rozvinutou sítí služeb. Na druhou stranu ale fakt, že je Mladá Boleslav průmyslovým městem, přináší mnohé nevýhody – komplikace v dopravě, zvýšenou kriminalitu kolem ubytoven, proměnu mnoha budov v personální

agentury aj., ale také jakýsi pocit obyvatel, že město nemá žádného ducha a slouží jen jako noclehárna pro zaměstnance firmy Škoda Auto. V současnosti v Mladé Boleslavi bydlí přes 44 tisíc lidí (ČSÚ 2021) a více jak 10 tisíc lidí do ní dojíždí denně za prací (ČSÚ 2013).

2.4.1. Historie firmy Škoda Auto

Historie firmy Škoda Auto započala v roce 1895, kdy Václav Klement a Václav Laurin otevřeli dílnu na opravu a výrobu jízdních kol. Čtyři roky poté začali na popud Václava Klementa s výrobou tzv. motocykletů – jízdních kol s pomocným motorem nad předním kolem. První model nazvali Slavie a brzy s ním měli úspěch zejména v zahraničí. Na tento úspěch měly vliv i výsledky jezdců, kteří s motocykly firmy Laurin a Klement závodili (Herčík 2013, s. 35–36).

V roce 1905 byl v Mladé Boleslavi vyroben první automobil. Měl obsah motoru 1005 ccm a dosahoval maximální rychlosti 40 km/h. Tato výroba s sebou přinesla zvýšené nároky na financování, firma se tedy musela stát akciovou společností. Díky tomu se stala společnost ještě úspěšnější – každý rok do začátku první světové války přicházela s novými typy automobilů a pronikla s nimi na všechny kontinenty. V roce 1912 získala libereckou továrnu RAF, jež byla založena baronem Liebigem (Herčík 2013, s. 36).

Za války se výroba ve firmě musela přeorientovat na válečné účely. Po jejím skončení se jí příliš nedařilo, protože o automobily nebyl zájem a navíc v roce 1924 část továrny shořela (Herčík a Králík 2005, s. 137). Z těchto důvodů se zástupci firmy rozhodli o spojení s jiným, bohatším podnikem. Tím byl strojírenský koncern Škoda v Plzni. K této společnosti firma Laurin a Klement přešla v roce 1925, čímž získala mimo jiné i logo s okřídleným šípem (Herčík 2013, s. 36). Díky tomu se automobilce dařilo – na konci třicátých let tvořily vozy vyrobené v Mladé Boleslavi 39 % československého trhu s automobily (Herčík a Králík 2005, s. 150).

Během druhé světové války byla automobilka začleněna do zbrojního koncernu Reichswerke-Hermann-Göring A. G. Vyráběly se zde zejména součásti letadel, nábojnice a vojenské tahače Škoda RSO (Herčík a Králík 2005, s. 153). Po válce firma změnila jméno na Automobilové závody národní podnik. Nejvýznamnějšími automobily vzniklými mezi lety 1945 až 1989 se staly Škoda 1000 MB (tzv. „emběčko“),

Škoda 130 RS (závodní vůz), Škoda 120 (tzv. „stodvacítka“) a Škoda Favorit, jež musela kvůli příkazu vlády vzniknout ve velmi krátkém čase (Herčík a Králík 2005, s. 160–176).

V roce 1991 se firma stala součástí německého koncernu Volkswagen. Komerčně nejúspěšnějšími automobily vyrobených po této fúzi se staly Škoda Felicia, Octavia, Fabia, Superb, Octavia Combi, Yeti a Roomster. V roce 1995 bylo slavnostně otevřeno ŠKODA Muzeum. V roce 2000 firma založila vysokou školu, která ovšem začala fungovat až o sedm let později, kdy byl otevřen kampus školy, která nese oficiální název ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA o.p.s. (Herčík a Králík 2005, s. 180–199).

Vozy Škoda Auto se momentálně vyrábějí na třech místech v České republice – v Mladé Boleslavi, kde se nachází hlavní závod, v Kvasinách a ve Vrchlabí. Celkem zaměstnává více než 35 tisíc lidí. Ve světě se automobily značky Škoda vyrábějí díky partnerským dohodám v Číně, Rusku, Německu, Slovensku, Indii a ve spolupráci s místními partnery také na Ukrajině. Momentálně firma nabízí celkem 12 modelových řad, např. Škodu Fabia, Rapid, Scala, Octavia, Kamiq, Karoq, Kodiaq a auto na elektrický pohon Škoda Enyaq iV. (Výroční zpráva Škoda Auto 2021). V roce 2021 byl v Mladé Boleslavi vyroben 15miliontý vůz značky Škoda (Lažanský 2021).

V roce 2021 byla Škoda Auto jako i jiné automobilky zasažena výpadkem dodávky mikročipů (tato skutečnost částečně ovlivnila okolí Mladé Boleslavi, protože se na mnoha místech nacházely nevyužitelné vozy). V současnosti se ale firmě poměrně daří a stejně jako jiné automobilky rozšiřuje svoji paletu nabízených vozů o elektrické automobily.

3 Heslová část

3.1. Excerpce honorifikačních urbanonym

Při excerpci honorifikačních urbanonym Mladé Boleslavi bylo nejdříve potřeba určit, kterým názvům by měla být věnována největší pozornost. Nakonec byla zvolena jména ulic, náměstí, parků a významných domů, neboť jde o nejvýznamnější složky mladoboleslavské urbanonymie.

Tyto názvy byly následně excerptovány ze současných turistických map (konkrétně jsem čerpala ze serveru Mapy.cz) a z historických map, jež jsem dostala k dispozici k nahlédnutí ve Státním okresním archivu Mladá Boleslav, v Muzeu Mladoboleslavska, v Knihovně města Mladá Boleslav a na magistrátu Mladé Boleslavi. Tyto mapy pochází z let 1912, 1936, 1944, 1948, 1956, 1985 a 1986.

3.2. Heslář

Na základě analýzy excerptovaných urbanonym je heslová část rozdělena do tří částí:

- ulice a náměstí, která v současnosti ve svém názvu uplatňují honorifikační motiv
- ulice a náměstí, která v minulosti ve svém názvu uplatňovala honorifikační motiv
- ostatní objekty (např. parky), která v současnosti či v minulosti uplatňovala ve svém názvu honorifikační motiv

Jednotlivá hesla mají následující strukturu:

- současný oficiální název veřejného prostoru
- vývoj jména (tento vývoj je rozdělen do 5 kategorií: do roku 1918, 1919 –1938, 1939 – 1945, 1945 – 1989 a 1990 – 2022). Pokud je u časového období uvedena pomlčka, znamená to, že ulice/náměstí/veřejný prostor tehdy ještě neexistoval.
- informace o motivaci honorifikačního názvu (současného i předchozího/předchozích)

- variantní názvy daného prostoru užívané v běžné komunikaci obyvateli Mladé Boleslavi. Pokud je uvedena pomlčka, žádný variantní název není znám.

Důležitým zdrojem informací o motivacích názvů ulic a náměstí jsou knihy Boleslavský uličník od Sylvy Městecké a Čtení o Mladé Boleslavi, zejména její kapitola zabývající se názvy ulic a náměstí, od Karla Herčíka.

3.2.1. Současné ulice a náměstí s honorifikačním motivem

17. listopadu

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Slovenského národního povstání (SNP)

1990 – 2022: 17. listopadu

17. listopad – Mezinárodní den studentstva, připomíná události 17. listopadu 1939 a 1989 v Československu

Slovenské národní povstání – ozbrojené povstání Slováků proti nacismu, začalo 29. srpna 1944

Varianty: U Fóra

5. května

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: 5. května

1990 – 2022: 5. května

5. květen – dne 5. května 1945 vypuklo v Praze Květnové povstání českého lidu proti nacistické okupaci

Varianty: –

9. května

do roku 1918: Růžičkova

1919 – 1938: Růžičkova

1939 – 1945: Růžičkova

1945 – 1989: Růžičkova, 9. května

1990 – 2022: 9. května

9. květen – konec 2. světové války v Evropě (9. května 1945)¹⁴

Vincenc Růžička – starosta Mladé Boleslavi v letech 1853 až 1856

Varianty: –

Adiny Mandlové

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Adiny Mandlové

Adina Mandlová – filmová a divadelní herečka, narozena v Mladé Boleslavi (1910 – 1991)

Varianty: –

Alešova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Boleslavova

1939 – 1945: Boleslavova

1945 – 1989: Boleslavova, Alešova

1990 – 2022: Alešova

Mikoláš Aleš – český výtvarník (1852 – 1913)

Boleslav – český kníže (asi 915 – asi 967)

Varianty: –

---

¹⁴ Zároveň však byla tento den Mladá Boleslav bombardována sovětskou armádou.

Arbesova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Vodkova

1939 – 1945: Vodkova

1945 – 1989: Vodkova, Arbesova

1990 – 2022: Arbesova

Jakub Arbes – český spisovatel a novinář (1840 – 1914)

Antonín Vodka – starosta Mladé Boleslavi v letech 1865 až 1870 (1828 – 1904)

Varianty: Arbesovka

B. Vohánkové

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: B. Vohánkové

Božena Vohánková – malířka, její tvorba je spjata s Mladou Boleslaví, ve které žila a působila (1881 – 1957)

Varianty: –

Bezručova

do roku 1918: Severní

1919 – 1938: Severní

1939 – 1945: Severní

1945 – 1989: Petra Bezruč, Bezručova

1990 – 2022: Bezručova

Petr Bezruč – český básník a prozaik (1867 – 1958)

Varianty: Bezručovka

Blahoslavova

do roku 1918: Blahoslavova

1919 – 1938: Blahoslavova

1939 – 1945: Blahoslavova

1945 – 1989: Blahoslavova

1990 – 2022: Blahoslavova

Jan Blahoslav – osobnost jednoty bratrské, část života strávil v Mladé Boleslavi, kde například začal s překladem Nového zákona (1523 – 1571)

Varianty: –

Boháčkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Na Rácov

1939 – 1945: Rácov

1945 – 1989: Rácov, Boháčkova

1990 – 2022: Boháčkova

Karel Boháček – český akademický malíř, jeho dílo je spjato s Pojizeřím, v Mladé Boleslavi měl několik výstav (1886 – 1928)

Varianty: Boháčkovka

Bojovníků za svobodu

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Bojovníků za svobodu

1990 – 2022: Bojovníků za svobodu

Varianty: –

Boženy Němcové

do roku 1918: –

1919 – 1938: Fügnerova

1939 – 1945: Svatojánská

1945 – 1989: Fügnerova, Boženy Němcové

1990 – 2022: Boženy Němcové

Božena Němcová – česká spisovatelka (1820 – 1862)

svatý Jan (Křtitel) – postava Nového zákona, poslední prorok v rámci křesťanství

Jindřich Fügner – spoluzakladatel organizace Sokol (1822 – 1865)

Varianty: Božka

Budovcova

do roku 1918: Tesařská

1919 – 1938: Tesařská

1939 – 1945: Tesařská

1945 – 1989: Tesařská, Budovcova

1990 – 2022: Budovcova

Václav Budovec z Budova – český politik a spisovatel, majitel hradištského panství, účastník stavovského povstání (1551 – 1621)

Varianty: –

Čechova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Šafaříkova

1939 – 1945: Šafaříkova

1945 – 1989: Šafaříkova, Čechova

1990 – 2022: Čechova

Svatopluk Čech – český spisovatel, novinář a cestovatel (1846 – 1908)

Pavel Jozef Šafařík – slovenský básník, literární historik a jazykovědec, svá díla psal česky (1795 – 1861)

Varianty: Čechovka, U Astonky

Českobratrské náměstí

do roku 1918: Václavské náměstí

1919 – 1938: náměstí Českých bratří

1939 – 1945: náměstí Českých bratří

1945 – 1989: Českobratrské náměstí

1990 – 2022: Českobratrské náměstí

Čeští bratři – členové církve s názvem Jednota bratrská. Tato církev vznikla v období husitských válek a prakticky zanikla v době pobělohorské

Varianty: Českobratrský

Dobrovského

do roku 1918: –

1919 – 1938: Kalefova

1939 – 1945: Kalefova

1945 – 1989: Kalefova, Dobrovského

1990 – 2022: Dobrovského

Josef Dobrovský – filolog a historik, zakladatel slavistiky (1753 – 1829)

Jan Kalef – významná osobnost jednoty bratrské, zajistil nové vydání kancionálu v roce 1576, působil v Mladé Boleslavi (žil v 16. století)

Varianty: –

Dukelská

do roku 1918: Stakorská a Šmilovského

1919 – 1938: Jiráskova a Šmilovského

1939 – 1945: Jiráskova a Šmilovského

1945 – 1989: Dukelská a Kolomenská

1990 – 2022: Dukelská

Dukla – resp. Dukelský průsmyk, místo bojů tzv. Dukelsko-karpatské operace v roce 1944

Kolomenský distrikt – oblast v dnešním Rusku

Alois Jirásek – český spisovatel a politik (1851 – 1930)

Alois Vojtěch Šmilovský – český spisovatel, narozen v Mladé Boleslavi (1837 – 1883)

Varianty: U kulturáku, U Tetřeva

Dvořákova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Dvořákova

1939 – 1945: Dvořákova

1945 – 1989: Dvořákova

1990 – 2022: Dvořákova

Antonín Dvořák – český hudební skladatel (1841 – 1904)

Varianty: Dvořákovka

Erbenova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Hálkova

1939 – 1945: Hálkova

1945 – 1989: Hálkova, Erbenova

1990 – 2022: Erbenova

Karel Jaromír Erben – český spisovatel, překladatel a sběratel lidové slovesnosti (1811 – 1870)

Vítězslav Hálek – český spisovatel a publicista, představitel májovců (1835 – 1874)

Varianty: Erbenovka

Fibichova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Fibichova

1990 – 2022: Fibichova

Zdeněk Fibich – hudební skladatel (1850 – 1900)

Varianty: Fibiška

Folprechtova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Folprechtova

1990 – 2022: Folprechtova

Josef Folprecht – člen komunistického protifašistického odboje, 1942 popraven v Mladé Boleslavi

Varianty: Na Kolonce

Galetova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Dobrovskýho

1939 – 1945: Dobrovského

1945 – 1989: Dobrovského, Galetova

1990 – 2022: Galetova

Josef Dobrovský – filolog a historik, zakladatel slavistiky (1753 – 1829)

Rudolf Galeta – člen protifašistického komunistického odboje, zemřel v koncentračním táboře Dachau

Varianty: –

Gellnerova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Kateřiny Militké

1939 – 1945: Kateřiny Militké

1945 – 1989: Kateřiny Militké, Gellnerova

1990 – 2022: Gellnerova

František Gellner – básník a malíř, narozen v Mladé Boleslavi (1881 – 1914)

Kateřina Militká – mladoboleslavská mecenáška, zasloužila se mimo jiné o přestavbu děkanského chrámu a o výstavbu špitálu (žila v 16. století)

Varianty: Na Kolonce

Gorkého

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Gorkého

Maxim Gorkij – ruský básník a revolucionář, průkopník socialistického realismu (1868 –1936)

Varianty: –

Hálkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Hálkova

Vítězslav Hálek – český spisovatel a publicista, představitel májovců (1835 – 1874)

Varianty: –

Havlíčková

do roku 1918: –

1919 – 1938: Havlíčková a Budovcova

1939 – 1945: Havlíčková a Budovcova

1945 – 1989: Havlíčková a Budovcova, Havlíčková

1990 – 2022: Havlíčková

Karel Havlíček Borovský – český spisovatel, novinář a politik (1821 – 1856)

Václav Budovec z Budova – český politik a spisovatel, majitel hradištského panství, účastník stavovského povstání (1551 – 1621)

Varianty: Havlíčkovka, U Měšťáků, U Kauflandu, Dallas, U bývalé dětské nemocnice, U průmky

Hilšerova

do roku 1918: -

1919 – 1938: Mánesova

1939 – 1945: Mánesova

1945 – 1989: Mánesova, Hilšerova

1990 – 2022: Hilšerova

Theodor Hilšer – český malíř, autor divadelní opony v mladoboleslavském divadle (1866 – 1930)

Josef Mánes – český malíř (1820 – 1871)

Varianty: –

Hrubínova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Hrubínova

František Hrubín – český spisovatel, překladatel a scenárista (1910 – 1971)

Varianty: –

Husova

do roku 1918: Husova a Klaudyanova

1919 – 1938: Husova a Klaudiánova

1939 – 1945: Husova, Klaudiánova

1945 – 1989: Husova a Klaudiánova, Husova

1990 – 2022: Husova

Jan Hus – římskokatolický kněz, teolog, vysokoškolský pedagog a reformátor církve, na jeho myšlenky navazovali tzv. husité (asi 1370 – 1415)

Mikuláš Klaudián – tiskař a lékař, vydal první tištěnou mapu Čech (žil na přelomu 15. a 16. století)

Varianty: Husovka

Hwiezdoslavova¹⁵

do roku 1918: –

1919 –1938: Klicperova

1939 – 1945: Klicperova

1945 – 1989: Klicperova, Hwiezdoslavova

1990 – 2022: Hwiezdoslavova

Pavol Országh Hviezdoslav – slovenský spisovatel, překladatel a politik (1849 – 1921)

Václav Kliment Klicpera – český spisovatel, jeden ze zakladatelů novodobého českého dramatu (1792 – 1859)

Varianty: –

J. V. Sládka

do roku 1918: –

1919 –1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: J. V. Sládka

Josef Václav Sládek – český básník, novinář a překladatel (1845 – 1912)

Varianty: –

Jana Augusty

do roku 1918: Jana Augusty

1919 – 1938: Jana Augusty

1939 – 1945: Jana Augusty

1945 – 1989: Jana Augusty

1990 – 2022: Jana Augusty

Jan Augusta – biskup jednoty bratrské, autor náboženských textů, působil i v Mladé Boleslavi (1500 – 1572)

Varianty: –

---

¹⁵ Ačkoliv je název motivován osobou s příjmením Hviezdoslav, pojmenování ulice je skutečně ve všech mapách uváděno jako Hwiezdoslavova (s dvojitým v). Nejspíše při tvorbě názvu v 50. letech došlo k chybě a nyní chybí politická vůle učinit nápravu.

Jana Palacha

do roku 1918: –

1919 –1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Československo-sovětského přátelství (ČSSP)

1990 – 2022: Jana Palacha

Jan Palach – český student, na protest proti sovětské okupaci se upálil (1948 – 1969)

Varianty: U Tria

Jana Roháče z Dubé

do roku 1918: –

1919 –1938: Blanická

1939 – 1945: Blanická

1945 – 1989: Blanická, Jana Roháče z Dubé

1990 – 2022: Jana Roháče z Dubé

Jan Roháč z Dubé – husitský hejtman (asi 1374 – 1437)

Blaník – hora ve Středočeském kraji, pojí se k ní pověst o blanických rytířích

Varianty: –

Janáčkova

do roku 1918: –

1919 –1938: Přemyslova

1939 – 1945: Přemyslova

1945 – 1989: Přemyslova, Janáčkova

1990 – 2022: Janáčkova

Leoš Janáček – hudební skladatel (1854 – 1928)

Přemysl Oráč – mytický český vládce, zakladatel dynastie Přemyslovců

Varianty: –

Jaselská

do roku 1918: Tovačovská a Mattušova a Josefodolská

1919 – 1938: Tovačovská a Matušova a Josefodolská

1939 – 1945: Tovačovská a Matušova a Josefodolská

1945 – 1989: Jar. Nečas a Mattušova a Josefodolská, Jaselská

1990 – 2022: Jaselská

Jaslo – místo vojenského střetnutí během 2. světové války v rámci tzv. Dukelsko-karpatské operace

Jaromír Nečas – český levicový politik, (1888 – 1945)

Karel Mattuš – český politik, v roce 1870-1889 byl starostou Mladé Boleslavi (1836 – 1919)

Tovačovští z Cimburka – rod, který vládl na Mladoboleslavsku v 16. a 17. století

Varianty: U minizoo, U VZP, U pracáku

Jilemnického

do roku 1918: –

1919 – 1938: Matouškova

1939 – 1945: Matouškova a Okružní

1945 – 1989: Matouškova a Okružní, Jilemnického

1990 – 2022: Jilemnického

Peter Jilemnický – československý spisovatel, novinář a komunistický politik (1901 – 1949)

Bohumil Matoušek – starosta Mladé Boleslavi v letech 1904 až 1917

Varianty: Na Slavoji

Jiráskova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Kosmonoská

1939 – 1945: Kosmonoská

1945 – 1989: Kosmonoská, Jiráskova

1990 – 2022: Jiráskova

Alois Jirásek – český spisovatel a politik (1851 – 1930)

Varianty: –

Kalefova

do roku 1918: Na Celně

1919 – 1938: Na Celně

1939 – 1945: Na Celně

1945 – 1989: Na Celně, Kalefova

1990 – 2022: Kalefova

Jan Kalef – významná osobnost jednoty bratrské, zajistil nové vydání kancionálu v roce 1576, působil v Mladé Boleslavi (žil v 16. století)

Varianty: –

Kateřiny Militké

do roku 1918: Děkanská

1919 – 1938: Děkanská

1939 – 1945: Děkanská

1945 – 1989: Děkanská, Kateřiny Militké

1990 – 2022: Kateřiny Militké

Kateřina Militká – mladoboleslavská mecenáška, zasloužila se mimo jiné o přestavbu děkanského chrámu a o výstavbu špitálu (žila v 16. století)

Varianty: –

Kezeliova

do roku 1918: Kezeliova

1919 – 1938: Kezeliova

1939 – 1945: Kezeliova

1945 – 1989: Kezeliova

1990 – 2022: Kezeliova

Jiří Kezelius Bydžovský – český spisovatel a učitel, autor kroniky Mladé Boleslavi (1576 – 1654)

Varianty: –

Klaudiánova

do roku 1918: Zahradní

1919 – 1938: Trévalova

1939 – 1945: Trévalova

1945 – 1989: Trévalova, Klaudiánova

1990 – 2022: Klaudiánova

Mikuláš Klaudián – tiskař a lékař, vydal první tištěnou mapu Čech (žil na přelomu 15. a 16. století)

Emil Tréval – spisovatel a lékař, stál v čele Klubu přátel umění (zal. 1908), žil v Mladé Boleslavi (1859 – 1929)

Varianty: –

Klicperova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Alešova

1939 – 1945: Alešova

1945 – 1989: Alešova, Klicperova

1990 – 2022: Klicperova

Václav Kliment Klicpera – český spisovatel, jeden ze zakladatelů novodobého českého dramatu (1792 – 1859)

Varianty: –

Komenského náměstí

do roku 1918: Školní, Komenského

1919 – 1938: Komenského

1939 – 1945: Komenského

1945 – 1989: Komenského

1990 – 2022: Komenského

Jan Amos Komenský – český pedagog, filosof a teolog (1592 – 1670)

Varianty: Komeňák, U dvojky

Kollárova

do roku 1918: –

1919 –1938: Kollárova

1939 – 1945: Kollárova

1945 – 1989: Kollárova

1990 – 2022: Kollárova

Ján Kollár – básník, jazykovědec a historik slovenského původu (1793 – 1852)

Varianty: –

Koněvova

do roku 1918: –

1919 –1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Koněvova

1990 – 2022: Koněvova

Ivan Stěpanovic Koněv – sovětský velitel vojsk Rudé armády na východní frontě (1897 – 1973)

Varianty: –

Krajířova

do roku 1918: Na baště

1919 – 1938: Krajířova

1939 – 1945: Krajířova

1945 – 1989: Krajířova

1990 – 2022: Krajířova

Krajířové z Krajků – šlechtický rod, jejíž mladoboleslavská větev podporovala činnost Jednoty bratrské (stali se dokonce jejími členy)

Varianty: –

Kupeckého

do roku 1918: –

1919 – 1939: Krokova

1939 – 1945: Krokova

1945 – 1989: Krokova, Kupeckého

1990 – 2022: Kupeckého

Jan Kupecký – český barokní malíř, specializoval se na portréty (1666 – 1740)

Krok – mytická postava českých dějin, otec Kazi, Tety a Libuše

Varianty: –

Laurinova

do roku 1918: Minoritská a Hřbitovní

1919 – 1938: Minoritská a Klementova

1939 – 1945: Minoritská a Klementova

1945 – 1989: Minoritská a Klementova, Engelsova

1990 – 2022: Laurinova

Václav Laurin – konstruktér, podnikatel, spoluzakladatel firmy Laurin & Klement, později známé jako Škoda Auto (1865 – 1930)

Friedrich Engels – německý politický filosof a ekonom, spoluzakladatel marxismu (1820 – 1895)

Václav Klement – podnikatel, spoluzakladatel firmy Laurin & Klement, později známé jako Škoda Auto (1868 – 1938)

minorité – členové církevního řádu založeného sv. Františkem z Assisi

Varianty: Laurinka, U třetí brány

Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera

Ludvík Kalma – český technik a předseda představenstva společnosti Škoda Auto, měl zásadní vliv na privatizaci firmy (1941 – 1996)

Volkhard Köhler – německý manažer, ředitel pro zahraniční spolupráci firmy Volkswagen, měl zásadní vliv na privatizaci firmy Škoda Auto

Varianty: Tangenta

Lukášova

do roku 1918: Václavská

1919 –1938: Dr. J. Šámala

1939 – 1945: Dr. Šámala

1945 – 1989: Dr. Šámala, Lukášova

1990 – 2022: Lukášova

Lukáš Pražský – osobnost jednoty bratrské, působil v 16. století v Mladé Boleslavi (asi 1460 – 1528)

Jan Šámal – lékař, ředitel nemocnice (1861 – 1953)

svatý Václav – český kníže a světec (907 – 935)

Varianty: –

Mackova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Mackova

1990 – 2022: Mackova

Antonín Macek – spisovatel, novinář a překladatel, spoluzakladatel Komunistické strany Československa, narodil se v Mladé Boleslavi (1872 – 1923)

Varianty: Na Kolonce

Mahenova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Mahenova

1990 – 2022: Mahenova

Jiří Mahen – český spisovatel a novinář (1882 – 1939)

Varianty: Na Kolonce

Máchova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: Máchova

1945 – 1989: Máchova, 7. listopadu

1990 – 2022: Máchova

Karel Hynek Mácha – český básník a prozaik (1810 – 1836)

7. listopad – počátek tzv. Velké říjnové socialistické revoluce, dne 7. listopadu 1916 svrhli ruští bolševici prozatímní vládu

Varianty: Máchovka

Metoděje Vlacha

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Metoděje Vlacha

Metoděj Vlach – český konstruktér a cestovatel, jeden z prvních českých letců, jeho letecká kariéra probíhala zejména v Mladé Boleslavi (1887 – 1957)

Varianty: –

Mileny Hážové

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Mileny Hážové

1990 – 2022: Mileny Hážové

Milena Hážová – dívka, které byla 8. března 1945 ve svých 13 letech zastřelena, tento akt byl využíván komunistickou propagandou

Varianty: –

Mjr. Frymla

do roku 1918: –

1919 – 1938: Bezděžská

1939 – 1945: Bezděžská

1945 – 1989: Fučíkova

1990 – 2022: Mjr. Frymla

Josef Fryml – důstojník mladoboleslavského Pěšího pluku 47, člen protifašistické organizace Obrana národa, umučen nacisty v mladoboleslavských kasárnách (1888 – 1940)

Julius Fučík – český spisovatel a novinář, stal se jednou z ikon komunistické ideologie v Československu (1903 – 1943)

Varianty: –

Mjr. Linaje

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Mjr. Linaje

Jaroslav Linaj – velitel mladoboleslavských četníků, popraven v roce 1942 gestapem v rámci heydrichiády, neboť byl významnou osobností veřejného života a legionářského hnutí (1896 – 1942)

Varianty: –

Mládežnická

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Mládežnická

1990 – 2022: Mládežnická

Varianty: –

Moskevská

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Moskevská

1990 – 2022: Moskevská

Moskva – hlavní město Ruské federace

Varianty: –

Mudrochova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Mudrochova

Bedřich Mudroch – malíř a grafik, působil v Mladé Boleslavi (1898-1962)

Varianty: –

Nerudova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Nerudova

1939 – 1945: Nerudova

1945 – 1989: Nerudova

1990 – 2022: Nerudova

Jan Neruda (1834 – 1891) – český básník, prozaik a novinář

Varianty: Nerudovka

náměstí Míru

do roku 1918: Novoměstské

1919 – 1938: Novoměstské, Švehlovo

1939 – 1945: Novoměstské

1945 – 1989: Benešovo náměstí, Stalingradské náměstí, náměstí Míru a náměstí Hrdinů práce

1990 – 2022: náměstí Míru

Stalingrad – místo bitvy 2. světové války

Edvard Beneš – československý politik, prezident Československa v letech 1935-1938 a 1945-1948 (1884 – 1948)

Antonín Švehla (1873 – 1933) – československý politik, předseda tří československých vlád, jeden z tzv. mužů 28. října

Varianty: Mírák

náměstí Republiky

do roku 1918: Celná

1919 – 1938: Tyršovy sady

1939 – 1945: (prostor neměl název)

1945 – 1989: Leninovo náměstí

1990 – 2022: náměstí Republiky

Vladimír Iljič Lenin – ruský revolucionář, vůdčí postava bolševické revoluce, první předseda vlády SSSR (1870 – 1924)

Miroslav Tyrš – historik umění, univerzitní pedagog, podílel se na založení organizace Sokol (1832 – 1884)

Varianty: Leninka, U soudu

Nezvalova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989:

1990 – 2022: Nezvalova

Vítězslav Nezval – český spisovatel a překladatel (1900 – 1958)

Varianty: –

Novákova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Charvatská

1939 – 1945: Charvatská

1945 – 1989: Charvatská, Novákova

1990 – 2022: Novákova

Vítězslav Novák – hudební skladatel (1870–1949)

Charvátsko – mytická pravlast Čechů

Varianty: Lví ulice, U lvíčků

Olbrachtova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Svojsíkova, Olbrachtova

1990 – 2022: Olbrachtova

Ivan Olbracht – český spisovatel, novinář a překladatel (1882 –1952)

Antonín Benjamin Svojsík – český pedagog a zakladatel československého skautingu (1876 – 1938)

Varianty: Na Kolonce

Palackého

do roku 1918: Palackého

1919 –1938: Palackého a Okružní

1939 – 1945: Palackého a Okružní, Sudetská

1945 – 1989: Palackého a Okružní, Palackého

1990 – 2022: Palackého

František Palacký – český politik, historik a spisovatel (1798 – 1876)

Sudety – pohraniční oblasti dnešního Česka, v roce 1938 připadly Německé říši, v roce 1945 opět navraceny

Varianty: –

Partyzánská

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Partyzánská

1990 – 2022: Partyzánská

Varianty: –

Pezinská

do roku 1918: –

1919 – 1938: Hřbitovní

1939 – 1945: Hřbitovní

1945 – 1989: Hřbitovní, Pezinská

1990 – 2022: Pezinská

Pezinok – město na Slovensku, partnerské město Mladé Boleslavi

Varianty: Hřbitovka

Požárníků

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Požárníků

1990 – 2022: Požárníků

Varianty: –

Purkyňova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Purkyňova

1939 – 1945: Purkyňova

1945 – 1989: Purkyňova

1990 – 2022: Purkyňova

Jan Evangelista Purkyně – český vědec, otec Karla Purkyně (1787 – 1869)

Karel Purkyně – malíř a portrétista (1834 – 1868)¹⁶

Varianty: Za Májem

Regnerova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Thälmannova

1990 – 2022: Regnerova

Vladimír Regner – učitel a malíř, žil a působil v Mladé Boleslavi, člen protinacistického odboje, zemřel v Osvětimi (1910 – 1943)

Ernst Thälmann – německý komunistický politik (1886 – 1944)

Varianty: –

Revoluční

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Revoluční

1990 – 2022: Revoluční

Varianty: –

---

¹⁶ Není jasné, kterou osobou se jménem Purkyně je název této ulice motivován, pravděpodobně se však menuje buď po Janu Evangelistu či Karlu Purkyně.

S. K. Neumanna

do roku 1918: Zalužanská

1919 – 1938: Zalužanská, Kotkova

1939 – 1945: Zalužanská

1945 – 1989: Zalužanská, S. K. Neumanna

1990 – 2022: S. K. Neumanna

Stanislav Kostka Neumann – český básník, novinář, překladatel (1875 – 1947)

Varianty: –

Sellnerova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Sellnerova

Karel Sellner – český učitel, archeolog a spisovatel, významnou část života strávil v Mladé Boleslavi (1873 – 1955)

Varianty: –

Sinkulova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Sinkulova

1990 – 2022: Sinkulova

Václav Sinkule – komunistický novinář, účastník II. odboje, popraven v koncentračním táboře Mauthausen (1905 – 1942)

Varianty: –

Sirotkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Příčná

1939 – 1945: Příčná

1945 – 1989: Příčná, Sirotkova

1990 – 2022: Sirotkova

Emil Sirotek – interbrigadista, člen komunistického protifašistického odboje, popraven v roce 1944 v Drážďanech

Varianty: –

Sladkovského

do roku 1918: –

1919 – 1938: Sladkovského

1939 – 1945: Sladkovského

1945 – 1989: Sladkovského

1990 – 2022: Sladkovského

Karel Sladkovský – český novinář a politik (1823 – 1880)

Varianty: –

Smetanova

do roku 1918: Na Loukovci

1919 – 1938: Smetanova

1939 – 1945: Smetanova

1945 – 1989: Smetanova

1990 – 2022: Smetanova

Bedřich Smetana – český hudební skladatel (1824 – 1884)

Varianty: –

Svojsíkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Svojsíkova

Antonín Benjamin Svojsík – český pedagog a zakladatel československého skautingu (1876 – 1938)

Varianty: –

Sychrova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Sychrova

1939 – 1945: Sychrova

1945 – 1989: Sychrova

1990 – 2022: Sychrova

Josef Cyrill Sychra – ředitel mladoboleslavského zpěváckého kůru (1859 – 1935)

Varianty: –

Šafaříkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Dr. Pavlouska

1939 – 1945: Dr. Pavlouska

1945 – 1989: Dr. Pavlouska, Šafaříkova

1990 – 2022: Šafaříkova

Pavel Jozef Šafařík – slovenský básník, literární historik a jazykovědec, svá díla psal česky (1795 – 1861)

Adolf Pavlousek – právník, starosta Mladé Boleslavi v letech 1889-1893 (1838 – 1916)

Varianty: –

Šámalova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Mičurinova

1990 – 2022: Šámalova

Jan Šámal – lékař, ředitel mladoboleslavské nemocnice (1861 – 1953)

Ivan Vladimirovič Mičurin – ruský šlechtitel a ovocnář, jeho život a práce byly využívány sovětskou propagandou (1855 – 1935)

Varianty: –

Škroupova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Škroupova

1990 – 2022: Škroupova

František Škroup – hudební skladatel, složil hudbu k české hymně (1801 – 1862)

Varianty: –

Šmilovského

do roku 1918: Stakorská

1919 – 1938: Jiráskova

1939 – 1945: Jiráskova

1945 – 1989: Jiráskova, Šmilovského

1990 – 2022: Šmilovského

Alois Vojtěch Šmilovský – český spisovatel, narozen v Mladé Boleslavi (1837 – 1883)

Alois Jirásek – český spisovatel a politik (1851 – 1930)

Varianty: –

Šrámkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Šrámkova

Fraňa Šrámek – český básník, prozaik a dramatik (1877 – 1952)

Varianty: –

Štefánikova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Štefánikova

1939 – 1945: Pod kasárny,

1945 – 1989: Štefánikova, Vorošilovova

1990 – 2022: Štefánikova

Milan Rastislav Štefánik – slovenský astronom, generál francouzské armády, letec a politik – je považován za jednoho ze zakladatelů Československa (1880 – 1919)

Kliment Jefremovič Vorošilov – sovětský politik a maršál, podílel se na tzv. Katyňském masakru (1881 – 1969)

Varianty: U plynárny

Štechova

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Štechova

1990 – 2022: Štechova

Rudolf Štecha – příslušník komunistického protifašistického odboje, nepřežil výsledky mladoboleslavského gestapa

Varianty: Na Kolonce

Štúrova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Štyrsova

1939 – 1945: Štyrsova

1945 – 1989: Štyrsova, Štúrova

1990 – 2022: Štúrova

Ludovít Štúr – slovenský politik, jazykovědec, spisovatel a novinář (1815 – 1856)

Jiřík Štyrsa – tiskař jednoty bratrské, založil v Mladé Boleslavi tiskárnu (žil na přelomu 15. a 16. století)

Varianty: –

Štyrsova

do roku 1918: Plynární

1919 – 1938: Plynárenská

1939 – 1945: Plynárenská

1945 – 1989: Plynárenská, Štyrsova

1990 – 2022: Štyrsova

Jiřík Štyrsa – tiskař jednoty bratrské, založil v Mladé Boleslavi tiskárnu (žil na přelomu 15. a 16. století)

Varianty: –

Táborská

do roku 1918: –

1919 – 1938: Táborská

1939 – 1945: Táborská

1945 – 1989: Táborská

1990 – 2022: Táborská

Tábor – město založené v roce 1420 husity

Varianty: –

Tolstého

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: –

1990 – 2022: Tolstého

Lev Nikolajevič Tolstoj – ruský spisovatel a filosof (1828 – 1910)

Varianty: –

Tovačovského

do roku 1918: Podklášterní

1919 – 1938: Podklášterní

1939 – 1945: Podklášterní

1945 – 1989: Podklášterní, Tovačovského

1990 – 2022: Tovačovského

Tovačovští z Cimburka – rod, který vládl na Mladoboleslavsku v 16. a 17. století

Varianty: –

Václava Klementa

do roku 1918: Riegrova

1919 – 1938: Riegrova

1939 – 1945: Riegrova

1945 – 1989: třída Rudé armády

1990 – 2022: Václava Klementa

Václav Klement – podnikatel, spoluzakladatel firmy Laurin & Klement, později známé jako Škoda Auto (1868 – 1938)

Rudá armáda – armáda bolševického Ruska a posléze Sovětského svazu

František Ladislav Rieger – český politik, spoluzakladatel Národní strany zvané staročeské (1818 – 1903)

Varianty: U Pentagonu, U Bičíků, U Jadranu, Na Slovance, U Dřeváku, U Bondy, 7. brána, 11. brána

T. G. Masaryka

do roku 1918: Jičínská

1919 – 1938: Rašínova

1939 – 1945: Jičínská, Reinharda Heydricha

1945 – 1989: třída Generalissima Stalina/Maršála Stalina, třída Lidových milicí

1990 – 2022: T. G. Masaryka a Jičínská

Tomáš Garrigue Masaryk – sociolog, politik, první československý prezident v letech 1918 až 1935 (1850 – 1937)

Lidové milice – dělnické bojové jednotky působící v letech 1948 až 1989 v Československu

Josif Vissarionovič Stalin – sovětský politik, v letech 1922-1952 generální tajemník Komunistické strany Sovětského svazu, diktátor a masový vrah (1878 – 1953)

Reinhard Heydrich – politik, v letech 1941-1942 zastupující říšský protektor Protektorátu Čechy a Morava (1904 – 1942)

Alois Rašín – český politik, první československý ministr financí, jeden z mužů 28. října (1867 – 1923)

Varianty: –

Tylova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Tylova

1939 – 1945: Tylova

1945 – 1989: Tylova

1990 – 2022: Tylova

Josef Kajetán Tyl – český spisovatel, novinář a divadelník, autor textu současné české hymny (1808 – 1856)

Varianty: Tylovka, U bývalého kina Svět

Václavkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Lužická

1939 – 1945: Lužická

1945 – 1989: Lužická, Václavkova

1990 – 2022: Václavkova

Bedřich Václavek – český marxistický literární teoretik a kritik, zemřel v Osvětimi (1897 – 1943)

Varianty: –

Vančurova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Sadová a V lukách

1939 – 1945: Sadová a Na lukách

1945 – 1989: Vančurova a Na lukách, Vančurova

1990 – 2022: Vančurova

Vladislav Vančura – český spisovatel a režisér, účastník protinacistického odboje, popraven nacisty (1891 – 1942)

Varianty: –

Varšavská

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Varšavská

1990 – 2022: Varšavská

Varšava – hlavní město Polské republiky

Varianty: –

Vodkova

do roku 1918: Josefodolská

1919 – 1938: Josefská

1939 – 1945: Josefská

1945 – 1989: Josefská, Vodkova

1990 – 2022: Vodkova

Antonín Vodka – starosta Mladé Boleslavi v letech 1865 až 1870 (1828 – 1904)

Varianty: –

Zahradníková

do roku 1918: Žitná a Zahradnická

1919 – 1938: Zahradníková

1939 – 1945: Zahradníková

1945 – 1989: Zahradníková

1990 – 2022: Zahradníková

Vincenc Zahradník – český katolický kněz a autor bajek, narozen v Mladé Boleslavi (1790 – 1836)

Varianty: –

Žižkova

do roku 1918: –

1919 – 1938: Žižkova

1939 – 1945: Žižkova

1945 – 1989: Žižkova

1990 – 2022: Žižkova

Jan Žižka – husitský vojevůdce (kolem r. 1360 – 1424)

Varianty: Žižkovka, U trojky, U Benešovky

3.2.2. Ulice a náměstí bez honorifikačního motivu v současnosti, ale s honorifikačním motivem v minulosti

Masná

do roku 1918: Masná, Sokolská

1919 – 1938: Sokolská

1939 – 1945: Sokolská

1945 – 1989: Sokolská, Masná

1990 – 2022: Masná

Sokol – tělocvičný spolek, založen roku 1862 Miroslavem Tyršem a Jindřichem Fügnerem

Varianty: –

Na Celně

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: Libušina

1945 – 1989: Libušina, Na Celně

1990 – 2022: Na Celně

Libuše – bájná postava českých dějin, babička sv. Václava

Varianty: –

Nádražní

do roku 1918: Nádražní

1919 – 1938: Nádražní

1939 – 1945: Nádražní

1945 – 1989: Nádražní, Ladislava Zápotockého

1990 – 2022: Nádražní

Ladislav Zápotocký – český novinář a politik, spoluzakladatel české sociálnědemokratické strany, otec Antonína Zápotockého (1852 – 1916)

Varianty: –

Na Kozině

do roku 1918: Kupeckého náměstí

1919 – 1938: Kupeckého náměstí

1939 – 1945: Kupeckého náměstí

1945 – 1989: Kupeckého náměstí, náměstí 1. máje

1990 – 2022: Na Kozině

Jan Kupecký – český barokní malíř, specializoval se na portréty, jeho rodiče žili v této ulici/náměstí (1666 – 1740)

1. máj – svátek práce, jeden z komunisty nejvíce protežovaných státních svátků

Varianty: –

Na Radouči

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Kosmonautů

1990 – 2022: Na Radouči

Varianty: U Družstevníku

Pražská

do roku 1918: Benátecká

1919 – 1938: Benátecká

1939 – 1945: Benátecká

1945 – 1989: Benátecká, Dimitrovova

1990 – 2022: Pražská

Georgi Dimitrov – bulharský komunistický politik (1882 – 1949)

Varianty: Na Hejtmánce, U letiště

Ptácká

do roku 1918: Ptácká hlavní třída

1919 – 1938: Ptácká hlavní třída

1939 – 1945: Ptácká

1945 – 1989: Ptácká, Marxova

1990 – 2022: Marxova

Karl Marx – německý filosof, teoretik socialismu a komunismu (1818 – 1883)

Varianty: Na Rožátově

Svatovítská

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: Lukášova

1945 – 1989: Lukášova, Svatovítská

1990 – 2022: Svatovítská

Lukáš Pražský – osobnost jednoty bratrské, působil v 16. století v Mladé Boleslavi (asi 1460 – 1528)

Varianty: U čtyřky

U Stadionu

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Neubrandenburgská (NBG)

1990 – 2022: U Stadionu

Neubrandenburg – město na severu Německa (v tehdejší NDR)¹⁷

Varianty: U Bajkalu, U polikliniky

U Přejezdu

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: Pařížské komuny

1990 – 2022: U Přejezdu

Pařížská komuna – státní zřízení ve Francii v roce 1871, bylo inspirováno marxistickými myšlenkami

Varianty: –

Viničná

do roku 1918: Viničná

1919 – 1938: Viničná

---

¹⁷ Toto město bylo s vysokou pravděpodobností tzv. družebním městem Mladé Boleslavi, hodnověrné důkazy pro toto tvrzení se mi však nepodařilo dohledat.

1939 – 1945: Viničná

1945 – 1989: Viničná, Protifašistických bojovníků

1990 – 2022: Viničná

Varianty: –

3.2.2.1. Zaniklé ulice a náměstí s honorifikačním motivem

B. Němcové

do roku 1918: –

1919 – 1938: B. Němcové

1939 – 1945: B. Němcové

1945 – 1989: B. Němcové, Pavlova

1990 – 2022: –

Božena Němcová – česká spisovatelka (1820–1862)

Ivan Petrovič Pavlov – ruský lékař a psycholog (1849 – 1936)

Michalovické náměstí – náměstí zaniklo v 70. letech 20. století

páni z Michalovic – panský rod, pojmenován podle hradu Michalovice v Mladé Boleslavi

3.2.3. Ostatní objekty

Klaudiánova nemocnice

do roku 1918: nemocnice Františka Josefa I.

1919 – 1938: Všeobecná veřejná nemocnice

1939 – 1945: Všeobecná veřejná nemocnice

1945 – 1989: Sdružení zdravotnických zařízení Mladá Boleslav

1990 – 2022: Sdružení zdravotnických zařízení Mladá Boleslav, Klaudiánova nemocnice

Mikuláš Klaudián – tiskař a lékař, vydal první tištěnou mapu Čech (žil na přelomu 15. a 16. století)

František Josef I. – panovník Rakouska-Uherska v letech 1848 až 1916 (1830 – 1916)

Varianty: Klaudiánka

Meissnerova vila

JUDr. Karel Meissner – mladoboleslavský advokát a sportovní funkcionář, člen odbojové organizace Obrana národa, zemřel v Buchenwaldu; za 2. světové války zde sídlilo gestapo, dnes sídlo Zdravotnické pojišťovny Škoda a lékařských ordinací

Nový park

do roku 1918: –

1919 – 1938: –

1939 – 1945: –

1945 – 1989: park Československo-sovětského přátelství

1990 – 2022: Nový park

Varianty: U golfu

park Výstaviště

do roku 1918: –

1919 – 1938: Wilsonův park, Masarykovy sady

1939 – 1945: Vítězné náměstí

1945 – 1989: Masarykovy sady, Výstaviště

1990 – 2022: Výstaviště

Tomáš Garrigue Masaryk – sociolog, politik, první československý prezident v letech 1918 až 1935 (1850 – 1937)

Woodrow Wilson – prezident USA v letech 1913 až 1921, podporoval právo národů (mimo jiné toho československého) na sebeurčení (1856 – 1924)

Varianty: Výstavko, Pod Ámosem, U altánu

Štěpánka

do roku 1918: sady Na Dubcích a sady Na Štěpánce a Důstojnický sad

1919 – 1938: Důstojnické sady a Havlíčkovy sady a sady Československých legií

1939 – 1945: Městské sady

1945 – 1989: sady Na Dubcích a Trávníckého sady a sady Čsl. legií a Havlíčkovy sady a Důstojnické sady, park Na Štěpánce

1990 – 2022: park Štěpánka

Štěpánka – belgická princezna Stephanie, park byl podle ní pojmenován na počest jejích zásnub s Rudolfem Habsburským, který byl v Mladé Boleslavi členem vojenské posádky

Jan Šverma – český novinář a komunistický politik (1901 – 1944)

Karel Havlíček Borovský – český spisovatel, novinář a politik (1821 – 1856)

československé legie – jednotky zahraničního odboje Čechů a Slováků za první světové války, působily zejména v dnešním Rusku a Francii

Varianty: Štěpka, Štěpec, U veverek, U altánu, U kurtů, U bazénu, Na Kolibě, Na Rychtě

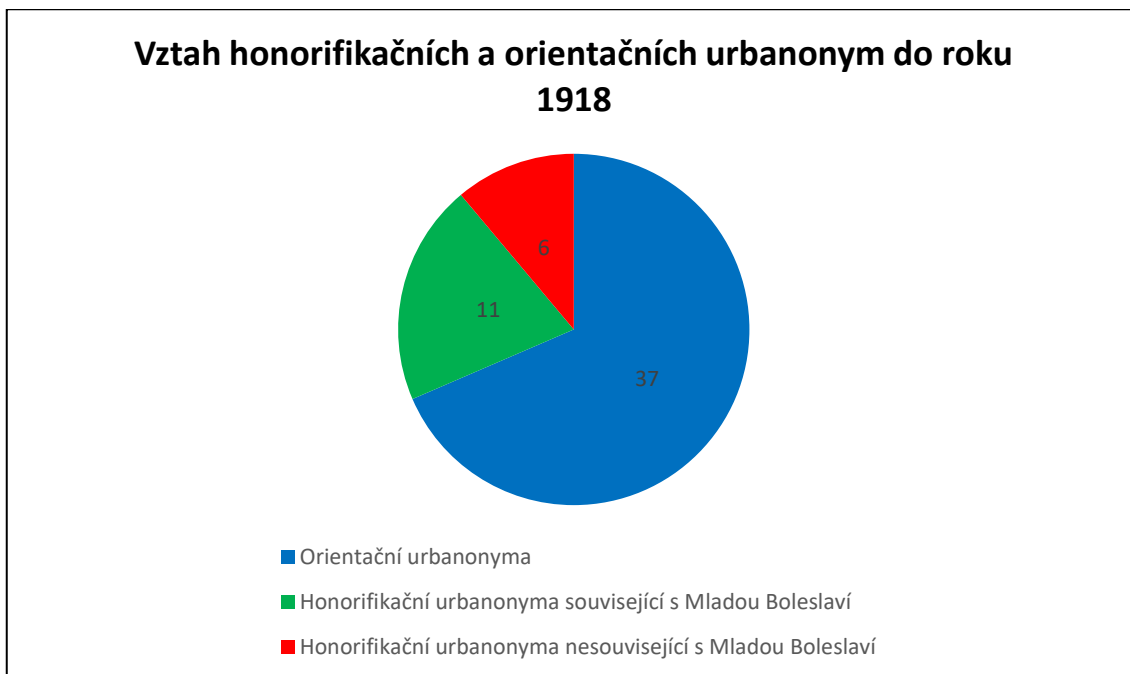
vila Václava Klementa

vila postavená v roce 1908 v secesním stylu pro Václava Klementa, po roce 1968 zde sídlila sovětská armáda, dnes sídlo firmy Verso

Václav Klement – podnikatel, spoluzakladatel firmy Laurin & Klement, později Škoda Auto (1868 – 1938)

4 Analýza heslové části

4.1. Období do roku 1918

Graf 1: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym do roku 1918

Přehled honorifikačních ulic a náměstí do roku 1918: Blahoslavova, Budovcova, Husova, Jana Augusty, Kezeliova, Klaudyanova, Komenského náměstí, Kupeckého náměstí, Mattušova, Michalovické náměstí, Minoritská, Palackého, Riegrova, Růžičkova, Sokolská, Šmilovského, Tovačovská

Podtržením jsou zvýrazněna urbanonyma odkazující k reáliím Mladé Boleslavi.

Do roku 1918 měla Mladá Boleslav celkem 54 pojmenovaných ulic a náměstí. Jde o relativně nízké číslo, což je dáno dvěma skutečnostmi. Zaprvé se Mladá Boleslav tehdy rozkládala na poměrně malé ploše (například část severně od železniční dráhy ještě nebyla téměř vůbec obydlena), zadruhé některým ulicím vůbec nebylo dáno jméno, ačkoliv na plánu města byly vyznačeny.

Názvy ulic a náměstí byly ze 71 % tvořeny orientačním typem pojmenování. Jedná se o obvyklý jev – ve městě, jakým byla tehdy Mladá Boleslav, ještě nebyla taková potřeba nových pojmenování, stačilo tedy primárně užívat orientační urbanonyma.

Honorifikační urbanonyma pak spíše odkazovala k osobnostem související s Mladou Boleslaví, zejména těm spojených s obdobím, ve kterém město zažilo významný rozkvět – působením Jednoty bratrské. Další význačnější motivací pro pojmenování byli bývalí mladoboleslavští starostové a umělci, a to i ti stále žijící (např. bývalý starosta Mladé Boleslavi Karel Mattuš zemřel až v roce 1919).

Ačkoliv do roku 1918 mírně převažovala honorifikační urbanonyma odkazující k Mladé Boleslavi a jejím obyvatelům, tři tamější nejdůležitější ulice byly motivovány osobnostmi, které s městem nesouvisí. Jedná se o ulice *Husova*, *Palackého* a *Riegrova*. Tito muži byli v období na přelomu století velmi populární a bylo do jisté míry věcí prestiže mít po nich pojmenované prostory města, proto se nejspíše boleslavští radní rozhodli pojmenovat významné ulice města takto.

Pouze dvě urbanonyma odkazovala k osobnostem habsburské monarchie – *nemocnice Františka Josefa I.* a *lesopark Štěpánka*. Obě byla po roce 1918 změněna, nicméně druhý zmíněný název přetrval v myslích lidí až do 80. let 20. století, kdy bylo parku navraceno jeho původní pojmenování. Důvody, proč tento název byl mezi lidmi tak populární, jsou jazykové i mimojazykové.

První mimojazykový důvod je ten, že princezna Stephanie, po které je park pojmenován, nebyla v habsburské monarchii po sebevraždě svého manžela příliš oblíbená. Mladoboleslavští tedy toto označení nevyhodnotili jako problematické. Druhým důvodem bylo to, že se všechna pozdější označení ukázala jako nevhodná – bylo jich příliš mnoho (např. ve druhé polovině 40. let. letech měl prostor, který je dnes celý nazývaný *Štěpánka*, celkem pět názvů¹⁸) a byly poměrně snadno zaměnitelné (např. sady Čsl. legií a Důstojnické sady).¹⁹

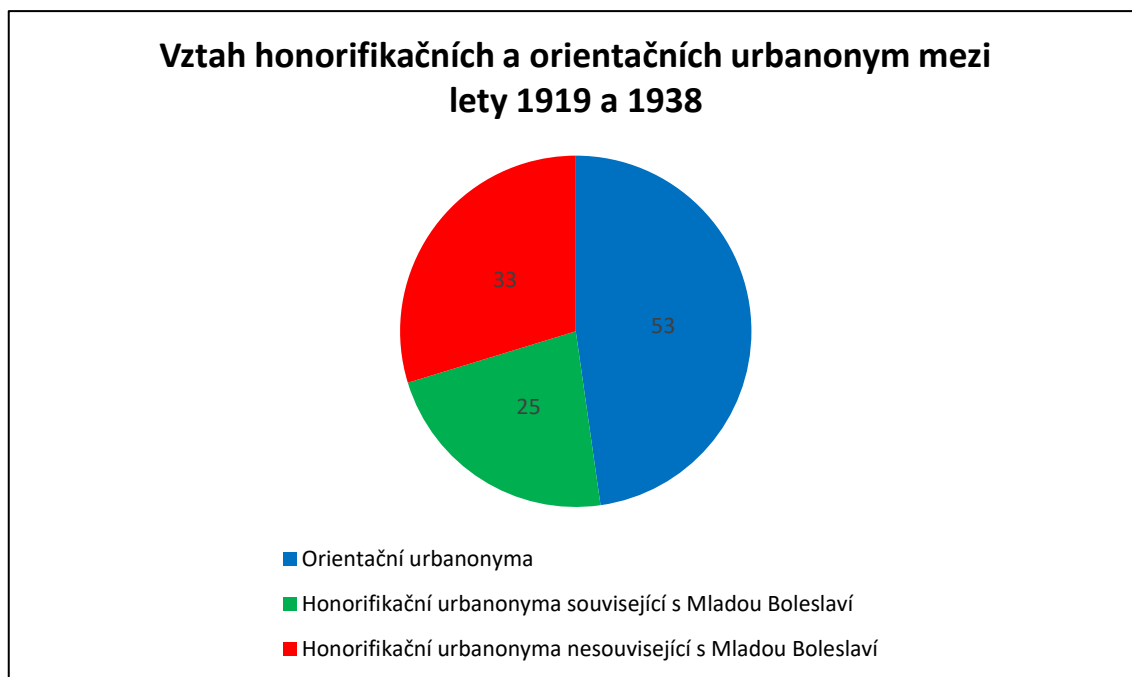
Jazykovou příčinou obliby označení *Štěpánka* je nejspíše skutečnost, že obyvatelé Mladé Boleslavi měli k parku vždy kladný vztah a tudíž vyhodnotili, že se k němu nejvíce hodí označení v ženském rodě, které navíc zní česky a má deminutivní koncovku *-ka*.

---

¹⁸ sady Na Dubcích, Trávníckého sady, sady Čsl. legií, Havlíčkovy sady a Důstojnické sady

¹⁹ Dnes obyvatelé Mladé Boleslavi používají pro rozčlenění tohoto rozsáhlého prostoru lidová urbanonyma, např. *U veverek*, *U altánu*, *U kurtů*, *U bazénu*, *Na Kolibě*, *Na Rychtě* apod.

4.2. Období mezi lety 1918 a 1939

Graf 2: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym mezi lety 1919 a 1938

Přehled honorifikačních ulic a náměstí do roku 1939: Alešova, Boleslavova, Blahoslavova, Blanická, B. Němcové, Budovcova, Dobrovského, Dr. J. Šámala, Dr. Pavlouska, Dvořákova, Fügnerova, Hálkova, Havlíčková, Husova, Charvatská, Jana Augusty, Jiráskova, Kateřiny Militké, Kezeliova, Klaudiánova, Klementova, Klicperova, Kollárova, Komenského náměstí, Kotkova, Krajířova, Krokova, Kupeckého náměstí, Mánesova, Matouškova, Matušova, Michalovické náměstí, Minoritská, náměstí Českých bratří, Nerudova, Palackého, Přemyslova, Purkyňova, Rašínova, Riegrova, Růžičkova, Sladkovského, Smetanova, Sokolská, Sychrova, Šafaříkova, Šmilovského, Štefánikova, Štyrsova, Švehlovo náměstí, Táborská, Tovačovská, Trévalova, Tylova, Vodkova, Zahradníková, Žižkova

Podtržením jsou zvýrazněna honorifikační urbanonyma odkazující k reáliím Mladé Boleslavi.

Po první světové válce v Mladé Boleslavi nedošlo k přejmenování žádné z ulic a náměstí, a to z toho důvodu, že jejich názvy neodkazovaly k osobnostem habsburské

dynastie, kteří byli zákonem z roku 1920 označeni jako „osoby, které projevíly nepřátelské smýšlení proti československému národu“ (Ptáčnicková 2021, s. 21).

Během dvacátých a třicátých let dvacátého století zažila Mladá Boleslav významný rozvoj. Přibývalo průmyslových podniků, s čímž souvisel nárůst počtu obyvatel a jejich potřeba někde bydlet. Město se rozšiřovalo hlavně na sever a na východ, kde pro to byly výhodnější podmínky než na jihu a na západě, kde rozvoji bránila řeka Jizera a skalnatý ostroh. S rozvojem města souvisí i počet ulic a náměstí, který se oproti stavu před válkou zdvojnásobil. Tím se zvýraznila potřeba po nových pojmenováních, která byla tentokrát převážně honorifikačního typu: v Mladé Boleslavi ve třicátých letech bylo 53 % urbanonym tvořeno pojmenováními právě honorifikační motivace, z čehož nadpoloviční většina byla tvořena depersonálními urbanonymy, které nesouvisely se samotným městem a jeho osobnostmi.

Primárním zdrojem nových honorifikačních urbanonym byly osobnosti spojené s kulturním životem 19. století. Tito lidé splňovali dvě podmínky pro to, aby se po nich pojmenovávaly ulice a náměstí. Zaprvé byli významnými představiteli tzv. národního obrození – období, ve kterém právě i díky činnosti českých spisovatelů, malířů a hudebníků vzrostlo národní uvědomění obyvatel českých zemí. K tomuto období a odkazu, jež zanechalo, je hlásila i první republika, proto se v ní tolik užívala urbanonyma motivovaná právě národním obrozením.

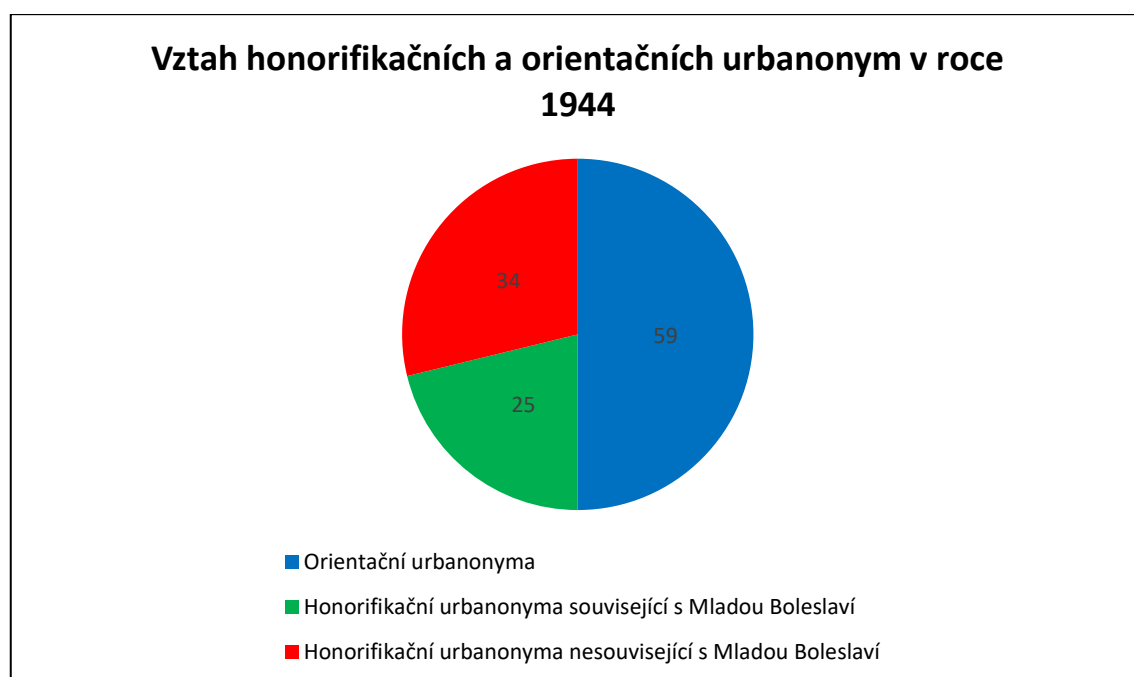
Zadruhé tyto osobnosti splňovaly další podmínku, která se při vytváření nových názvů ulic a náměstí uplatňovala – byli po smrti. I za první republiky se totiž užívalo pravidlo, že veřejná prostranství se nesmí pojmenovávat po lidech stále žijících. Docházelo ale k výjimkám z tohoto pravidla – zejména u osobností prvních dvou československých prezidentů T. G. Masaryka a Edvarda Beneše byl často silný tlak veřejnosti, aby se po nich pojmenovávaly prostory ve městech už za jejich života (Ptáčnicková 2021, s. 23).

Kromě osobností národního obrození se v názvech ulic a náměstí Mladé Boleslavi uplatňovaly jména osobností, jež jsou spojovány se vznikem první republiky. Nejprestižnější oblast města – náměstí na Novém Městě a z něho vedoucí třída – se nazývaly *Švehlovo náměstí* a *Rašínova ulice* podle významných prvorepublikových politiků. Po T. G. Masarykovi ani Edvardu Benešovi nenesla v Mladé Boleslavi svoje jméno žádná ulice ani náměstí, zato však po nich byly pojmenovány jiné městské objekty. Po prvním jmenovaném nesly jméno kasárny, park, škola a dům, který sloužil jako

oddělení nemocnice, po druhém pak školy²⁰ ve východní části města. Po dalším významném prvorepublikovém politikovi – Milanu Rastislavu Štefánikovi – pak byla pojmenována ulice v blízkosti Masarykových kasáren.

Pomocí užitých honorifikačních urbanonym byl v Mladé Boleslavi ve třicátých let utvořen obraz města, které se hlásí k odkazům národního obrození a první republiky. Posílen byl zároveň obraz města hlásícího se k působení Jednoty bratrské a jejímu kulturnímu dědictví.

4.3. Období mezi lety 1939 až 1945

Graf 3: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym v roce 1944

Přehled honorifikačních ulic a náměstí v roce 1944: Alešova, Boleslavova, Blahoslavova, Blanická, B. Němcové, Budovcova, Dobrovského, Dr. Šámala, Dr. Pavlouska, Dvořákova, Svatojánská, Hálkova, Havlíčkova, Husova, Charvatská, Jana Augusty, Jiráskova, Kalefova, Kateřiny Militké, Kezeliova, Klaudiánova, Klementova, Klicperova, Kollárova, Komenského náměstí, Krajířova, Krameriova, Krokova, Kupeckého náměstí, Libušina, Lukášova, Máchova, Mánesova, Matouškova, Mattušova,

²⁰ Na tomto místě sídlí 3. základní škola, které se dodnes přezdívá „Benešovka“

Michalovické náměstí, Minoritská, náměstí Českých bratří, Nerudova, Sudetská, Přemyslova, Purkyňova, Reinharda Heydricha, Riegrova, Růžičkova, Sladkovského, Smetanova, Sychrova, Šafaříkova, Šmilovského, Štyrsova, Táborská, Tovačovská, Trévalova, Tylova, Vodkova, Zahradníkova, Žižkova

Podtržením jsou zvýrazněna honorifikační urbanonyma odkazující k reáliím Mladé Boleslavi.

V období protektorátu došlo kromě překladu všech ulic do němčiny k několika změnám. Tou nejvýznamnější bylo odstranění osobností první republiky z veřejného prostoru. *Švehlovo náměstí* se stalo *Novoměstským (Neustädter Platz)*, *Rašínova ulice Jičínskou (Jitschin Gasse)*, posléze *Reinharda Heydricha*, a *Štefánikova ulice* se stala ulicí *Pod kasárny*. K dalšímu významnému přejmenování došlo v roce 1942, kdy vládní komisař pro Mladou Boleslav Klaus Höniger nechal přejmenovat *ulici Palackého* na *Sudetskou ulici (Sudetenstrasse)*. Tato změna nejspíše nebyla motivována snahou odstranit z prostoru osobnost Františka Palackého, spíše šlo o touhu pojmenovat významnou ulici města po skutečnosti související s nacistickým režimem.

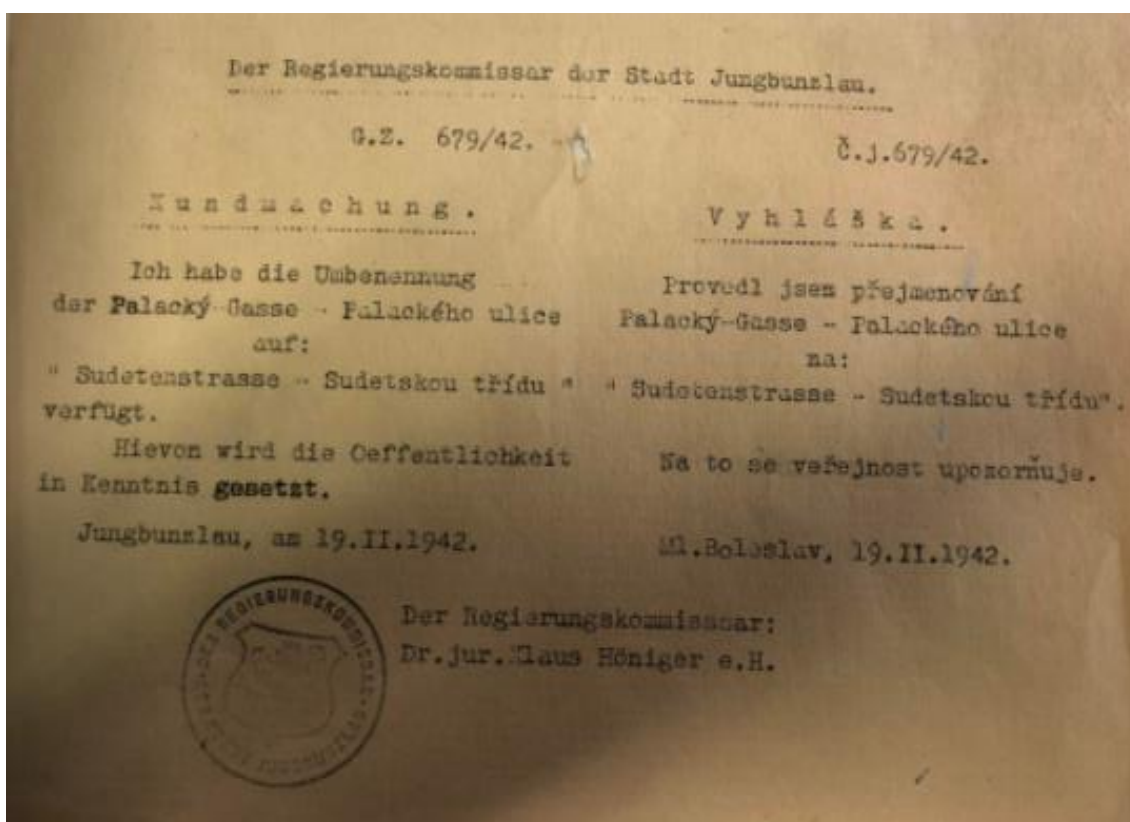
Mezi lety 1939 a 1945 přibylo v Mladé Boleslavi šest ulic. Dvě byly orientačního typu (*Českoobratrská* a *Okružní*), dvě byly motivovány jmény osobností spojených s národním obrozením (*Máchova* a *Krameriova*), jedna byla spojena s Jednotou bratrskou (*Lukášova*) a jedna s mytickou historií českých zemí (*Libušina*). Nové ulice svou motivací tedy nijak nevybočovaly z těch pojmenovaných za první republiky.

Svoji podobu dále změnila dvě honorifikační urbanonyma, která se stala orientačními. Konkrétně se jednalo o ulici *Kotkovu*, která se změnila v *Zalužanskou*, a *Sokolskou*, jež se změnila v *Masnou* (v obou případech šlo o návrat k původnímu názvu). Právě proměnou několika honorifikačních urbanonym v orientační došlo k vyrovnání jejich poměru: v Mladé Boleslavi bylo v roce 1944 50 % urbanonym honorifikačního a 50 % orientačního typu. Je pozoruhodné, proč se nacistický režim nerozhodl pojmenovat významná místa ve městě po svých osobnostech a reáliích, jako k tomu došlo v jiných českých městech (např. v Praze, Liberci a Jablonci nad Nisou). Jako nejpravděpodobnější vysvětlení se jeví to, že režim nevyhodnotil Mladou Boleslav²¹

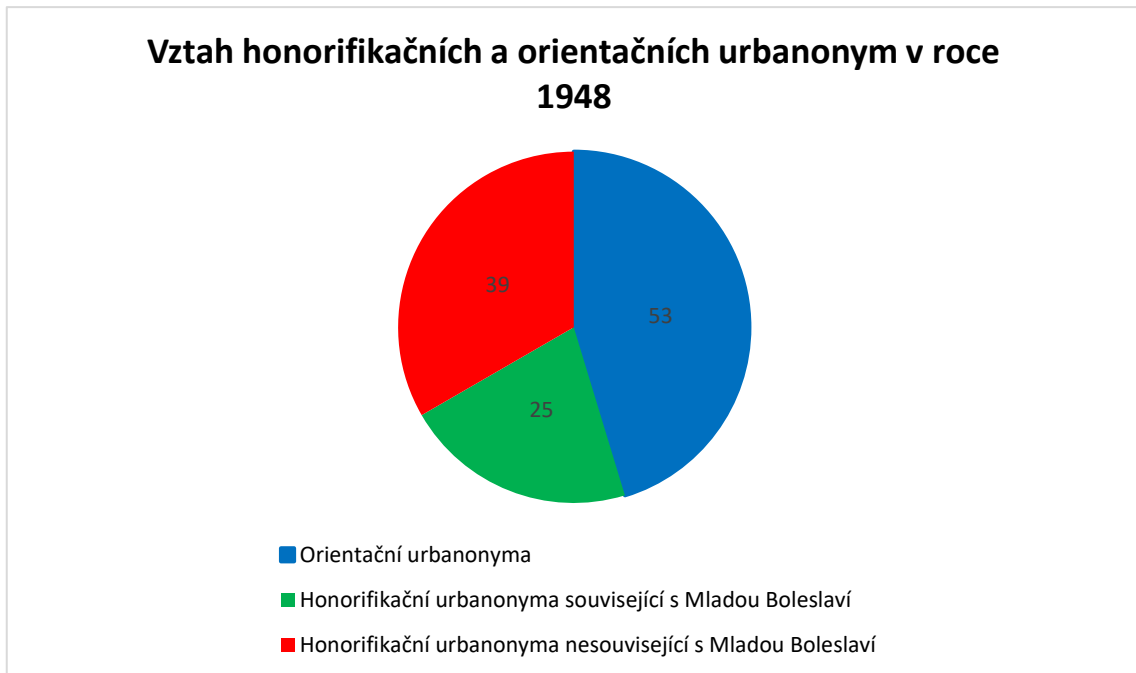
²¹ Mladá Boleslav byla pro nacistický režim důležitá hlavně kvůli svým průmyslovým podnikům

obecně jako dostatečně prestižní prostor hodný urbanononym odkazujících k nacistickým osobnostem. Výjimkou bylo přejmenování *Jičínské ulice* na ulici *Reinharda Heydricha*, ke kterému však došlo až v druhé polovině války, a to v rámci tzv. heydrichiády. Hlavní představitelé nacistického režimu totiž chtěli Čechům ukázat, že zabití říšského protektora bylo největší chybou, které se dopustili, a tak po něm nacisté po celé zemi přejmenovali mnoho ulic, aby tak jasně ukázali, že jsou stále těmi, kteří mají nad Čechy moc.

Obrázek 1:Přejmenování ulice Palackého na Sudetskou

4.4. Období mezi lety 1945 až 1951

Graf 4: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym v roce 1948

Přehled honorifikačních ulic a náměstí do roku 1951: Alešova, Boleslavova, Blahoslavova, Blanická, B. Němcové, Budovcova, Dobrovského, Dr. Šámala, Dr. Pavlouska, Dvořákova, Fügnerova, Generalissima Stalina/Maršála Stalina, Hálkova, Havlíčková, Husova, Charvatská, Jana Augusty, Jar. Nečase, Jiráskova, Kalefova, Kateřiny Militké, Kezeliova, Klaudiánova, Klementova, Klicperova, Kollárova, Komenského náměstí, Kotkova, Krajířova, Kroková, Kupeckého náměstí, Libušina, Lukášova, Mackova, Máchova, Mánesova, Matouškova, Mattušova, Michalovické náměstí, Minoritská, náměstí Českých bratří, náměstí Dr. Edvarda Beneše/Benešovo náměstí, Nerudova, Palackého, Petra Bezruče, Přemyslova, Riegrova, Rudé armády, Růžičkova, Sladkovského, Smetanova, Svojsíkova, Sychrova, Šafaříkova, Šmilovského, Štefánikova, Štyrsova, Táborská, Trévalova, Tylova, Vančurova, Vodkova, Zahradníková, Žižkova

Podtržením jsou zvýrazněna honorifikační urbanonyma odkazující k reáliím Mladé Boleslavi.

Po skončení druhé světové války lze v urbanonymii českých měst zaznamenat tři hlavní trendy: zbavování se pojmenování motivovaných nacistickými reáliemi, oslavy osvoboditelů českých zemí a zároveň připomínání osobností první republiky. Podobně tomu bylo i v Mladé Boleslavi.

Obrázek 2: Ruční přepisování v mapě ze 40. let

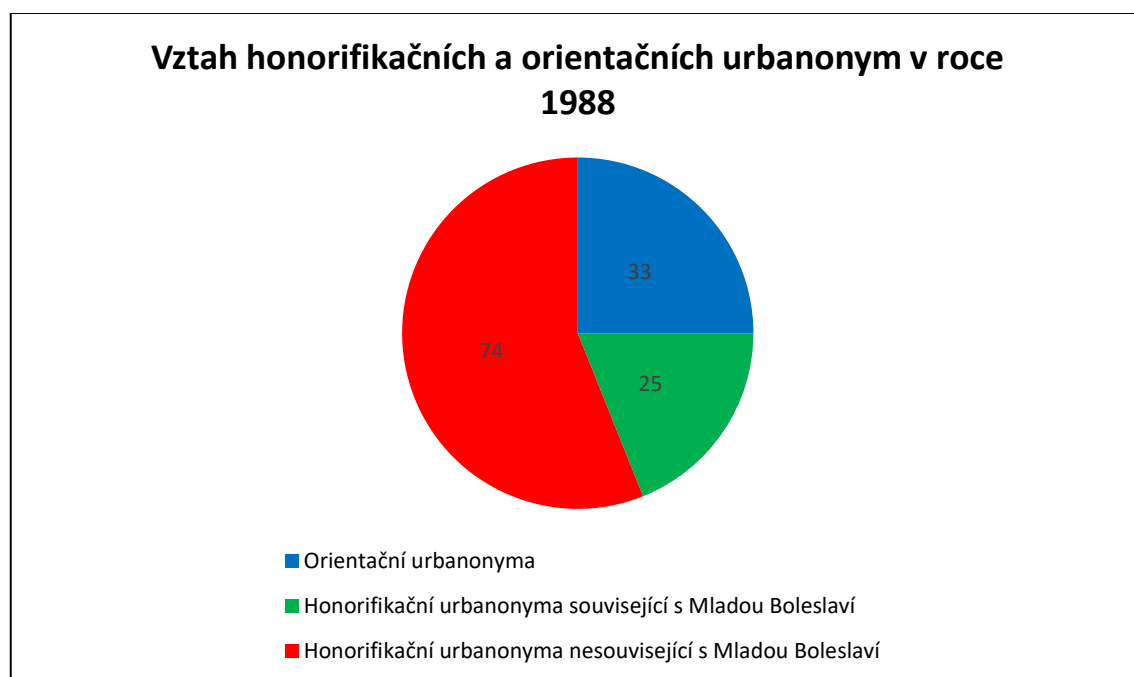
Jako první byly změněny ty názvy, které jasně odkazovaly k nacistickému režimu – *ulice Reinharda Heydricha* a *Sudetská*. Zatímco té první bylo dáno pojmenování *třída Generalissima Stalina* či *Maršála Stalina* (mapy ze 40. let pojmenovávají tuto ulici různě), té druhé byl navrácen původní název *Palackého*. Podobně bylo vráceno dřívější jméno ulicím *Fügnerova*, *Kotkova* a *Štefánikova*.

Některým ulicím byl dán nový název, ačkoliv jejich původní označení nebylo nijak problematické (a ani nacistický režim je nezměnil). Tyto změny měly za cíl upomenout osvoboditelskou armádu (*třída Rudé armády*, předtím *Riegrova*), osobnosti, které zemřely rukou nacistů (ulice *Vančurova*, dříve *Sadová*) a levicově smýšlející osoby (*Jar. Nečase*, dříve *Tovačovská*, a *Petra Bezruče*, dříve *Severní*).

Mezi lety 1945 a 1948 vznikly ve městě dvě nové ulice. První byla pojmenována *Mackova* podle mladoboleslavského spisovatele komunistického smýšlení Antonína Macka a druhá dostala jméno *Svojsíkova* podle zakladatele českého skautingu Antonína Benjamina Svojsíka. Na příkladu pojmenování těchto dvou ulic lze dobře zachytit ideologické rozštěpení tehdejší doby: na jednu stranu tehdejší diskurz směřoval k myšlenkám komunismu, na druhou stranu pak měl stále v úctě osobnosti spojené

s demokratickým režimem. To je poznat i z pojmenování dřívějšího *Novoměstského náměstí*, které nově neslo název *náměstí Dr. Edvarda Beneše/Benešovo náměstí* (mapy ze 40. let uvádí tento název různě). Před válkou se však náměstí nazývalo *Švehlovo*, nešlo tedy o navrácení původního jména, jako spíše o vzdání holdu tehdejšímu prezidentovi, který byl nesmírně populární. Stejně tak byl oblíben již nežijící T. G. Masaryk, po kterém v Mladé Boleslavi opět nesly název kasárny, škola a park.

4.5. Období mezi lety 1952 až 1988

Graf 5: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym v roce 1988

7. listopadu, 5. května, 9. května, Alešova, Arbesova, Bezručova, Blahoslavova, Boháčkova, Bojovníků za svobodu, Boženy Němcové, Budovcova, Čechova, Československo-sovětského přátelství, Dimitrovova, Dobrovského, Dukelská, Dvořákova, Engelsova, Erbenova, Fibichova, Folprechtova, Fučíkova, Galetova, Gellnerova, Havlíčkova, Hilšerova, Husova, Hwiezdoslavova, Jana Augusty, Jana Roháče z Dubé, Janáčkova, Jaselská, Jilemnického, Jiráskova, Kalefova, Kateřiny Militké, Kezeliova, Klaudíánova, Klicperova, Komenského náměstí, Kollárova, Kolomenská, Koněvova, Kosmonautů, Krajířova, Kupeckého, Ladislava Zápotockého, Leninovo náměstí, Lidových milicí, Lukášova, Mackova, Mahenova, Marxova,

Mičurinova, Mileny Hážové, Mládežnická, Moskevská, náměstí 1. máje, náměstí Hrdinů práce, náměstí Míru, Nerudova, Neubrandenburgská, Novákova, Olbrachtova, Palackého, Partyzánská, Pařížské komuny, Pavlova, Peziňská, Požárníků, Protifašistických bojovníků, Purkyňova, Revoluční, Rudé armády, S. K. Neumanna, Sinkulova, Sirotkova, Sladkovského, Slovenského národního povstání, Smetanova, Sychrova, Šafaříkova, Škroupova, Šmilovského, Štechova, Štúrova, Štyrsova, Táborská, Thälmannova, Tovačovského, Tylova, Václavkova, Vančurova, Varšavská, Vodkova, Vorošilovova, Zahradníková, Žižkova

Podtržením jsou zvýrazněna honorifikační urbanonyma odkazující k reáliím Mladé Boleslavi.

4.5.1. Změny v roce 1952

V roce 1952 došlo v Mladé Boleslavi k velkým změnám v názvech veřejných prostor. Ty měly několik cílů.

ZprvÉ bylo podle názoru tehdejších radních nutno odstranit jména osob spojených s první republikou, např. Milana Rastislava Štefánika, Antonína Svojsíka či Edvarda Beneše. Zadruhé bylo do mladoboleslavského uličního názvosloví potřeba doplnit jména osob či skupiny osob spjatých s komunistickým režimem (Koněv, Marx, Engels, Lenin, Fučík, Dimitrov, protifašističtí bojovníci) a s místy bitev druhé světové války (Stalingrad, Jaslo, Dukla), později se pak přidala urbanonyma oslavující mír (*náměstí Míru*) a boj s nepřitelem (*třída Lidových milicí*). Vytvořil se tak okruh urbanonym, která vytvářela obraz města, jež je vděčné svým sovětským osvoboditelům a jež oslavuje „*hrdinné boje československého vojska po boku Rudé armády*“ (Ptáčnicková 2021, s. 108). Tehdejšímu režimu nevadilo, že jsou po významných nositelích komunistických myšlenek přejmenována i místa, která svou podobou a umístěním nejsou příliš prestižní, jinými slovy „*nemají subjektivně vnímanou společenskou „hodnotu“, které je oslavované osobnosti či jevu přisuzována*“ (Ptáčnicková 2021, s. 73). Mladoboleslavští radní, kteří o těchto změnách rozhodovali, museli z těchto společenských hodnot slevit a novou hodnotou se stala délka dotyčných ulic. Přejmenovány tak byly ulice předtím zvané *Nádražní, Pražská, Ptácká, Viničná* apod.

Dalším cílem tehdejších změn bylo vytvořit takový obraz města, ve kterém platí, že čím pro režim důležitější osobnost, tím významnější/delší ulice po ní nese jméno. Názvy přejmenovaných ulic však často nezmizely, jen byly užity pro pojmenování jiné ulice. Pro příklad lze uvést poměrně významnou ulici *Galetovu*, pojmenovanou po komunistickém odbojáři Rudolfu Galetovi (který byl pro režim důležitý). Tato ulice se však už od dvacátých let nazývala *Dobrovského*. Tímto názvem byla pojmenována nevýznamná ulice na jihu Mladé Boleslavi, předtím zvaná *Kalefova*. Tímto názvem byla nově pojmenována ulice *Na Celně* a tento název nově nesla ulice nacházející se vedle ní, předtím zvaná *Libušina*. Záměrem těchto změn bylo nejspíš využít už existující pojmenování, která obyvatelé znají, aby se tyto změny snadněji zapamatovaly. Nastal ale nejspíše úplný opak a místním muselo dlouho trvat, než si na staronová pojmenování zvykli.

Čtvrtým cílem změn bylo spojit různé názvy ulic v jeden, pokud to situace umožňovala (ulice tvořily jednu linii). To byl případ ulic *Vančurova* a *V Lukách*, ze které se stala *Vančurova*, ulic *Josefodolská*, *Jar. Nečase* a *Mattušova*, ze kterých se stala *Jaselská* apod.

Posledním cílem bylo vytvořit uliční systémy či podpořit ty již existující. Uličním systémům v Mladé Boleslavi bude věnována kapitola 4.5.5.

Vzhledem k tomu, že v dobách socialismu v českých zemích, zejména pak v 50. a 60. letech, byla honorifikační motivace pojmenování velmi populární, nové ulice a náměstí vznikající v tomto období tuto skutečnost reflektovala. Těsně před vypuknutím Sametové revoluce v Československu tak bylo v Mladé Boleslavi 75 % urbanonym honorifikačního typu. Je to však dáno nejen popularitou oslavných pojmenování, ale také skutečností, že mnoho ulic v okrajových čtvrtích dostalo svoje jméno, velmi často orientačního typu, až po roce 1989. Vzhledem k nižší vnímané prestiži těchto prostor však lze předpokládat, že by ulice v nich se nacházející dostaly orientační názvy i v období komunismu.

4.5.2. Nové Město a sídliště – nejdůležitější prostory města

Pro vládnoucí komunistické politiky byly nejen v Mladé Boleslavi nejdůležitější dva typy městské zástavby – centrum města a nově vznikající sídliště. Tomu odpovídá i

četnost v nich užívaných honorifikačních urbanonym a jejich výběr (Ptáčnicková 2021, s. 74-75).

V centru Mladé Boleslavi byl nejdůležitější prostor, ve kterém se každoročně odehrával prvomájový průvod. Ten musel pochopitelně probíhat v prestižní části města, a to nejen z hlediska historického, ale i z hlediska urbanonymického. Průvod tedy začínal na *Leninově náměstí*, pokračoval *ulicí Lidových milicí* (předtím *Maršála Stalina*) a končil na *náměstí Míru* (předtím *Staligranském*), kde lidé stáli a poslouchali projevy, které byly pronášeny z *náměstí Hrdinů práce* (toto náměstí zaniklo a tento prostor je dnes součástí *náměstí Míru* a kruhové křižovatky). Obyvatelé Mladé Boleslavi tedy absolvovali metaforickou cestu od V. Lenina, jednoho ze zakladatelů marxismu-leninismu, k radostné komunistické přítomnosti, která je symbolizována mírem a hrdinnou prací socialistického lidu.

Sídliště vznikající od 50. let 20. století bylo pro tehdejší režim zásadním prostorem, mohli zde totiž demonstrovat svou důležitost, pokrokovost a také význam Sovětského svazu pro české země. To, jak kladně bylo mladoboleslavské sídliště hodnoceno socialistickým režimem v 60. letech, potvrzuje dobový tisk. Podle něj se Mladá Boleslav díky nové panelové výstavbě proměnila v město „s moderně mladistvou architektonickou tváří“, čímž se stala „jakýmsi předobrazem obytného prostředí budoucnosti“ (Döbert 1974, s. 20). Zásluhou „skutečné soudružské práce“ vzniklo „nové, krásné město dělníků, které je prostorné a světlé“ (Döbert 1974, s. 23).

Nové mladoboleslavské sídliště (které se nachází v části města zvané Severní Město, někdy přezdívávanému Habeš) mělo navozovat „pocit reálné a úspěšné cesty vpřed skoro podobně, jako víru v lidské možnosti posiluje srovnání rakety s prvními auty, lokomotivami a letadly“ (Döbert 1974, s. 30). Právě idea pokroku a cesty vpřed byla tou, která motivovala urbanonyma použitá v tomto prostoru, který se stejně jako mnohá jiná sídliště vyznačoval málo členitou strukturou s nedostatkem městotvorných prvků (Ptáčnicková 2021, s. 142).

Urbanonyma užitá k pojmenování sídlištních ulic byla všechna honorifikačního typu, a to jednak z důvodů zmíněných výše, tak jednak z touhy tehdejšího vedení demonstrovat pro něj důležité hodnoty v prostoru, kde bydlí hodně lidí, zejména mladých.

Pokrokovost socialistického zřízení byla naznačena v pojmenování ulice *Kosmonautů* a částečně také v názvu ulice *Mládežnická* (mladí lidé byli tehdy vnímání

jako nositelé pokroku). Další urbanonyma – ulice *Československo-sovětského přátelství*²² a ulice *Neubrandenburgská* odkazovala k pozitivním vztahům mezi ČSSR a dalšími socialistickými zeměmi – Sovětským svazem a NDR. Urbanonymum *Slovenského národního povstání*²³ pak odkazuje k období, ve kterém Slováci projevíli odpor proti fašismu a které si komunisté přivlastnili a interpretovali ho podle svých potřeb.

Obecně tedy lze interpretovat honorifikační urbanonyma, která byla použita k označení ulic v mladoboleslavském sídlišti, jako názvy oslavující socialistické zřízení, jeho pilíře a úspěchy (Ptáčnicková 2021, s. 153).

Také v okrajových částech města se uplatnila honorifikační urbanonyma, která ale měla jinou, trochu méně prestižní motivaci než ta použitá v centru města a na sídlišti. Například v Debři vznikly ulice odkazující ke skupinám obyvatel (*Partyzánská, Požárníků, Bojovníků za svobodu*), detoponymická urbanonyma (*Moskevská, Varšavská*), urbanonyma motivovaná významnými událostmi (*Revoluční, 5. května*) a jevy (*Pařížské komuny*). Je to právě nižší ideové zabarvení pojmenování a menší prestiž okrajových čtvrtí, které zapříčinilo téměř nulovou změnu výše zmíněných názvů po roce 1989. Mezi výjimky patřilo přejmenování ulice *Pařížské komuny* (dnes *U Přejezdu*) a *Mičurinovy* (dnes *Šámalova*). První název byl nejspíše změněn kvůli výraznější diskrepanci mezi oslavným pojmenováním ulice a její nepříliš oslavnou podobou, druhý pak kvůli svému humornému vyznění.

4.5.3. Internacionalizační motiv v urbanonymii Mladé Boleslavi

Po druhé světové válce do urbanonymie Mladé Boleslavi pronikla internacionalizační tendence. Důsledkem toho některé ulice a náměstí nesly název po mezinárodních osobnostech, např. zakladatelích marxismu-leninismu (Karl Marx, Friedrich Engels, V. I. Lenin), osobnostech pocházejících ze Sovětského svazu (Josif Stalin, I. S. Koněv, K. J. Vorošilov, I. V. Mičurin, I. P. Pavlov), politicích z jiných komunistických zemí (G. Dimitrov, E. Thälmann), dále po místech důležitých bitev, kterých se účastnili sovětsí vojáci (Dukla, Jaslo, Stalingrad), městech v socialistických státech (Moskva, Neubrandenburg, Varšava) a jiných skutečnostech spojených se

---

²² Stejně se nazýval i nedaleký park.

²³ Tento název ulice byl zkracován jako SNP, ulice *Neubrandenburgská* jako NBG a ulice *Československo-sovětského přátelství* jako ČSSP, neboť jde o velmi dlouhá a složitě vyslovitelná pojmenování (s. 76).

Sovětským svazem, respektive myšlenkami marxismu-leninismu (7. listopad, kosmonauti, Pařížská komuna, Rudá armáda). Tato urbanonyma byla užívána zejména proto, aby došlo k vytvoření krajiny, která je částečně ovládána Sovětským svazem a jeho idejemi.

4.5.4. Vliv tzv. družby na pojmenování ulic

V období socialismu v Československu byl populární institut tzv. družby – přátelské spolupráce mezi jinými komunistickými státy či městy. Tato skutečnost měla vliv i na pojmenovávání míst ve městech. Např. Praha v rámci družby s Varšavou pojmenovala jednu svou ulici *Chopinova* a Varšava zase naopak *Smetanova* (Ptáčnicková 2021, s. 70–72). V Mladé Boleslavi došlo k něčemu podobnému s rámci partnerství se slovenským městem Pezinok, ve kterém se dodnes nachází ulice *Mladoboleslavská* a naopak – ulice v Mladé Boleslavi dříve zvaná *Hřbitovní* se dnes nazývá *Pezinská*. Problematickým bodem této pražské i mladoboleslavské „výměny“ byla skutečnost, že bylo nejdříve potřeba užít honorifikačního urbanonyma, ke kterému se hledal vhodný objekt až následně. To se ukázalo jako obtížné, neboť všechny ulice či náměstí, které by díky své prestižní poloze přicházely v úvahu, už svá jména dávno měla, a to navíc často po významných politicích, která změnit nelze. V případě Prahy musela své označení změnit ulice orientačního typu *U Riegrových sadů*, v případě Mladé Boleslavi pak již zmíněná ulice *Hřbitovní*, kdy se nabízí otázka, zda vzhledem k umístění ulice mezi hřbitovem a panelovými domy byl prostor pro honorifikační pojmenování vybrán vhodně.

4.5.5. Využití uličních systémů v urbanonymi Mladé Boleslavi

Uliční systémy představují fenomén, při němž názvy alespoň tří ulic nacházejících se bezprostřední blízkosti „vycházejí z téhož sémantického okruhu nebo jsou svázána shodnými formálními prostředky“ (Ptáčnicková 2021, s. 181–182). Město je díky těmto systémům částečně urbanonymicky rozčleněno a obyvatelům je usnadněna orientace (např. občan Prahy tuší, že ulice *Roháčova* se pravděpodobně nachází na Žižkově). Obyvatelé samotných čtvrtí, ve kterých se uliční systémy užívají, ale mohou mít orientaci

ztíženou, neboť jim názvy splývají (srov. např. ulice *Angolská, Etiopská, Kamerunská, Liberijská, Nigerijská* a *Súdánská* v pražské čtvrti Vokovice) (Ptáčnicková 2021, s. 189).

Uliční systémy obvykle vznikají tehdy, když je potřeba pojmenovat větší množství veřejných prostor současně (Ptáčnicková 2021, s. 183). K tomu však v Mladé Boleslavi nedošlo a uliční systémy vznikaly spíše organicky. Nicméně lze vysledovat, že některé změny v urbanonymii v 50. letech byly motivovány podpořením existujících systémů. Například ulice *Štyrsova* a *Dr. Pavlouska* byly přejmenovány na *Štúrova* a *Šafaříkova*, neboť tyto názvy byly svou motivací vzhledem k ulicím v bezprostřední blízkosti vhodnější.

Vzniklé systémy v Mladé Boleslavi nejsou důsledné – např. *Smetanova ulice* se nachází jinde než ulice pojmenované po slavných českých hudebních skladatelích, *ulice B. Vohánkové* se také nenachází v blízkosti ulic motivovaných jmény českých malířů apod. Většina obyvatel tedy o existenci uličních systémů v Mladé Boleslavi nejspíše ani netuší.

Systemy:

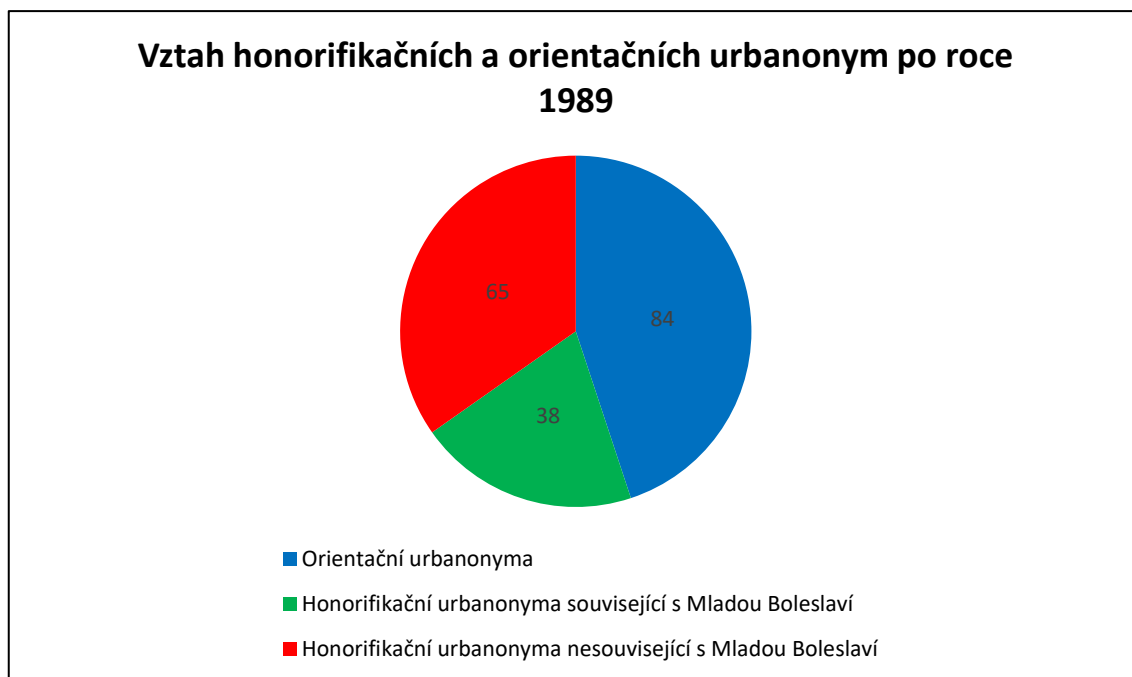
hudební skladatelé – *Dvořákova, Fibichova, Janáčková, Novákova*

husitství – *Jana Roháče z Dubé, Táborská, Žižkova*

malíři – *Alšova, Boháčková, Kupeckého, Regnerova*

Slováci – *Hwiedzoslavova, Jilemnického, Kollárova, Šafaříkova, Štúrova*

4.6. Období mezi lety 1989 až 2022

Graf 6: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym po roce 1989

Přehled honorifikačních ulic a náměstí po roce 1989: 17 listopadu, 5. května, 9. května, Adiny Mandlové, Alešova, Arbesova, B. Vohánkové, Bezručova, Blahoslavova, Boháčkova, Bojovníků za svobodu, Boženy Němcové, Budovcova, Čechova, Českoobrátské náměstí, Dobrovského, Dukelská, Dvořákova, Erbenova, Fibichova, Folprechtova, Galetova, Gellnerova, Gorkého, Hálkova, Havlíčkova, Hilšerova, Hrubínova, Husova, Hwiedzoslavova, J. V. Sládka, Jana Augusty, Jana Palacha, Jana Roháče z Dubé, Janáčkova, Jaselská, Jilemnického, Jiráskova, Kalefova, Kateřiny Militké, Kezeliova, Klaudiánova, Klicperova, Kollárova, Komenského náměstí, Koněvova, Krajířova, Kupeckého, Laurinova, Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera, Lukášova, Mackova, Mahenova, Máchova, Metoděje Vlacha, Mileny Hážové, Mjr. Frymla, Mjr. Linaje, Mládežnická, Moskevská, Mudrochova, náměstí Míru, náměstí Republiky, Nerudova, Nezvalova, Novákova, Olbrachtova, Palackého, Partyzánská, Pezinská, Požárníků, Purkyňova, Regnerova, Revoluční, S. K. Neumanna, Sellnerova, Sinkulova, Sirotkova, Sladkovského, Smetanova, Svojsíkova, Sychrova, Šafaříkova, Šámalova, Škroupova, Šmilovského, Šrámkova, Štefánikova, Štechova, Štúrova,

Štyrsova, Táborská, T. G. Masaryka, Tolstého, Tovačovského, Tylova, Václava Klementa, Václavkova, Vančurova, Varšavská, Vodkova, Zahradníková, Žižkova

Podtržením jsou zvýrazněna honorifikační urbanonyma odkazující k reáliím Mladé Boleslavi.

4.6.1. Změny po roce 1989

Po roce 1989 proběhly v uličním názvosloví výrazné změny. Tou první bylo pojmenování ulic, které sice byly zakresleny v plánech města, dosud ale neměly žádný název. Jednalo se zejména o ulice v částech města zvané Sahara a Čejetičky, nově pojmenovány byly také kratší ulice u řeky Jizery.

Další změnou bylo přejmenování těchto 22 ulic či náměstí: 7. listopadu, Československo-sovětského přátelství, Dimitrovova, Engelsova, Fučíkova, Kolomenská, Kosmonautů, Ladislava Zápotockého, Leninovo náměstí, Lidových milicí, Marxova, Mičurinova, náměstí 1. máje, náměstí Hrdinů práce, Neubrandenburgská, Pařížské komuny, Pavlova, Protifašistických bojovníků, Rudé armády, Slovenského národního povstání, Thälmannova a Vorošilovova.

Změny se týkaly relativně nízkého počtu názvů ulic a náměstí – 17 % z jejich tehdejšího počtu. Protože se ale až na dvě výjimky tyto změny týkaly významných ulic a náměstí v širším centru města a v sídlišti, tak jimi bylo zasaženo velké množství lidí, ať už to byli obyvatelé daných čtvrtí nebo uživatelé tamějších objektů občanské vybavenosti. Primárním cílem těchto změn bylo odstranit urbanonyma jasně odkazující k osobnostem a skutečnostem spojených s komunistickým režimem. Zejména pak téměř zmizely názvy ulic a náměstí s internacionalizačním motivem, neboť se k nim pojily silně negativní konotace. Zůstaly tak pouze názvy *Varšavská*, *Moskevská* a *Koněvova*, a to zejména proto, že se nachází v okrajových částech města, a názvy *Dukelská* a *Jaselská*, neboť odkazují k bitvám, kterých se účastnili kromě sovětských i čeští vojáci.

Z výše zmíněného seznamu přejmenovaných urbanonym jedno náměstí a jedna ulice zcela zanikly (*náměstí Hrdinů práce* a *Pavlova ulice*) a jedna ulice (*Kolomenská*) získala nové jméno podle ulice *Dukelská*, se kterou tvořila jednu linii. Ze zbylých devatenácti urbanonym se deset stalo honorifikačními, osm orientačními a z jedné ulice

se staly dvě – jedna honorifikační a jedna orientační. Důvody, proč se větší množství²⁴ honorifikačních názvů stalo orientačními, jsou dva. Zaprvé se pět ulic vrátilo ke svému původnímu orientačnímu názvu, který se vzhledem k jejich nižší prestižnosti ukázal jako vhodnější. Také dnešní ulici *U Přejezdu* (dříve *Pařížské komuny*) byl dán přílehavější název. Dvěma ulicím v mladoboleslavském sídlišti byl dán nový orientační název, a to z toho důvodu, že přítomnost pouze honorifikačních ulic na tomto území znesnadňovalo obyvatelům města orientaci.

4.6.2. Současný stav

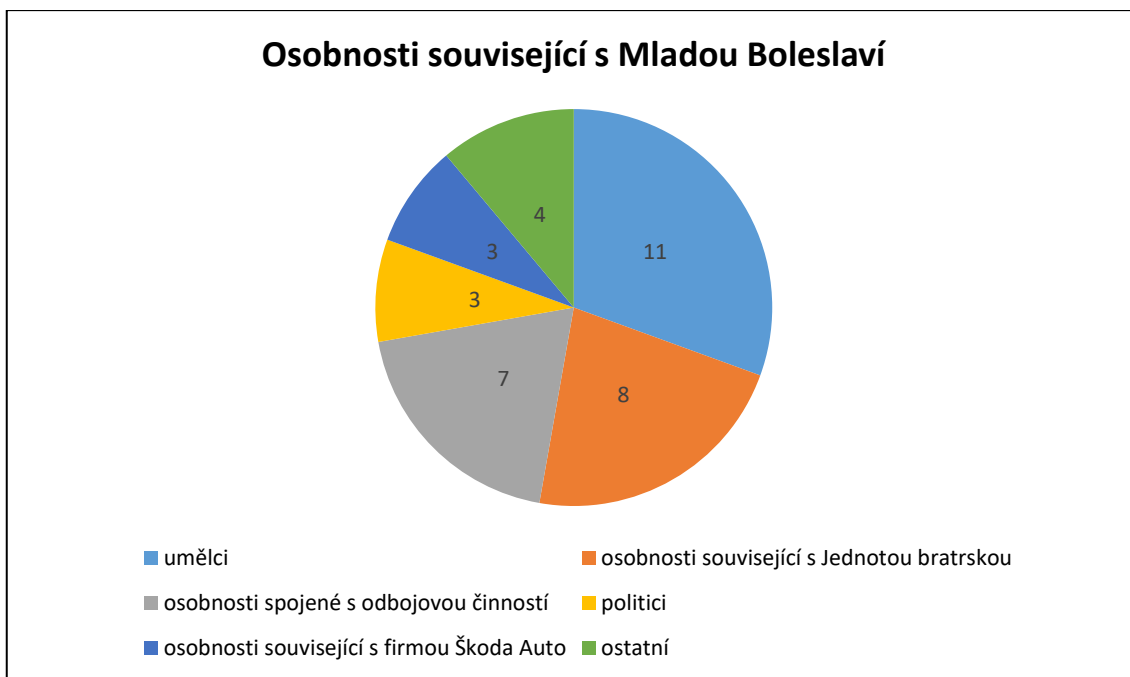
V Mladé Boleslavi se k 31. 3. 2022 nachází 187 názvů ulic a náměstí. Z toho 103 (55 %) má honorifikační motivaci. Průměrné české město má ve své urbanonymii podle Davida (2011, s. xy) 44% podíl honorifikačních názvů, Mladá Boleslav je tak svým množstvím oslavných pojmenování nadprůměrná. Tato skutečnost však není překvapivá – větší města, kam lze zařadit i Mladou Boleslav, mají zpravidla vyšší podíl honorifikačních urbanonym.

Dvacet procent ze všech honorifikačních urbanonym souvisí s reáliemi Mladé Boleslavi. Jedná se zejména o osobnosti spojené s Jednotou bratrskou, dále malíře, spisovatele a bojovníky proti fašismu. Ve třech případech honorifikační urbanonyma souvisí s formou Škoda Auto, respektive s lidmi s ní spojenými (Václav Laurin, Václav Klement, Ludvík Kalma a Volkhard Köhler).

---

²⁴ Například v Praze se po roce 1989 stalo 39 % honorifikačních urbanonym orientačními (Ptáčníková 2021, s. 177), v Mladé Boleslavi je to přes 44 %.

Graf 7: Osobnosti související s Mladou Boleslaví

4.6.2.1. Zastoupení honorifikačních názvů dle motivace

Graf 8: Honorifikační názvy dle motivace

V Mladé Boleslavi výrazně převažují depersonální urbanonyma – tvoří celkem 88 % ze všech honorifikačních názvů, čímž město o deset procent přesahuje český průměr

(David 2011, s. 179), z toho naprostá většina je tvořena urbanonymy odkazující k jedné konkrétní osobnosti. Naopak jen pět referuje ke skupinám osob – ulice *Bojovníků za svobodu*, *Partyzánská*, *Mládežnická*, *Požárníků* a *Československé náměstí*. Těmto názvům byla vyčleněna samostatná kategorie, neboť mají jiné vlastnosti než depersonální urbanonyma odkazující k jednotlivým osobnostem – zejména je to jejich nižší vnímaná prestiž, a tudíž menší náchylnost k proměnám. Podobné vlastnosti mají urbanonyma motivovaná názvy míst (ulice *Dukelská*, *Jaselská*, *Moskevská*, *Pezinská*, *Táborská*, *Varšavská*), která také zůstala od doby svého vzniku v Mladé Boleslavi nezměněna.

Pět honorifikačních urbanonym odkazuje k událostem, resp. k určení jejich data. Jedná se názvy ulic *Revoluční*, *5. května*, *9. května*, *17. listopadu* a *náměstí Republiky*²⁵. První tři zmíněná pojmenování se od dob socialismu nezměnila, poslední dvě byla určena k přejmenování ulice *Československo-sovětského přátelství* a *Leninova náměstí*. Urbanonyma motivovaná událostmi jsou spíše nestálá, protože jejich interpretace se při střídání ideologií zásadně mění. Proto v Mladé Boleslavi zanikl název *7. listopadu*, který odkazoval k začátku bolševické revoluce v roce 1917.

Jedno urbanonymum – *náměstí Míru* – lze zařadit do kategorie „jména abstraktních pojmů“ (jako tak činí Ptáčnicková 2021, s. 81), popř. do kategorie „hodnoty“ (David 2011, s. 179). Názvy jako *náměstí Míru* nebo *náměstí Svobody* jsou v České republice velmi populární a většinou nebyly po roce 1989 měněny. To ukazuje na jejich relativní stálost, která je dána jejich spíše neutrálním charakterem, jinými slovy: žádné ideologii zpravidla nevádí odkazovat se k hodnotám jako jsou mír a svoboda.

4.6.2.2. Podíl žen v honorifikační urbanonymii MB

Ulic odkazující k ženským osobnostem je v Mladé Boleslavi celkem pět, což je 4,9 % z celkového počtu honorifikačních urbanonym. Toto číslo lze srovnat s údajem Ptáčnickové (2021, s. 173), která zjistila, že v roce 1987 bylo v Praze 3,6% zastoupení žen v honorifikační urbanonymii města.

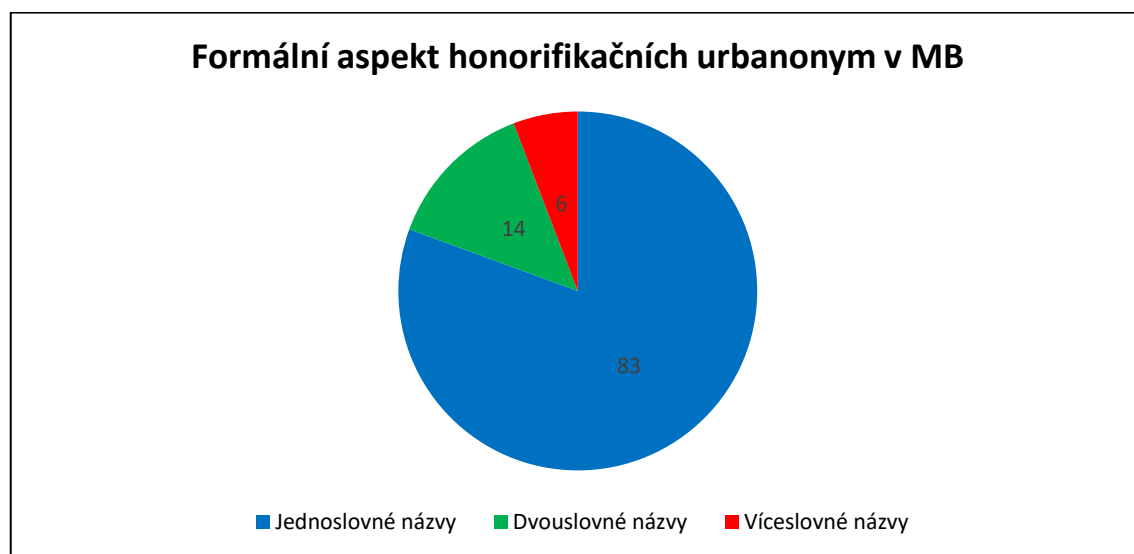
Příčiny, proč jsou ženy v urbanonymii nejen těchto měst tak málo zastoupeny, jsou společenské a jazykové. Nevýhodou názvů motivovaných jmény žen je totiž jejich

---

²⁵ Motivaci tohoto náměstí je obtížné kategorizovat, není totiž zcela jasné, zda odkazuje k založení Československé republiky, k první republice jako hodnotě nebo obecně k republice jako politickému zřízení.

délka: většinou jsou totiž ve tvaru jméno+příjmení (např. ulice *Karoliny Světlé*, *Bož. Němcové*) nebo titul+příjmení (*Dr. Horákové*). Kvůli své úspornosti je ale v českém uličním názvosloví upřednostňován typ názvu tvořený pouze příjmením (např. *Pujmanové*). Tento tvar se ale v případě žen téměř nepoužívá – např. z 36 urbanonym odkazujících ke spisovatelce Marii Majerové mají pouze dvě tvar tvořený pouze jejím příjmením (ÚIR 2016).

4.6.2.3. Formální aspekt honorifikačních názvů ulic a náměstí v MB

Graf 9: Formální aspekt honorifikačních urbanonym v MB

Mladoboleslavská honorifikační urbanonyma jsou z 81 % tvořena jednoslovnými názvy. Vzhledem k vysokému zastoupení depersonálních urbanonym jsou tato jednoslovná pojmenování zpravidla tvořena příjmením určité osobnosti (např. ulice *Kezeliova*, *Šmilovského*). Čtrnáct názvů je tvořeno dvouslovnými výrazy, nejčastěji v podobě jméno + příjmení (např. ulice *Kateřiny Militké*), dále pak v podobě číslo + měsíc (např. ulice *5. května*) a titul + příjmení (např. ulice *Mjr. Frymla*). Šest názvů je víceslovných – jedná se o pojmenování ulic *Bojovníků za svobodu*, *Jana Roháče z Dubé*, *Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera*, *J. V. Sládka*, *S. K. Neumanna* a *T. G. Masaryka*.

Z komunikačního hlediska je výhodné, když je název co nejkratší, proto je dobré, že honorifikační názvy v Mladé Boleslavi mají ve většině případů jednoslovný název. Bylo by výhodné, kdyby v budoucnu mladoboleslavští radní při tvorbě názvů ulic a

náměstí brali v potaz délku označení, jeho snadnou výslovnost a také schopnost nového jména fungovat v běžné komunikaci obyvatel.

4.6.2.4. Variantnost názvů

Stejně jako obyvatelé jiných měst i obyvatelé Mladé Boleslavi užívají v komunikaci ekvivalentní verze oficiálních názvů ulic a náměstí. Nejčastěji se užívá přípona *-ka* pro označení ulic (*Žižkova ulice – Žižkovka*) a přípona *-ák* pro označení náměstí (*Komenského náměstí – Komeňák*). Dále se užívají dřívější neoficiální názvy (*Leninka*), zcela unikátní názvy (*Tangentá*) a také se hojně používají výrazy typu *U Tria*, *U Kauflandu*, *U průmký* apod., díky kterým si obyvatelé města rozdělují dlouhé ulice na menší části, což přispívá snadnější orientaci.

4.6.2.5. Prostorové rozložení honorifikačních urbanonym

Nejvíce honorifikačních urbanonym je v Mladé Boleslavi situováno do centra města, za které však paradoxně není považována čtvrť zvaná Staré Město. V této části Mladé Boleslavi naopak převažují orientační urbanonyma, která navíc jako jedna z mála nezměnila od 19. století svou podobu. Jedná se o názvy jako *Staroměstské náměstí*, ulice *Bělská*, *Železná*, *Starofarní*, *Ve Skalici* aj.

Za centrum města je od 30. let 20. století považována čtvrť Nové Město. Sem je soustředěno množství objektů občanské vybavenosti a také zde bydlí mnoho obyvatel. Tomu odpovídají i zde užitá urbanonyma, která byla ve 20. století velmi proměnlivá (*náměstí Míru*, *třída T. G. Masaryka*, *ulice Václava Klementa*).

Také do čtvrti zvané Severní Město (jedná se o sídliště) je koncentrováno značné množství obyvatel, čemuž odpovídají i zde zvolené názvy. Už nejsou všechny oslavného typu jako za dob socialismu, přesto zde hraje honorifikační motiv významnou roli.

V okrajových čtvrtích Mladé Boleslavi jsou honorifikační názvy rovněž přítomny, ale nikoliv v tak hojném množství jako v centru města. Najdeme zde i názvy, které by vzhledem ke své motivaci nebyly v centru města po změně režimu přípustné. Protože jsou ale na okraji města, zůstaly po roce 1989 nezměněny. Jedná se o ulice *Koněvova* a *Moskevská*.

4.6.2.6. Nejnovější honorifikační názvy a budoucnost urbanonym v Mladé Boleslavi

V posledních pěti letech byly nově pojmenovány ulice *Mjr. Linaje* a *Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera*. Zatímco první název problematický není (vhodně upomíná velitele mladoboleslavský četníků, jenž byl zastřelen gestapem), druhý je problematický svou délkou, obtížnou výslovností a nevhodným užitím honorifikačního motivu pro ulici, jejímž jediným účelem je spojit dvě jiné významnější ulice a urychlit tak řidičům cestu. Nabízí se tedy otázka, zda by nebylo vhodnější význam těchto mužů, k jejichž jménům název ulice odkazuje a kteří mají nepochybnou zásluhu na úspěšné privatizaci firmy Škoda Auto, připomenout jiným způsobem. Z výzkumu uskutečněného v rámci mé bakalářské práce v roce 2019 navíc vyplynulo, že zatímco lidové označení této ulice – *Tangenta* – zná 91 procent respondentů, oficiální název jich zná pouze 36 procent. Nejenom tedy že název třídy *Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera* je v některých ohledech problematický, navíc ho mnoho lidí vůbec nezná. Tento název tedy jasně ukazuje na nevhodnost pojmenovávání veřejných prostor na politickou objednávku (tento název vznikl na návrh poslanců PS PČR a senátorů Senátu PČR, za podpory ministra průmyslu a obchodu Ing. Jana Mládka, CSc.).

V roce 2023 přibudou v Mladé Boleslavi čtyři názvy ulic – *Nad Červenkou*, *Vedlejší*, *Osadní* a *Vondřichova*. První vznikne v Čejeticích a zbylé tři na jihu města poblíž ulice *Na Celně*. Ulice *Vedlejší* a *Osadní* vzniknou v zahrádkářské kolonii a ulice *Vondřichova*, která je pojmenovaná po automobilovém závodníkovi Václavu Vondřichovi, se bude nacházet v tzv. Senior Parku – nově vznikající části města, ve které se budou nacházet bytové domy určené pro lidi v seniorním věku a jejich pečovatele (Horáček 2021). Očekává se, že i další ulice budou nést názvy po regionálních osobnostech. S jistotou to ale říci nelze, protože Mladá Boleslav, respektive její zastupitelstvo, se při pojmenovávání nových ulic neřídí žádnou směrnicí. Dosud se místo toho postupovalo následujícím způsobem: návrhy jednotlivých zastupitelů byly konzultovány s historikem Karlem Herčíkem (autorem mnoha knih o historii města), který sám obvykle navrhl několik názvů. O těchto návrzích pak diskutovala rada města a městské zastupitelstvo a následně byl vybrán finální název. Tento postup se však bude muset změnit, neboť Karel Herčík v roce 2022 zemřel.

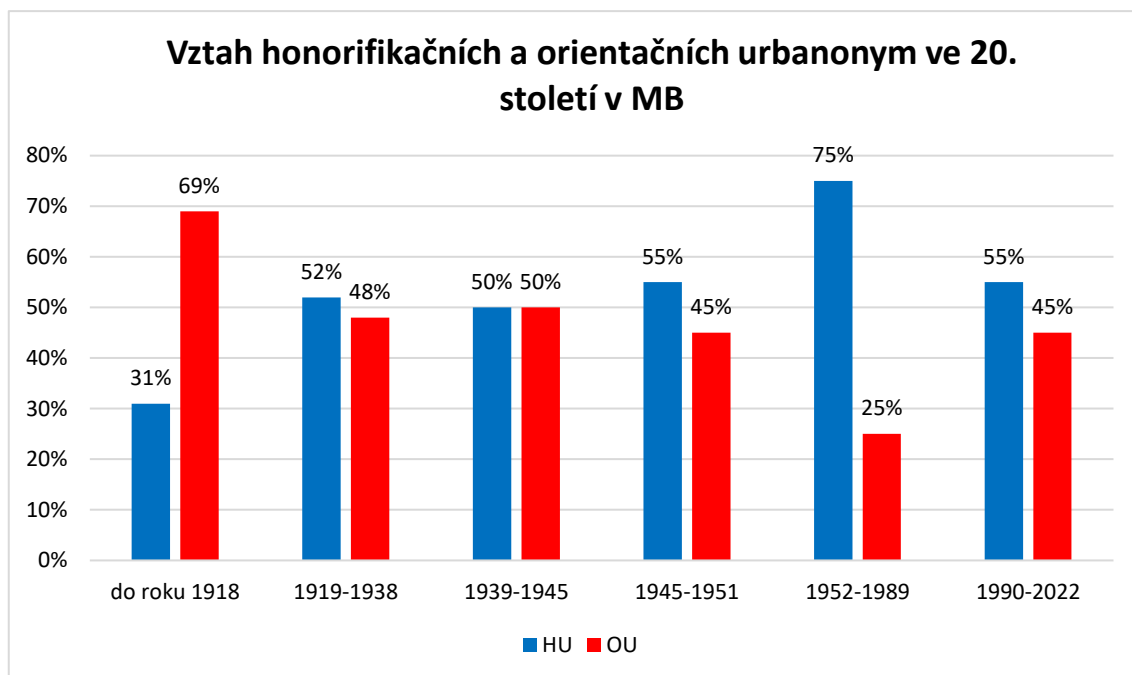

Obrázek 3: Nově vznikající čtvrť v MB. Zdroj: Mapy.cz

V souvislosti s dramatickou politickou situací (ruskou agresí na Ukrajině, jež započala 24. února 2022) byl některými občany podán otevřený podnět k přejmenování některých ulic v Mladé Boleslavi. Tato žádost byla předána zástupcům městských částí, kterých se přejmenování týká, a bude u obyvatel těchto ulic prověřeno, zda s ním souhlasí.

Závěrem lze říci, že cílem radních je vytvořit takový obraz města, které si váží osobností v něm narozených či působících. Je však otázkou, zda nové názvy budou vznikat na politickou či firemní objednávku, nebo zda se bude jednat o upřímnou snahu připomenout důležité osobnosti města.

4.7. Shrnutí

Graf 10: Vztah honorifikačních a orientačních urbanonym ve 20. století v MB

Tento graf ukazuje procentuální zastoupení honorifikačních a orientačních urbanonym ve vybraných obdobích.

V období do roku 1918 jasně převažují orientační urbanonyma, neboť vzhledem k celkovému nízkému množství ulic a náměstí nebylo tolik potřeba užívat honorifikační názvy. To se však změnilo v období tzv. první republiky. V této době se díky dynamickému rozvoji města zdvojnásobil počet ulic a náměstí. S tím souvisel i nárůst množství honorifikačních urbanonym. Tento nárůst byl tak signifikantní, že došlo k tomu, že na konci 30. let bylo v Mladé Boleslavi více honorifikačních urbanonym než těch orientačních. Během druhé světové války se procento honorifikačních urbanonym mírně snížilo, a to z toho důvodu, že nacističtí politici preferovali v Mladé Boleslavi spíše orientační názvy. V poválečném období však začala být honorifikační urbanonyma opět velmi užívaná. Tento trend vyvrcholil v 70. letech – v té době bylo 75 % mladoboleslavských urbanonym honorifikačního typu. V devadesátých letech došlo k snížení jejich relativního počtu, a to takovým způsobem, že v roce 2022 je v Mladé Boleslavi 55 % urbanonym honorifikačního typu. Je to mnohem méně než v dobách komunismu, stále je to ale více než v průměrném českém městě.

5 Srovnání s Jabloncem nad Nisou

Mladá Boleslav má podobné charakteristiky jako jiné české město – Jablonec nad Nisou. Obě jsou to okresní města a mají téměř stejný počet obyvatel – kolem 45 tisíc. Jejich urbanonymie je však v mnohých ohledech rozdílná, jak vyplývá ze srovnání mé práce s diplomovou prací Martiny Kourkové, jež se zabývala honorifikačním urbanonymy právě v Jablonci nad Nisou.

Nejzřetelnějším rozdílem je počet jejich ulic a náměstí. Zatímco Mladá Boleslav jich má 187, Jablonec nad Nisou přes 373 (Kourková 2019, s. 102), tedy dvakrát tolik. Tento výrazně vyšší počet je dán rozdílným charakterem těchto měst. Mladá Boleslav je městem průmyslovým, jehož signifikantní část zabírá automobilka. Její obyvatelé tak vlastně musí bydlet na menším území než lidé v Jablonci. Tam se také nachází množství průmyslových podniků, ty ale netvoří jeden velký územní celek jako v Mladé Boleslavi. To činí Jablonec větším městem, respektive je v něm větší prostor pro ulice a náměstí. Pod toto město také spadá větší množství bývalých vesnic, ve kterých je nutné pojmenovat veřejná prostranství, než je tomu v případě Mladé Boleslavi.

Venkovštějšímu charakteru Jablonce odpovídá i relativně nízké procentuální zastoupení honorifikačních urbanonym – 23 procent (Kourková 2019, s. 102) (v průměrném českém městě je to 44 %). Podobně tomu bylo i v dobách, kdy byl honorifikační motiv v českých zemích velmi užívaný – v 50. až 80. letech 20. století. Tehdy bylo v Jablonci nad Nisou zhruba třicet procent urbanonym honorifikačního typu (Kourková 2019, s. 101), což je oproti tehdejšímu 75 % v Mladé Boleslavi velmi málo. Mladá Boleslav má v současnosti 55 % urbanonym honorifikačního typu, čímž převyšuje nejen severočeské město, ale i český průměr. Je to nejspíše tím, že se jí na konci 19. a v první polovině 20. století dostávalo díky přítomnosti vojenské posádky a rozvíjejícímu se průmyslu vyšší míře prestiže než jiným městům, s čímž souvisí i množství honorifikačních pojmenování.

Jablonec nad Nisou má pouze 11 urbanonym souvisejících s regionálními osobnostmi (Kourková 2019, s. 109), zatímco Mladá Boleslav jich má 38, a to má přitom menší počet ulic. Je to dáno zejména tím, že hlavní motivační zdroje honorifikačních pojmenování souvisejících s Mladou Boleslaví – osobnosti spojené s Jednotou bratrskou a místní umělci – nikdy nevyhodnotila žádná ideologie jako nevhodné. Jablonec nad Nisou jako bývalé německé město však po roce 1945 odstranilo všechny názvy odkazující

k osobnostem spojených s městem, kteří byli německého původu. V 90. letech pak k restauraci těchto názvů (a osobností) nedošlo.

V Jablonci nad Nisou jsou nově vznikající názvy výhradně orientační motivace (Kourková 2019, s. 103), zatímco mladoboleslavští radní podporují i honorifikační jména související s městskými reáliemi (viz pojmenování třídy *Ludvíka Kalmy a Volkharda Köhlera* a ulice *Mjr. Linaje* v posledních pěti letech).

Závěrem lze říci, že ačkoliv jsou tato města na první pohled podobná, jejich rozdílný charakter, historie a záměry radních se výrazně propisují do jejich urbanonymie.

6 Využití tématu v hodinách českého jazyka a literatury

Ačkoliv problematika honorifikačních urbanonym není v učebnicích českého jazyka a literatury prakticky vůbec zmiňována, podle mých zkušeností lze toto téma využít mnoha způsoby. Skutečností, že je onomastika multidisciplinárním oborem, lze navíc využít v rámci rozvoje mezipředmětových vztahů.

a) mluvnice (v rámci tématu vlastní jména)

Zadání úlohy: Představ si, že jsi členem čtyřčlenné komise, která má za úkol pojmenovat nově vzniklou ulici. Jak budete postupovat? Pojmenujete tuto ulici něčí počest? Zvolíte v tom případě celosvětově/celostátně známou osobnost, nebo spíše někoho z regionu? Pokud se ulici rozhodnete pojmenovat jiným způsobem, z čeho budete vycházet? Pojmenujete ulici podle její délky, tvaru, objektu v okolí?

Nezapomeňte, že svůj návrh budete muset představit městskému zastupitelstvu, které vám návrh musí schválit. Aby se tak stalo, návrh musí splňovat několik podmínek: název ulice se nesmí v daném městě opakovat, měl by být krátký a snadno vyslovitelný. Pokud se rozhodnete v názvu ulice použít něčí jméno, tato osoba musí být dostatečně známá, nekontroverzní a po smrti.

Cílem této aktivity je, aby žák dokázal za pomoci svých spolužáků využít dosavadní znalosti o pojmenování ulic a znalosti z jiných předmětů (zeměpis, dějepis) v praktickém úkolu (pokud je to možné, mohou být návrhy zaslány přímo městskému zastupitelstvu). Žák díky práci ve skupině rozvíjí své sociální kompetence a komunikační

schopnosti (např. se učí obhajovat svůj názor před skupinou ostatních žáků) a potenciálně si zlepšuje vztah k městu, ve kterém studuje.

Tato aktivita je podle mého názoru vhodná pro žáky jak na druhém stupni základní školy, tak na škole střední. Úlohu lze samozřejmě různě modifikovat, např. starší žáci se zájmem o historii mohou dostat za úkol pojmenovat ulici pouze po regionální osobnosti.

b) kreativní práce s jazykem

Zadání úlohy: Ve dvojici vymyslete, jak tyto ulice (*Cvrčková, Růžová, Andělčina, Energetiků, Zavřená*) přišly ke svému názvu.

Žáci v této aktivitě dostanou volné ruce: budou mít možnost vytvořit příběhy o vzniku těchto názvů a žádný příběh nebude považován za chybně vytvořený.

Zadání úlohy: Pracujte ve dvojici a přejmenujte tyto ulice (*Palackého, Jaselská, Klaudiánova*) tak, aby jejich název podle vás lépe odpovídal jejich podobě, směru, nebo tomu, jaké objekty se v ní nachází. (Pozn.: měly by se vybírat takové ulice, které se nachází v blízkosti dané školy či v prostoru, kde žáci tráví čas).

Tato aktivita může být zajímavá nejen pro žáky, ale i pro samotného vyučujícího, který zjistí, jak žáci vnímají svoje nejbližší okolí.

c) práce se zdroji

Zadání domácího úkolu: zjistí, jak ulice, ve které bydlíš, přišla ke svému názvu. Pokud bydlíš na vesnici, ve které se nenachází žádné ulice, vyber si libovolnou mladoboleslavskou ulici.

Vyhodnocení domácího úkolu: vyučující se ptá žáků, zda pro ně domácí úkol byl obtížný. Pokud odpoví ano, vyptává se, v čem spočívala jeho obtížnost. Dále zjišťuje, jaké zdroje žáci využili a ptá se jich, jestli tyto zdroje považují za spolehlivé. Pokud je to třeba, vyučující nabízí další možné zdroje informací. Tato úloha může iniciovat debatu, proč bychom měli vědět, proč se naše ulice jmenuje určitým způsobem, proč se názvy někdy mění apod. Tento domácí úkol, resp. jeho kontrola může zároveň sloužit jako jakási expozice pro první úlohu.

d) další možnosti využití tématu

Některá honorifikační urbanonyma lze využít jako příklady přivlastňovacích přídavných jmen (např. *Olbrachtova*, *Gellnerova*), jejich užití v běžné komunikaci (*Benešák*, *Arbesovka*) pak lze uvést jako příklad univerbizátů. Téma lze ale využít i při hodinách literatury, např. po skončení určité kapitoly mohou žáci zjišťovat, zda se některé ulice ve městě (popř. obecně v České republice) jmenují po spisovatelích, o kterých byla v kapitole řeč. Žáci pak můžou s vyučujícím debatovat, proč se po některém spisovateli/skupině spisovatelů jmenuje mnoho ulic a po některých skoro žádná.

7 Závěr

Cílem diplomové práce bylo popsat užívání honorifikačního typu pojmenování v Mladé Boleslavi, a to jak v současnosti, tak v minulosti.

Do roku 1918 převažovala v Mladé Boleslavi orientační urbanonyma, ale honorifikační názvy začínaly pomalu získávat na popularitě. Tento trend pokračoval v období první republiky – na konci 30. let bylo v Mladé Boleslavi 52 % urbanonym honorifikačního typu. V této době byly oblíbené názvy upomínající významné prvorepublikové politiky a osobnosti spojené s Jednotou bratrskou. Během druhé světové války popularita honorifikačních pojmenování mírně klesla, hned po ní však signifikantně vzrostla a to natolik, že v 80. letech tvořila tato pojmenování 75 % mladoboleslavské urbanonymie. Tato skutečnost byla dána tím, že pro komunistické politiky představovala honorifikační urbanonyma jeden ze způsobů jak docílit toho, aby ideje komunismu byly lidem co nejbliže.

Pro tyto politiky bylo nejdůležitější vhodně ideologicky pojmenovat centrum Nového Města a sídliště v tzv. Severní Městě. Proto se zde nacházely místa pojmenovaná jako *třída Lidových milicí, náměstí Hrdinů práce, ulice Kosmonautů, park Československo-sovětského přátelství* apod. Tyto názvy byly po roce 1989 změněny stejně jako téměř všechny názvy ulic s internacionalizačním motivem, např. *Marxova, Engelsova, Dimitrovova, 7. listopadu* či *Rudé armády*. Nové názvy byly jak orientačního typu, tak honorifikačního.

V katastru Mladé Boleslavi se k 31. 3. 2022 nachází 187 ulic a náměstí, z toho 55 % z nich je honorifikačního typu. Jedná se o nadprůměrný počet (v průměrném českém městě je 44 % urbanonym honorifikačních), a to je přitom toto číslo výrazně nižší než v dobách komunismu. Hlavní příčiny tohoto vyššího zastoupení honorifikačních urbanonym jsou dvě. Zaprvé už ve 30. letech bylo toto číslo relativně vysoké – 52 %. Tím se honorifikační urbanonyma stala pro obyvatele a politiky Mladé Boleslavi běžným způsobem pojmenování, který byl pak nadále užíván. Zadruhé se Mladá Boleslav díky přítomnosti vojenské posádky a rozvíjejícího se průmyslu stala relativně prestižním městem, čemuž začaly odpovídat i oslavné názvy míst v ní se nacházející.

Většina mladoboleslavských honorifikačních urbanonym, konkrétně 83 %, svým názvem odkazuje k jednotlivým osobnostem a skupinám osob. Pouze 5 názvů je motivováno ženskými jmény. Ostatní pojmenování referují k událostem, místům a

hodnotám. Celkem 20 % ze všech honorifikačních názvů připomíná osobnosti související s Mladou Boleslaví. Motivací jsou zejména osobnosti Jednoty bratrské, umělci, členové protifašistického odboje a osobnosti spojené s firmou Škoda Auto.

Naprostá většina mladoboleslavských honorifikačních urbanonym je jednoslovná, což přispívá k jejich snazšímu užití v komunikaci. Obyvatelé Mladé Boleslavi zkracují názvy ulic pomocí přípony *-ka* (např. *Čechovka*) a názvy náměstí pomocí přípony *-ák* (*Komeňák*).

Vzhledem k tomu, že je honorifikační motiv v mladoboleslavské urbanonymii zažitý, bude v budoucnu při pojmenovávání nových ulic pravděpodobně nadále užíván, a to nejspíše v podobě jmen regionálních osobností.

Aktuální politická situace (ruská invaze na Ukrajině) s sebou přináší snahu části obyvatel změnit názvy ulic, které odkazují k ruským reáliím (konkrétně se pravděpodobně jedná o ulice *Moskevská* a *Koněvova*). Je tak možné, že po více než třiceti letech budou některé názvy veřejných prostor odstraněny. Tato skutečnost opět ukazuje na to, že dokud budou užívána honorifikační urbanonyma, tak bude občas docházet k jejich změnám, neboť si toho společenský diskurz bude žádat.

8 Seznam pramenů a literatury

8.1. Knihy, články a akademické práce

DAVID, Jaroslav, 2011. *Smrdiv, Brežněves a Rychlonožkova ulice: kapitoly z moderní české toponymie: místní jména, uliční názvy, literární toponyma*. Praha: Academia.

DÖBERT, Osvald, 1974. *Deset let z tisíce*. Praha: Středočeské nakladatelství a knihkupectví.

HÁJEK, Pavel, 2002. Obecné dějiny intolerance – jazykové osvojování prostoru a jeho význam. In: HÁJEK, Pavel (ed.). *Krajina zevnitř*. Praha.

HARVALÍK, Milan, 2004. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Praha: Academia.

HERČÍK, Karel a KRÁLÍK, Jan, 2005. *Mladá Boleslav – továrna ve městě, město v továrně*. Moto Public. Brno.

HERČÍK, Karel, 2013. *Čtení o Mladé Boleslavi*. 3. rozš. vyd. Mladá Boleslav: Kultura města Mladá Boleslav

KOURKOVÁ, Martina, 2019. *Honorifikační motiv v urbanonymii města Jablonec nad Nisou*. Diplomová práce. Technická univerzita v Liberci.

LAŠŤOVKA, Marek – LAŠŤOVKOVÁ, Barbora, 2011. Pražské uliční názvy jako prostředek orientace i nástroj ideologie 1945-1990. In: FEJTOVÁ, Olga. – LEDVINKA, Václav. – PEŠEK, Jiří. (eds.): *Documenta Pragensia XXX. Evropská velkoměsta mezi koncem války světové a války studené (1945-1989)*. Praha: Scriptorium.

MĚSTECKÁ, Sylva, 2006. *Boleslavský uličník*. Mladá Boleslav: Muzeum Mladoboleslavska.

MĚSTECKÁ, Sylva, 2015. Nejstarší mladoboleslavské uliční názvy. In: FILIP, Jiří, JUŘENA, Jan (eds.). *Boleslavica 15. Vlastivědný sborník Mladoboleslavska*. Muzeum Mladoboleslavska, Státní okresní archiv Mladá Boleslav.

ODALOŠ, Pavol, 1996. Urbanonymá v procese společenských zmien 90. rokov v európskych postsocialistických krajinách. In: ODALOŠ, Pavol. MAJTÁN, Milan (eds.). *Urbanonymá v kontexte histórie a súčasnosti. Materiály z onomastického kolokvia (Banská Bystrica 3.-5. Septembra 1996)*. Banská Bystrica – Bratislava.

PLESKALOVÁ, Jana, 2002. *Urbanonymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.). *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha 2002, s. 506.

PTÁČNÍKOVÁ, Martina, 2021. *Mezi Stalinovou třídou a Husákovým tichem: kapitoly z pražské toponymie*. Praha: Academia.

RUDIŠ, Jaroslav, 2006. *Grandhotel: román nad mraky*. Praha: Labyrint

ŠRÁMEK, Rudolf, 1999. *Úvod do obecné onomastiky*. Brno: Masarykova univerzita

8.2. Internetové zdroje

BOŽOVSKÝ, Robert, 2016. *Ve Cvrčovicích má pomník Karel Čurda hrdina, ne zrádce*. [online]. [cit. 2021-16-12]. Dostupné z: https://kladensky.denik.cz/zpravy_region/ve-cvrcovicich-ma-pomnik-karel-curda-hrdina-ne-zradce-20160112.html

BEDNAŘÍK, Libor a FRANČŮ, Lubor, 2012. *Historické názvy ulic v aplikaci Marushka*. [online]. [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: <http://marushkapub.liberec.cz>

ČSÚ, 2013. Malý lexikon obcí České republiky – 2013. [online]. [cit. 2022-21-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556335/130213018.pdf/c6b87264-5e6b-4996-8f70-efd9d75641e1?version=1.0>

ČSÚ, 2015. Historický lexikon obcí České republiky – 1869 – 2011. [online]. [cit. 2022-21-03]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20537734/130084150207.pdf/3e67f755-a043-431f-8056-f4149291ef6e?version=1.2>

ČSÚ, 2021. *Počet obyvatel v obcích Středočeského kraje k 1. 1. 2021*. [online]. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: [https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2021#:~:text=kraji%20k%201.-,1.,Kol%C3%ADn%20\(32%20490%20obyvatel\)](https://www.czso.cz/csu/xs/pocet-obyvatel-v-obcich-stredoceskeho-kraje-k-1-1-2021#:~:text=kraji%20k%201.-,1.,Kol%C3%ADn%20(32%20490%20obyvatel)).

ČTK, 2021. *Změní se pojmenování ulice Zemanova, radnice se chce vyhnout záměně s jinými nositeli tohoto příjmení*. [online]. [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: <https://www.prazskypatriot.cz/nova-ulice-zemanova-zmeni-nazev-radnice-se-pry-chce-vyhnut-zamene-s-jinymi-nositeli-tohoto-jmena/>

ČTK, 2022. *Ulice Ukrajinských hrdinů je osázena uličními tabulemi, sídlí na ní ruská ambasáda*. [online]. [cit. 2022-22-04]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/praha-ukrajinskych-hrdinu-ulice-prejmenovani_2204221350_til

DAVID, Jaroslav, 2017a. *Urbanonymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. [cit. 2021-07-12]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/URBANONYMUM>

DAVID, Jaroslav, 2017b. *Honorifikační toponymum*. In: Petr Karlík, Marek Nekula, Jana Pleskalová (eds.), *CzechEncy - Nový encyklopedický slovník češtiny*. [online]. [cit. 2021-07-12]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/HONORIFIKAČNÍ TOPONYMUM>

Encyklopedie Plzeň, 2019. [online]. [cit. 2021-10-12]. Dostupné z: https://encyklopedie.plzen.eu/home-mup/?acc=profil_ulice&load=214

GAVENDA, Jaroslav, 2022. *Praha 6 chce přejmenovat ulici u ruské ambasády na „Ukrajinských hrdinů“*. [online]. [cit. 2022-21-03]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-politika-praha-6-chce-prejmenovat-ulici-u-ruske-ambasady-na-ukrajinskych-hrdinu-191048>

HERČÍK, Karel, 2004. *Historie města*. [online]. [cit. 2019-17-03]. Dostupné z: <https://mb-net.cz/pohledem-historika-phdr-karla-hercika-serial/ms-62771/p1=62771>

HORÁČEK, Bohumil, 2021. *Mladá Boleslav bude mít tři nové ulice*. [online]. [cit. 2022-15-04]. Dostupné z: <https://www.mb-net.cz/mlada-boleslav-bude-mit-tri-nove-ulice/d-75777>

Internetová encyklopedie dějin Brna. [online]. [cit. 2021-19-12]. Dostupné z: <https://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=ulice>

KINDLOVÁ, Veronika, 2020. *Rok 1940: Nařízením říšského protektora se mění názvy ulic*. [online]. [cit. 2021-10-12]. Dostupné zde: <https://plus.rozhlas.cz/rok-1940-narizenim-risskeho-protektora-se-meni-nazvy-ulic-8143639>

Knihovna Václava Havla, 2022. *Lavička Václava Havla*. [online]. [cit. 2021-08-12]. Dostupné z: <https://www.vaclavhavel.cz/cs/lavickavh>

KOLOVRÁTKOVÁ, Eva, 2019. *Z Pionýrské Jahodová, z Rudé armády Beethovenova. Před 30 lety začalo masivní přejmenování ulic*. [online]. [cit. 2021-08-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2972165-z-pionyrske-jahodova-z-rude-armady-beethovenova-pred-30-lety-zacalo-masivni>

LAŽANSKÝ, Milan, 2021. *V Mladé Boleslavi se vyrobilo už 15 milionů aut* [online]. [cit. 2022-10-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/auto/clanek/v-mlade-boleslavi-se-vyrobilo-uz-15-milionu-aut-40353054>

Magistrát města hlavního města Prahy, 2021. *Praha má letos 15 nových ulic*. [online]. [cit. 2021-21-12]. Dostupné zde: <https://www.prahapress.cz/praha-ma-letos-15-novych-ulic.html>

MARUŠINEC, Pavel, 2018. *Kdo jsou kvakeri?* [online]. [cit. 2021-18-12]. Dostupné z: <https://www.kvakeri.cz/kdo-jsou-kvakeri/>

PROKEŠ, Jan, 2020. Ruskou ambasádu odteď obklopuje náměstí a promenáda se jmény kritiků Kremlu. [online]. [cit. 2022-22-03]. Dostupné z: https://prazsky.denik.cz/zpravy_region/ruskou-ambasadu-odted-obklopuje-namesti-a-promenada-se-jmeny-kritiku-kremlu-20200227.html

SZALAY, Zoltán, 2021. *Ulice Ujgurských mučedníků a Svobodného Hongkongu. Budapešť protestuje proti čínské megauniversitě.* [online]. [cit. 2021-20-12]. Dostupné z: <https://denikn.cz/639957/ulice-ujgurskych-mucedniku-a-svobodneho-hongkongu-budapest-protestuje-proti-cinske-megauniversite/>

USTOHALOVÁ, Jana, 2019. *Z málo známého architekta primátorem Bratislavy. Stát se politikem není zradou aktivismu, říká Vallo.* [online]. [cit. 2021-20-12]. Dostupné z: <https://denikn.cz/214195/z-malo-znameho-architekta-primatorem-bratislavy-stat-se-politikem-neni-zrada-aktivismu-rika-vallo/>

Územně identifikační registr ČR, 2016. [online]. [cit. 2022-11-04]. Dostupné z: <http://www.uir.cz/ulice>

VACULÍK, David, 2014. K některým aspektům motivace v urbanonymii. In: Ed. Eva Minářová, Dagmar Sochorová, Jitka Zítková, *Vlastní jména v textech a kontextech.* 1. vyd. Brno: MUNI PRESS, s. 102-106 [online] [cit. 2019-01-04]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/263323077_K_nekterym_aspektum_motivace_v_urbanonymii

VAŠÍČKOVÁ, Kristýna, 2020. *Ruská ambasáda nově sídlí na náměstí Borise Němcova. Putinova kritika zavraždili před pěti lety.* [online]. [cit. 2021-15-12]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/boris-nemcov-namesti-borise-nemcova-anna-politkovska-prejmenovani-namesti_2002271628_ban

Vyhláška č.97/1961. Sb. Vyhláška Ústředního úřadu pro věci národních výborů o názvech obcí, označování ulic a číslování domů. [online]. [cit. 2021-22-12]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1961-97>

Výroční zpráva Škoda Auto 2021. [online]. [cit. 2022-30-03]. Dostupné z:
<https://cdn.skoda-storyboard.com/2022/03/220322-SKODA-AUTO-Vyrocnizprava-2021-1.pdf>

8.3. Mapy

Mapy.cz, 2022. [online]. [cit. 2022-31-03]. Dostupné z:
<https://mapy.cz/zakladni?x=15.4909000&y=50.2415000&z=11>